

Yhdistävä vai erottava konflikti?

Venäjän ja Ukrainan sodan vaikutuksia Ibero-Amerikan maiden ulkopolitiikassa

Jimi Kannisto
Pro gradu -tutkielma
Valtio-oppi
Turun yliopisto
Tammikuu 2026

Turun yliopiston laatuja järjestelmän mukaan tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Filosofian, poliittisen historian ja valtio-opin laitos

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

KANNISTO, JIMI: Yhdistävä vai erottava konflikti? Venäjän ja Ukrainan sodan vaikutuksia Ibero-Amerikan maiden ulkopoliitikassa

Pro gradu -tutkielma, 108 s., 19 liites.

Valtio-oppi

Tammikuu 2026

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan herätti kansainvälistä huomiota ja paheksuntaa niin Euroopassa kuin sen ulkopuolellakin. Kaikilla maantieteellisillä ja kulttuurisilla alueilla ei kuitenkaan reagoitu konfliktiin yhtä yhtenäisesti kuin länsimaissa, vaan sota on muodostanut eri jakolinjoja maantieteelliskulttuuristen alueiden sisälläkin. Tämä tutkimus tarkastelee Ukrainan sodan vaikutuksia Ibero-Amerikan maiden ulkopoliittisiin linjauksiin ja yrittää samalla selvittää, ohjaako maiden demokratian taso niiden suhtautumista konfliktiin.

Teoreettisena viitekehyksenä toimii Barry Buzanin ja Ole Wæverin alueellisen turvallisuuskompleksin teoria, joka painottaa kylmän sodan jälkeisessä maailmanjärjestyksessä turvallisuuden alueellisen tason ensisijaisuutta. Teoriaa sovelletaan Ibero-Amerikan alueelle ja huomioidaan erityisesti sen maiden keskinäiset dynamiikat sekä suhteet Yhdysvaltoihin ja Venäjään.

Tutkimus hyödyntää kahta aineistoa, joita peilataan toisiinsa. Ensimmäinen on Freedom Housen vuoden 2025 maailman valtioiden poliittisten oikeuksien ja kansalaisvapauksien tasoa kuvaava raportti. Tämä työ keskittyy tarkastelemaan Ibero-Amerikan maiden suoritumisia raportin asteikolla. Toisena aineistona toimii YK:n yleiskokouksissa aikavälillä 2022-2025 pidetyt Ibero-Amerikan maiden puheet, jotka valikoituvat Freedom Housen raportin suoritusten mukaan ja joita analysoidaan aineistopohjaisen sisällönanalyysin avulla.

Tulosten perusteella demokraattisimmat maat ovat taipuvaisempia vastustamaan Venäjän sotilaallisia toimia Ukrainassa ja vähemmän demokraattiset asettumaan Venäjän puolelle. Ukrainan sodalla ei ole konkreettisia vaikutuksia Ibero-Amerikan alueen sisäisiin tai ulkoisiin dynamiikkoihin. Kansainvälisen järjestyksen kannalta tilanne on epävarmempi: alueen maat nojaavat varsinaisen Yhdysvallat-keskeisyyden sijaan enemmän multilateralismiin. Tämä kasvattaa mahdollisuuksia nousevien valtojen vaikutusvallan kasvuun alueella ja Yhdysvaltojen hegemonia-aseman horjumiseen. Tämä työ liittyy Ibero-Amerikan alueen osaksi laajempaa turvallisuuskeskustelua.

Avainsanat: Ibero-Amerikka, alueellinen turvallisuuskompleksi, Barry Buzan, Ole Wæver, Venäjä, Ukrainan sota, Yhdysvallat

Sisällysluettelo

1. Johdanto	6
1.1. Aiempi tutkimuskirjallisuus	8
1.2. Ibero-Amerikka käsitteenä	11
1.3. Työn rakenne	13
2. Teoreettinen viitekehys	13
2.1. Alueellisen turvallisuuskompleksin teoria	13
2.1.1 Alueellinen turvallisuuskompleksi lähemmässä tarkastelussa	15
2.1.2. Alueellisen turvallisuuskompleksin teorian kolme perspektiiviä.....	16
2.1.3. Globaalin turvallisuusjärjestelmän kehitys kylmän sodan jälkeen	18
2.1.4. Napaisuuden käsitteen ongelma kylmän sodan jälkeen ja pyrkimys uuteen jaotteluun	19
2.1.5. Alueellisen turvallisuuskompleksin muotoutuminen	21
2.1.6. Deskriptiivinen alueellisen turvallisuuskompleksin teoria	22
2.1.7. Ennakoiva alueellisen turvallisuuskompleksin teoria	24
2.1.8. Laajempi turvallisuustutkimus ja teorian konstruktivistinen ulottuvuus	25
3. Ibero-Amerikka alueellisen turvallisuuskompleksin teorian näkökulmasta	27
3.1. Karibia ja Väli-Amerikka.....	27
3.2. Etelä-Amerikka	28
3.3. Turvallisuuskompleksien rajat ylittäviä huolia	30
3.4. Venäjän rooli Ibero-Amerikan alueella	31
3.5. Kylmän sodan kaikuja – ideologiaa ja pragmatismia	33
3.6. Venäjän ja Venezuelan erityissuhde	34
3.7. Venäjä ja moninapainen maailma	36
4. Aineisto ja metodi	37
4.1. Tutkimuksen luonne.....	37
4.2. YK:n yleiskokouksen puheet aineistona	38
4.3. Freedom Housen raportti YK:n yleiskokouksen puheiden valikoitumisen perusteena	39
4.4. Metodi	40
4.5. Analyysin vaiheet.....	41
5. Freedom Housen raportin tulokset.....	43
5.1. Tulosten perusteella valikoidut maat yksityiskohtaisemmassa tarkastelussa	44
5.2. Parhaiten menestyneet maat.....	45

5.3. Heikoimmin menestyneet maat.....	46
5.4. Freedom Housen raportin tulosten yhteenveto	47
6. Analyysi YK:n yleiskokouksen puheista	48
6.1. Venäjän toimiin kielteisesti suhtautuvat maat	49
6.2. Venäjää puolustamaan asettuvat maat	63
6.3. Maat, jotka eivät ota kantaa Ukrainan sotaan	71
6.4. Toisen osan yhteenveto	73
7. Lopputulokset.....	74
7.1. Freedom Housen tulosten ja YK:n puheiden suhde toisiinsa.....	74
7.2. Alueellisen turvallisuuskompleksiteorian pätevyys Ukrainan sodan ja Ibero-Amerikan tapauksessa.....	76
7.3. Tutkimuksen rajoitteet, laajentaminen ja hyödyntäminen	79
7.4. Epilogi: Epävarma tulevaisuus.....	80
Lähdeluettelo.....	82
Liite 1: Ibero-Amerikan maiden suoriutuminen Freedom Housen vuoden 2025 asteikolla.....	90
Liite 2: Otteet analysoiduista YK:n yleiskokouksen puheista analyysijärjestyksessä	91

1. Johdanto

Venäjän hyökkäyssodan tuomitsemisessa länsimaat osoittivat niin vahvaa yhtenäisyyttä, että samanlaista oltiin viimeksi havaittu Persianlahden sodan aikoihin (Cox 2023, 360). Voitaisiin kuvitella, että konflikti, jonka Yhdysvallat -maa, jonka painoarvoa maailmanpolitiikassa on käytännössä mahdotonta sivuuttaa- yhdessä useiden muidenkin maailmanpolitiikassa merkittävien maiden kanssa, on selväsanaisesti tuominnut, olisi saanut lähes universaalista kannatusta maantieteeseen ja kulttuuriin katsomatta niin suurilta kuin pieniltäkin mailta. Konflikti olisi kenties jopa saanut ne avoimesti miettimään uudestaan suhtautumistaan Venäjään kansainvälisellä kentällä. Mutta onko näin tapahtunut?

Tämän pro gradun tutkimusaihe on Ibero-Amerikan maiden suhtautuminen Ukrainan ja Venäjän väliseen sotaan ja sen selvittäminen, onko konfliktilla painoarvoa niiden ulkopoliitikassa alueen sisällä ja sen rajojen ulkopuolella. Tutkimusaihe valikoitui useamman tekijän yhteisvaikutuksesta: Ukrainan sota on ollut alkamisestaan lähtien keskeinen aihe valtio-opissa sen vaikutusten ollessa merkittäviä sotilaallisesti, taloudellisesti ja poliittisesti. Nämä vaikutukset, vaikka eivät luonteeltaan välttämättä aseellisia, ovat olleet tuntuvia Euroopassa ja sen ulkopuolella. Sota jatkuu edelleen, eikä varmoja viitteitä sen päättymisestä ole ilmaantunut useista rauhanpyrkimyksistä huolimatta.

Myös Ibero-Amerikan maiden suhteellinen toissijaisuus maailmanpolitiikassa, kasvaneesta näkyvyydestään huolimatta, toimii motiivina tämän pro gradun kirjoittamiselle. Ibero-Amerikan maat ovat kasvattaneet asemaansa kansainvälisellä näyttämöllä, mutta samalla hakeneet paikkaansa siinä, pyrkien sekä laajentamaan yhteistyötä alueen rajojen ja Yhdysvaltojen ulkopuolelle että löytämään poliittisen suuntautumisen nykyisessä maailmanpoliittisessa ilmapiirissä. (Meyer 2025.)

Ukrainan sodan vaikutukset erityisesti Euroopassa ja Yhdysvalloissa, sekä jonkin verran Aasiassa, ovat saaneet reilusti huomiota tutkimuskirjallisuudessa, mutta muut alueet on jätetty vähemmälle huomiolle. Yksi näistä alueista on juurikin Ibero-Amerikka. Se käsittää suurimman osan Latalalaisesta ja Etelä-Amerikasta, tarkemmin Espanjan ja Portugalin aiemmin kolonisoimat maat (Pakkasvirta 1997, 80). Ibero-Amerikan käsitettä avataan tarkemmin myöhemmin tässä tutkimuksessa, sillä se saattaa olla tuntemattomampi käsite kuin edellä mainitut Latalalainen ja Etelä-Amerikka.

Tämän pro gradun yleinen tavoite on selvittää, millaisia vaikutuksia Euroopassa tapahtuvalla aseellisella konfliktilla on maantieteellisesti etäisen alueen maiden ulkopoliittisiin linjauksiin, vai

onko niitä ollenkaan. Painopisteenä on tarkastella, miten maantieteellisesti kaukainen konflikti näyttäytyy Euroopasta kaukaiselle valtioryhmälle.

Toisena tavoitteena on tarkastella Ibero-Amerikan alueen käsittävien alueellisten turvallisuuskompleksien muodostaman kokonaisuuden yhtenäisyyttä ja mahdollista hajaantumista Ukrainan sodan seurauksena. Ainoastaan sisäistä hajaannusta ei tarkastella, vaan myös alueen maiden suhtautumisen mahdollista muuttumista Yhdysvaltojen ja Venäjän kanssa. Yhtenäisyyden tai hajaantumisen keskeisenä mittarina toimii tässä työssä myöhemmin tarkasteltavien maiden demokratian aste.

Kolmantena tavoitteena on liittää tarkasteltavat maat laajempaan turvallisuuspoliittiseen tutkimukseen. Tämä työ ei kuitenkaan käsittele jokaista alueen valtiota yhtä yksityiskohtaisesti, vaan pyrkii luomaan mahdollisimman laajan yleiskuvan.

Tässä pro gradussa on kaksi toisiinsa nivoutuvaa tutkimuskysymystä:

- 1) *Onko Ukrainan sota aiheuttanut muutoksia Ibero-Amerikan maiden ulkopoliittisiin linjauksiin kansainvälisellä näyttämöllä?*

Ibero-Amerikan mailla on keskenään erilaiset naapurisuhteet ja myös suhteet suurvaltoihin. Tämän takia sopii olettaa, että niiden suhtautuminen myös eri puolilla maailmaa tapahtuviin konflikteihin vaihtelee maakohtaisesti.

- 2) *Vaikuttaako tarkasteltujen maiden demokratia-aste niiden suhtautumiseen Ukrainan sotaan?*

Tämä työ huomio Ibero-Amerikan maiden demokratia-asteen ja tarkastelee, ovatko demokratiakehitykseltään edistyneemmät valtiot enemmän Venäjän toimia vastaan, ja kallistuvatko puolestaan demokratiakehitykseltään matalammat valtiot enemmän Venäjän puolelle.

Vastauksia tutkimuskysymyksiin pyritään valottamaan hyödyntämällä alueellisen turvallisuuskompleksin teoriaa. Barry Buzan ja Ole Wæver selittävät erittäin seikkaperäisesti teoriaa kirjassaan *Regions and Powers: The Structure of International Security* (2003). Teoria painottaa turvallisuuden alueellista tasoa asettaen etusijalle alueiden sisäiset dynamiikat ja mahdolliset alueiden väliset suhteet toisiinsa. Teoria valikoitui useammasta syystä: 1) Se käsittelee turvallisuuskysymyksiä alueellisella tasolla, mikä on tämän tutkimuksen kannalta oleellista sen keskittyessä tarkastelemaan vain tiettyä, rajattua maantieteellistä aluetta ja sekä sen sisäisiä turvallisuusdynamiikkoja että sen reagoimista sen rajojen ulkopuolelta kumpuaviin turvallisuuskysymyksiin. 2) Teorian mukaan

Yhdysvallat on ainoa kylmän sodan jälkeen jäljelle jäänyt supervaltat¹ (Buzan ja Wæver 2003, 35). Ibero-Amerikka on maantieteellisesti lähellä Yhdysvaltoja, joten on perusteltua ottaa huomioon tämän mahdollinen vaikutusvalta alueen maiden ulkopoliittisiin linjauksiin. Yhdysvaltojen epäsuora, vaikkakin näkyvä rooli Ukrainan konfliktissa tukee entisestään teorian hyödyntämistä tältä osin. 3) Vaikka teoria painottaa ensisijaisesti alueellista tasoa tarkasteltaessa turvallisuuskysymyksiä, se ei kuitenkaan sulje pois mahdollisuutta alueen ulkopuolelta tuleviin muutoksiin, jotka saattavat vaikuttaa sen rakenteeseen ja/tai dynamiikkoihin. Teorian deskriptiivinen ulottuvuus painottaa vertailukohdan luomista, jonka avulla voidaan tunnistaa ja arvioida muutoksia alueellisella tasolla (mt. 53). Myös teorian ennakoiva ulottuvuus on tämän työn kannalta yhtä oleellinen, sillä se ottaa huomioon useita mahdollisia kehityssuuntia tarkasteltavassa kompleksissa (mt. 65). Ukrainan konfliktin yhä jatkuessa ja Yhdysvaltojen ulkopoliitiikan samalla muuttuessa arvaamattomammaksi Donald Trumpin presidenttiyden aikana on perusteltua ottaa huomioon erilaisia Ibero-Amerikan alueen kehitysvaihtoehtoja ja muutoksia turvallisuuskäsitteistä. Näitä kolmea tekijää käsitellään tarkemmin teoreettisen viitekehyksen luvussa.

Tämän työn hypoteesit ovat seuraavat: 1) Ukrainan sodalla ei ole merkittäviä vaikutuksia Ibero-Amerikan maiden ulkopoliittisiin linjauksiin. Maat mainitsevat Ukrainan sodan puheissaan ja suurin osa tuomitsee sen, mutta ei muuten anna sille merkittävää painoarvoa. 2) Yhdistävät tekijät, jotka saavat maat ilmaisemaan kannatusta jompaakumpaa sodan osapuolta kohtaan tai jäämään neutraaleiksi, ovat sidoksissa maiden kansalaisoikeuksien- ja vapauksien tasoon: Mitä korkeampi näiden vapauksien ja oikeuksien taso on, sitä todennäköisemmin ja selvemmin maat ilmaisevat tukensa Ukrainalle ja tuomitsevat Venäjän sotilaalliset toimet sen maaperällä samalla kun maat, joiden kansalaisoikeuksien ja -vapauksien taso on vaatimaton, joko kallistuvat selkeämmin Venäjän tukemiseen tai eivät noteeraa konfliktia lainkaan.

1.1. Aiempi tutkimuskirjallisuus

Ukrainan sodan vaikutuksia Euroopan ulkopuolisiin maihin ja alueisiin on tutkittu jo aiemmin ja otettu huomioon sellaisia seikkoja ja tekijöitä, jotka ovat jääneet vähemmälle huomiolle länsimaissa tai Euroopassa yleisesti. Cox (2024) kirjoittaa, että vaikka länsimaat ovat olleet erittäin samanmielisiä Venäjän sotilaallisten toimien tuomitsemisessa ja vaikka ne ovat odottaneet samanlaista tuomitsemista globaalilla tasolla, globaali etelä ei ole osoittanut samanlaista reaktiota. Tällaisiin maihin kuuluu myös Latinalaisen Amerikan maita. Jotkut globaalin etelän maat ovat myös

¹ On otettava huomioon, että Buzanin ja Wæverin teoria, sellaisena kuin se tässä työssä esitetään, on jo yli 20 vuotta vanha. Tämän takia, kuten myöhemmin huomataan, Yhdysvaltojen asemaa ainoana kylmän sodan jälkeisenä supervaltana voidaan myös kyseenalaistaa.

tuominneet Venäjän toimet, mutta ovat vastustaneet pakotteita lieventäen niiden vaikutusta. Uhmakkuuden taustalla on lähinnä kolme päätekijää: ärtymys länsimaiden tekopyhyyteen liittyen itsemääräämisoikeuden loukkaamiseen, sodan aiheuttamat tuhot globaalin kehityksen agendaan ja huoli sodan eskaloitumisesta ydinsodaksi lännen ja Venäjän välillä. Samalla globaalin etelän maissa on alkanut väittely siitä, miten liittoutumattomuus määritellään nykyisessä kontekstissa ja vaatimukset YK:n järjestelmän uudistamiselle ovat kasvaneet. (Cox 2024, 360-362.)

Chatterjeen ja Petronen (2024) mukaan liittoutumattomien maiden yritykset säilyttää suvereniteettinsa ja kehittää talouksiaan tasapainoilemalla supervaltojen välillä 1950- ja 1960-luvuilla ovat keskeisiä visioille moninapaisuudesta, joka haastaa kylmän sodan jälkeistä globaalia järjestelmää. Globaalin etelän mailla on ollut länsimaista poikkeavia ajatuksia, miten ratkaista Ukrainan ja Venäjän välinen sota. Useat maat ovat vaatineet tulitaukoa sekä painottaneet neuvotteluvaihtoehtoa. Kaupankäynnin jatkaminen Venäjän kanssa pakotteista huolimatta ei automaattisesti tarkoita Venäjän sotilaallisten toimien tukemista, vaan sen jatkamista selittävät halut välttää köyhyyden ja velan kasvamista, sillä monet globaalin etelän maat ovat kärsineet ruuan ja energian hintojen sekä globaalien korkojen voimakkaista nousuista vuodesta 2021 alkaen. Globaalin etelän maat hyötyvät välien ylläpitämisestä sekä lännen, Kiinan että Venäjän kanssa, joten ajatus moninapaisesta maailmasta vaikuttaa mielekkäältä niille. Globaalin etelän Venäjän kannatus Ukrainan sijaan johtuu useammasta tekijästä: kylmän sodan aikaisista suhteista, Neuvostoliiton jälkeisistä taloudellisista ja sotilaallisista yhteyksistä, keskinäisriippuvuudesta, kansallisista poliittisista perinteistä, mahdollisuuksista moninapaisen geopolitiikan kehittämiseen ja alueellisista voimatasapainoista. Tämän takia joko Venäjän tai lännen tukeminen ei ole yhtä yksiselitteistä näille maille. (Chatterjee ja Petrone 2024, 1-7.)

Heine (2024a) mainitsee myös, että globaalin etelän reaktiot ovat olleet poikkeavia länsimaiden omiin verrattuina. Monet globaalin etelän valtiot ovat Heinenkin mukaan tuominneet Venäjän toimet Ukrainassa ja pitävät niitä kansainvälisen lain rikkomuksena, mutta samalla vastustavat Venäjälle asetettuja talouspakotteita. Kehittyvät maat pelkäävät länsimaiden, erityisesti Yhdysvaltojen, käyttävän pakotteita tulevaisuudessa myös niihin ajaakseen omia tavoitteitaan tai vain siitä syystä, että ne poikkeavat Washingtonin linjasta. Heine käsittelee myös aktiivisen liittoutumattomuuden käsitettä (Active non-alignment, ANA²). ANA kehottaa Latinalaisen Amerikan valtioita asettamaan omat kansalliset intressinsä etusijalle. ANA korostaa tarvetta kehittää tehokkaita vastauksia aiempaa pirstaloituneemmassa maailmassa, jossa Latinalaisella Amerikalla on vaara joutua syrjäytetyksi

² Vaikka ANA ei ole tämän pro gradun keskeinen aihe, on sen maininta ja selittäminen perusteltua, sillä se voi selittää mahdollisia Ibero-Amerikan valtioiden linjauksia myöhemmin analyysivaiheessa.

periferiasta täydelliseen marginaaliteettiin. ANA ei automaattisesti tarkoita liittoutumattomuutta, vaan se korostaa tarvetta olla automaattisesti liittoutumatta suurvaltojen kanssa ja aluksi arvioida jokaista asiaa sen ominaisuuksien mukaan ja vasta sitten tehdä päätöksiä. (Heine 2024a, 701-704.)

Heine (2024b) laajentaa ANA:n käsitettä erityisesti Latinalaisen Amerikan kontekstissa. ANA syntyi käsitteellisenä työkaluna ja suositteluna maille, jotka joutuivat kohtaamaan Yhdysvaltojen ja Kiinan välisen kilpailun hegemoniasta. Latinalaisen Amerikan maat pystyivät ANA:n avulla tasapainottelemaan kahden suurvallan välillä laittaen samalla omat kansalliset intressinsä etusijalle. ANA ottaa mallia aikaisemmasta liittoutuneiden maiden perinteestä ja se painottaa jatkuvaa uusien mahdollisuuksien etsintää kansainvälisellä kentällä, minkä takia sitä kutsutaankin ”aktiiviseksi”. Koska ylivoimaisesti suurimman osan Latinalaisen Amerikan maista ollessa hallinnoiltaan demokraattisia ja kansainvälistä lakia kunnioittavia, länsimaat uskoivat alueen olevan samassa linjassa niiden kanssa, mutta näin ei ole tapahtunut. Taustalla ovat tasapainottelu Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä sekä Venäjälle asetettujen pakotteiden kielteiset vaikutukset niiden talouteen. Epävarmassa tilanteessa suojautuminen on niille parempi vaihtoehto ja samalla avautuminen suurvaltojen väliselle kilpailulle laajentaa poliittisia vaihtoehtoja. (Heine 2024b, 214-224.)

Stonerin (2024) mukaan ei-sitovien YK:ssa annettujen äänten lisäksi globaalin etelän maat eroavat voimakkaasti globaalista pohjoisesta puhuttaessa pakotteista ja Ukrainan aseistamisesta. Erityisesti Latinalaisen Amerikan maat erottuvat joukosta kaksijakoisuutensa vuoksi ajoittain jopa tukien Venäjää ja jatkaen liiketoimintaansa sen kanssa normaalisti. Syitä tähän on kirjoittajan mukaan ovat halu luoda moninapainen maailma ilman Yhdysvaltojen ylivaltaa, Venäjän tapa tehdä sopimuksia globaalin etelän kanssa asettaen varsinaisen liiketoiminnan arvojen edelle ja globaalin etelän näkemys Ukrainan sodasta kaukaisena ongelmana, jolla ei ole vaikutusta niiden politiikkaan tai talouteen. (Stoner 2024, 8-14.)

Carrión-Vivar ym. (2024) tutkivat Latinalaisen Amerikan maiden asennoitumista Ukrainan sodassa samalla tasapainotellen poliittisten perinteiden ja pragmatismien välillä. Latinalaisen Amerikan maat ovat perinteisesti suosineet itsemääräämisoikeuden ja puuttumattomuuden periaatteita suosien samalla monenvälisiä ja kollektiivisiä vastauksia kansainvälisissä kriiseissä. Kuitenkin 2000-luvulla ideologiset jakolinjat ovat heikentäneet mahdollisuuksia tehokkaaseen alueelliseen koordinaatioon. Alueen demokraattisten, puolidemokraattisten ja autoritääristen valtioiden on ollut vaikeaa muodostaa yhtenäistä vastausta Ukrainan tilanteeseen. (Carrión-Vivar ym. 2024, 305-307.)

Mijares (2022) kirjoittaa, että Ukrainan sota on korostanut Latinalaisen Amerikan maiden sisäisiä ja ulkoisia jakolinjoja. Niiden reaktiot ovat kaukana homogeenisyydestä ja ovat jopa epäkoherentteja.

Alueen ulkoinen käyttäytyminen on reilusti luultua monimutkaisempaa, ja Ukrainan sota on korostanut valtioiden hallitusten välisiä jakolinjoja. Latinalaisessa Amerikassa erityisesti Venäjän argumentti siitä, että NATO meni liian pitkälle astuessaan sen vaikutuspiirille, saa kirjoittajan mukaan tukea. Jotkut maat alueella ovat asettuneet kyseenalaistamaan NATOn laajenemista itään ja tämän perusteella näkevät lännen ja Ukrainan itse syyllisinä Venäjän sotilaallisille toimille tämän nähdessä oman vaikutus- ja turvallisuuspiirinsä uhattuna. Maiden reaktioiden heterogeenisyys selittyy pääsääntöisesti niiden sisäpoliittisella ilmapiirillä, joka on kuitenkin myös vaikuttanut maiden passiivisuuteen. (Mijares 2022, 1-10.)

1.2. Ibero-Amerikka käsitteenä

Edellä käsitellystä tutkimuskirjallisuudesta poiketen tämä työ ei keskity tarkastelemaan Ukrainan sodan vaikutuksia Latinalaiseen Amerikkaan, vaan Ibero-Amerikkaan. Ibero-Amerikan käsitettä on syytä avata tässä luvussa, sillä se ei ole yhtä tunnettu alue kuin Latinalainen Amerikka, vaikkakin maantieteellisesti ja kulttuurisesti ne sivuavatkin toisiaan merkittävästi monilta osin.

Ibero-Amerikan käsite on ajoittain epäselvä, ja Poikolainen (2023) kirjoittaakin, että konsepti on melko tuntematon suurelle yleisölle erityisesti alueen ulkopuolella altistaen sen erilaisille tulkinnoille. Jopa maantieteelliseltä määrittelyltään Ibero-Amerikan konsepti saattaa olla häilyvä ja kontekstisidonnainen (Poikolainen 2023, 9). Ibero-Amerikka voidaan määritellä kulttuuriseksi ja poliittiseksi alueeksi, joka koostuu Euroopan ja Amerikan maista, joilla on yhteiset iberoromaaniset kielet. Myös vahvat kulttuuriset ja historialliset siteet, kuten portugalilainen ja espanjalainen kielen yhteinen perintö, sekä kristinusko, yhdistävät maita. Tämän määritelmän mukaan Ibero-Amerikka ei nimestään huolimatta rajoitu Amerikan mantereelle, vaan käsittää myös joitakin Euroopan maita. (Zamorano ja Bonet 2018, 664.) Ibero-Amerikan pääsihteeristöön (SEGIB) kuuluu yhteensä 22 jäsenmaata, joista Espanja, Portugali ja Andorra³ sijaitsevat Euroopassa (segib.org). Iberoamerikkalaisten maiden järjestö OEI (Organización de Estados Iberoamericanos) sisällyttää myös yhden Afrikan maan jäsenistöönsä, Päiväntasaajan Guinean (oei.int). Afrikan portugalinkielisiä maita, kuten Mosambikia ja Angolaa, ei lasketa osaksi järjestöä eikä käsiteltävää aluetta. Pakkasvirran (1997, 80) mukaan Ibero-Amerikka viittaa Amerikan maihin, jotka olivat Espanjan ja Portugalin kolonisoimia⁴. Tämä määritelmä sulkee pois Espanjan, Portugalin, Andorran ja Päiväntasaajan Guinean.

³ Andorran virallinen kieli on katalaani, joka on myös iberoromaaninen kieli.

⁴ Ibero-Amerikka-käsite toimii eräänlaisena kattoterminä tässä tutkimuksessa tarkasteltavan alueen maille, jonka tarkoituksena on helpottaa rajaamaan käsiteltävien maiden ryhmää.

Ibero-Amerikka ei ole sama kuin Latinalainen tai Etelä-Amerikka, jotka ovat maantieteellisesti ja kulttuurisesti eri tavalla rajattuja⁵, vaikka Ibero-Amerikka kiinteästi liittyy näihin alueisiin käsittäessään merkittävän osan niistä. Etelä-Amerikka on maantieteellisesti tarkemmin määritelty alue, johon kuuluu espanjan- ja portugalinkielisten maiden lisäksi hollanninkielinen Surinam ja englanninkielinen Guyana sekä kolme itsehallintoaluetta, joista yksikään ei ole espanjan- tai portugalinkielinen. Latinalainen Amerikka voidaan määritellä laajemmaksi kokonaisuudeksi kuin Etelä-Amerikka. Encyclopaedia Britannican (1998) mukaan se koostuu Etelä-Amerikan lisäksi Meksikosta, Puerto Ricon itsehallintoalueesta, Väli-Amerikan maista ja Karibian saarivaltioista, joissa puhutaan romaanisia kieliä. Romaaniset kielet ovat laajempi käsite kuin iberoromaanisten kielten ryhmä. Tämän takia tämä Latinalaisen Amerikan määritelmä laskee mukaan myös ranskankieliset Haitin sekä Guadeloupen, Martiniquen, Saint-Barthélemy ja Saint Martinin itsehallintoalueet. Ranskan Guyanan departementti lasketaan myös mukaan.

Edellisten määritelmien mukaan Ibero-Amerikka ylettyy osiin Pohjois-, Väli- ja Etelä-Amerikkaa sekä Karibiaa. Tämän tutkimus nojaa maantieteellisestä näkökulmasta Pakkasvirran (1997) määritelmään huomioiden 19 maata: Argentiina, Bolivia, Brasilia, Chile, Costa Rica, Dominikaaninen tasavalta, Ecuador, El Salvador, Guatemala, Honduras, Kolumbia, Kuuba, Meksiko, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, Uruguay ja Venezuela. Kaikki maat, paitsi portugalinkielinen Brasilia, ovat espanjankielisiä. Maiden järjestelmät vaihtelevat liberaaleista demokratioista autoritäärisiin yksipuoluejärjestelmiin ja valtiojohtoista talousmalleista vapaisiin markkinatalouksiin. Tutkimuksen aihe huomioiden vaihtelevuus on toivottua, sillä se luo mahdollisuuden monipuolisen aineiston keräämiseen. Aluetta käsitellään turvallisuuspolitiikkaan keskittyen, joten myös Zamoranon ja Bonetin (2018) määritelmään kuuluva poliittinen ja kulttuurinen ulottuvuus huomioidaan.

Ibero-Amerikan maat eivät ainoastaan muodosta kielelliskulttuurista aluetta, vaan niillä on yhdessä myös poliittista painoarvoa kansainvälisellä kentällä. Ne yhdessä muodostavat joidenkin muiden maiden kanssa YK:ssa yhden sen alueellisista ryhmistä, GRULAC:in (Group of Latin America and the Caribbean). Ryhmän nimi viittaa suoraan laajempaan valtioryhmään ja maantieteelliseen alueeseen, kuin Pakkasvirran (1997) määritelmä, jota tämä pro gradu soveltaa. YK:ssa GRULAC-ryhmän muodostavat yhteensä 33 järjestön jäsenvaltiota. (Inter-Parliamentary Union 2025.)

⁵ Kuten myöhemmin käy ilmi, monet lähteet puhuvat joko Latinalaisesta tai Etelä-Amerikasta, välillä myös tarkoittaen samaa asiaa. Tämä pro gradu käsittelee kuitenkin yksinomaan Ibero-Amerikan käsittäviä maita, mutta myös mainitsee erityisesti lähteitä lainatessaan edellä mainitut kaksi maantieteellis- kulttuurista aluetta.

GRULAC, kuten muutkin YK:n viisi alueellista ryhmää, on luonteeltaan epävirallinen (Aeschlimann ym. 2017, 61).

On syytä huomauttaa, että vaikka tässä tutkimuksessa tarkasteltavaan alueeseen viitataan tutkimuskirjallisuudessa ja kirjallisissa lähteissä pääsääntöisesti Latinalaisena Amerikkana ja ajoittain myös Etelä-Amerikkana, tutkimus keskittyy tarkastelemaan ainoastaan näiden alueiden Ibero-Amerikan käsittäviä maita Amerikan mantereella ja Karibiolla.

1.3. Työn rakenne

Tämän pro gradun rakenne on seuraava: johdantoa seuraa luku 2, missä esitellään teoreettista viitekehystä. Tämän työn teoreettinen viitekehys on alueellinen turvallisuuskompleksiteoria, jonka olemukseen, keskeisiin käsitteisiin ja käyttötarkoituksiin perehdytään tarkasti. Kolmas luku toimii suorana jatkumona edelliselle ja soveltaa esiteltyä teoriaa Ibero-Amerikan alueelle sekä ottaa myös huomioon ulkovaltojen roolin alueella. Neljäs luku esittelee tässä työssä hyödynnettävän aineiston, prosessin aineiston valikoitumisen takan ja aineiston analyysimetodin. Tässä työssä hyödynnettävä aineisto on valikoituneiden Ibero-Amerikan maiden puheet YK:n yleiskokouksessa aikavälillä 2022-2025 siltä osin, mitä ne sanovat Ukrainan sodasta. Puheet valikoituvat Freedom Housen vuoden 2025 raportin tulosten mukaan. Viides luku keskittyy Freedom Housen raportin tuloksiin. Kuudennessa luvussa keskitytään analysoimaan edellisen kappaleen tulosten perusteella valikoitujen maiden YK:n yleiskokouksen puheita. Seitsemäs luku esittelee lopputulokset, ajatuksia tutkimuksen rajoitteista sekä mahdollisista jatkotutkimuksista. Seitsemännen luvun lopussa pohditaan myös Ibero-Amerikan mahdollisia tulevaisuusnäkyviä liittyen Ukrainan sotaan sekä Venäjän ja Yhdysvaltojen rooliin alueella.

2. Teoreettinen viitekehys

Tämä luku keskittyy tässä pro gradussa hyödynnettävän teoreettisen viitekehyksen esittelemiseen. Teoreettisena viitekehyksenä toimii alueellisen turvallisuuskompleksin teoria. Teorian sisältöä ja käyttötarkoituksia tarkastellaan yksityiskohtaisesti sekä laajennetaan jonkin verran sen alkuperäisestä muodosta.

2.1. Alueellisen turvallisuuskompleksin teoria

Tämä pro gradu hyödyntää alueellisen turvallisuuskompleksin teoriaa. Barry Buzan ja Ole Wæver (2003) avaavat ja soveltavat sitä kylmän sodan jälkeiseen maailmapoliittiseen järjestelmään, jota

eivät enää määrittele Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen välinen kaksinapaisuus ja jakolinjat. Alueellisen turvallisuuskompleksin teoriaa on myöhemmin laajennettu koskemaan modernimpia valtioiden rajat ylittäviä turvallisuusilmiöitä. Teoriaa pidetään lupaavimpana tutkimusohjelmana tarkasteltaessa turvallisuutta alueellisella tasolla, sillä se mahdollistaa laajan, valtioiden rajat ylittävien turvallisuusuhkien kirjon syntyminen ja vaikutusten selittämisen (Gheciu et al., 2018, 683).

Kaksinapaisen maailmanjärjestyksen päätyttyä kansainvälisessä politiikassa syntyi ajatus autonomisemmasta ja merkittävämmästä turvallisuuden alueellisesta tasosta. Supervaltojen vastakkainasettelun päättyminen antoi lisää liikkumatilaa paikallisille valloille. Tästä seurannut alueellisen turvallisuuden suhteellinen autonomia muodostaa radikaalisti erilaisen kansainvälisen turvallisuuskuviota verrattuna kylmää sotaa määrittäneeseen jäykkään supervaltojen muodostamaan kaksinapaiseen järjestelmään. Asetelmaa ei voida suoraan pitää kansainvälisten turvallisuusjärjestelmien määritelmien mukaan yksi- tai kaksinapaisena eikä myöskään globalisaationa. (Buzan ja Wæver 2003, 3.) Frazier ja Stewart-Ingersoll (2010) tukevat tätä, sillä heidän mukaan ilman kylmän sodan kontekstia globaalit vaikutukset ovat olleet rajatumpia samalla, kun aluekohtaiset dynamiikat ovat saaneet mahdollisuuden kehittyä ensisijaisiksi tapahtumapaikoiksi, missä suurin osa valtioista osallistuu turvallistamisprosesseihin. Tämä tarkoittaa, että turvallisuusdynamiikkojen globaalien tason selitykset ovat muuttuneet vähemmän hallitseviksi (Frazier ja Stewart-Ingersoll 2010, 734.)

Teoria erottaa toisistaan globaalien valtojen järjestelmätason vuorovaikutuksen, jonka kyvyt mahdollistavat etäisyyksien ylittämisen, ja pienempien suurvaltojen osajärjestelmätason vuorovaikutuksen, joiden turvallisuusympäristö on niiden paikallinen alue. Teoria painottaa, että koska useimmat uhat kulkevat helpommin lyhyitä kuin pitkiä matkoja, turvallisuuden keskinäisriippuvuus muodostuu yleensä alueellisista klustereista, tässä tapauksessa turvallisuuskomplekseista. Turvallistamisen prosessit ja näin ollen turvallisuuden keskinäisriippuvuuden taso ovat voimakkaampia kompleksin sisäisten toimijoiden kesken kuin kompleksien sisäisten ja ulkoisten toimijoiden välillä. (Buzan ja Wæver 2003, 4.)

Teoria on sekoitus materialistisia ja konstruktivistisia lähestymistapoja: Materialismi näkyy rajattuna alueellisuutena ja neorealismia lähellä olevana vallanjakona. Konstruktivismi puolestaan näkyy tapana rakentua aiempiin turvallistamisteorioihin, jotka keskittyvät poliittisiin prosesseihin, joilla turvallisuusaiheet muodostuvat. On huomioitava, että tässä teoriassa napaisuus voi vaikuttaa, mutta ei suoraan määrittää, turvallisuussuhteiden luonnetta, sillä turvallistamisen prosessit ovat alttiita useiden tekijöiden vaikutuksille. (mt. 4.)

Alueellisen turvallisuuskompleksin muodostavat maat, joiden turvallisuusintresseihin vaikuttavat voimakkaasti niiden hallitusten harjoittamien, ulkoisia ja sisäisiä uhkia koskevien poliittisten päätösten ulkoisvaikutukset. Kunkin valtion puolustuspolitiikka muotoutuu turvallistamisprosessien seurauksena, eikä niinkään abstrakteista ja periaatetason uhkista. Turvallisuuden ulkoisvaikutukset ovat vaarallisempia ja vaikeammin hallittavia aina kun alueella on enemmän kuin kaksi valtaa, ja aina kun hyökkäysaset ja -strategiat ovat etulyöntiasemassa suhteessa puolustukseen. Teoria olettaa, ulkoisvaikutusten kasvaessa lukumäärältään ja muuttuessa painostavammiksi, valtioiden tekevän voimakkaampia toimia koordinoidakseen turvallisuuspolitiikkojaan ja rakentaa tai vahvistaa alueellisia järjestöjä. Lisäksi alueellinen yhteistyö vahvistuu sitä mukaan, mitä vakiintuneempia ja yhteen nivoutuneempia valtiot ovat. (Gheciu ym. 2018, 686.) Teorian ydinlogiikka on, että kaikki valtiot ovat kietoutuneita globaaliin keskinäisriippuvuuden verkostoon, mutta koska suurin osa poliittisista ja sotilaallisista uhista kulkee helpoiten lyhyitä matkoja, turvattomuus usein yhdistetään läheisyyteen (Buzan ym. 2003, 141).

Valtioista tulee turvallisuuskysymyksissä päätekijöitä ja kansainvälisen järjestelmän saavuttaessa globaalin mittakaavan, eri alueellisten alajärjestelmien syntymiselle kehittyä tilaa. Kaikki valtiot eivät ole samalla lähtöviivalla, vaan toisilla on enemmän valtaa kuin toisilla. Valtioista vain kourallinen nousee globaaleiksi vallankäyttäjiksi, kohdellen toisiaan erityisenä ryhmänä ja heijastaen valtaansa kaukasiinikin alueisiin. Suurimmalle osalle valtioista niiden turvallisuusympäristön määrittävät niiden lähinaapurit. Teorian keskeisenä tarkoituksena on pitää analyttisesti erillään globaalin ja alueellisen tason turvallisuusdynamikat, joita edellä kuvailut ryhmät edustavat. (Buzan ja Wæver 2003, 14.)

Alueellisen turvallisuuskompleksin teoriaa hyödynnettäessä on huomioitava, että kyseessä on yli 20 vuotta vanha teoria, joka ei sellaisenaan täysin vastaa nykyaikaisiin turvallisuuskysymyksiin. Teoria on kuitenkin todistanut hyödyllisyytensä analysoitaessa turvallisuuden eri tasoja ja kannustanut tutkijoita käyttämään sitä luovasti töissään, ja se edelleen pysyttelee tarkkanäköisenä, yksityiskohtaisena ja oivaltavana työkaluna omassa lajissaan. (Butler ym. 2020, 61.) Jotta teoriaa voitaisiin edelleen hyödyntää, on huomioitava muun muassa joidenkin valtioiden ja ei-valtiollisten toimijoiden vallan kasvu ja kutistuminen, globaalit vallan tasapainon muutokset, uudenlaiset, useasti kyberturvallisuuteen liittyvät turvallisuusuhat, sekä muutokset vihollis- ja ystävyysuhteissa (mt. 48).

2.1.1 Alueellinen turvallisuuskompleksi lähemmässä tarkastelussa

Alueellinen turvallisuuskompleksi määritellään joukoksi yksiköitä, joiden turvallistamisprosessit ovat niin kiinteästi kytköksissä toisiinsa, että niiden turvallisuusongelmia ei voida järkevästi

analysoida tai ratkaista toisistaan erillään (Buzan ja Wæver 2003, 491). Turvallisuuskompleksi on turvallisuuden näkökulmasta määritelty alue, jonka keskeisenä ajatuksena on, että sen oleelliset osat turvallistamisprosessissa ja kansainvälisessä järjestelmässä ilmentävät itseään alueellisissa klustereissa. Klusterit ovat kestäviä ja eroavat globaalien tason turvallistamisesta. Jokainen taso tulee nähdä omana itsenäisenä toimijanaan ja tämän perusteella tarkastella, millainen on niiden keskinäinen vuorovaikutus. (mt. 43-44).

Turvallisuuskompleksien rajojen ei tarvitse noudattaa maantieteellisiä tai geopolittisiä rajoja, vaan niiden välinen turvallisuuskeskinäisriippuvuus määrittelee niiden rajat (Butler ym. 2019, 50). Alueellisten turvallisuuskompleksien rajojen tarkka määrittely on kuitenkin ollut teorialle vaikeaa. Sitä hankaloittavat muun muassa joidenkin maiden turvallisuusvuorovaikutus muiden maiden tai turvallisuuskompleksien kanssa, joidenkin kompleksien integraation syveneminen tai heikkeneminen sekä aluekiistat ja valtatyhjiöt romahtaneiden valtioiden seurauksena. Tämän takia on ehdotettu, että teoria voisi käyttää rajan käsitteen⁶ sijaan rajaseudun käsitettä⁷, joka voisi selkeämmin määrittellä poliittisen vaikutusvallan tason ja osoittamaan, miten toimija laajentaa vaikutusvaltaansa tietyllä alueella ja muuttaa sitä. (Butler ym. 2019, 57 – 58). Alueet määritellään useasti ryhmiksi valtioita, joilla on oma erottuva maantieteellinen ympäristö ja keskenään samanlaiset piirteet. Tämä kuitenkin myös vaikeuttaa alueen alun ja lopun määrittelemistä. (Amable 2022, 3.)

Buzanin ja Wæverin (2003, 53-54) mukaan alueellisen turvallisuuskompleksin olennainen rakenne koostuu neljästä muuttujasta:

- 1) Rajasta, joka erottaa alueellisen turvallisuuskompleksin naapureistaan
- 2) Kahdesta tai useammasta itsenäisestä yksiköstä
- 3) Napaisuudesta, joka kattaa vallan jakautumisen yksiköiden välillä
- 4) Sosiaalisesta rakenteesta, joka kattaa ystävyuden ja vihollisuuden mallit yksiköiden välillä

2.1.2. Alueellisen turvallisuuskompleksin teorian kolme perspektiiviä

Kylmän sodan jälkeisestä turvallisuusjärjestelmästä voidaan eritellä kolme teoreettista perspektiiviä, jotka painottavat eri tekijöitä ja näkökulmia, mutta jotka eivät aina sulje toisiaan pois: neorealismi, globalismi ja regionalismi.

Neorealismi painottaa valtiokeskeisyyttä ja perustuu valtanapaisuuden argumenttiin (kaksi-, yksi-, moni- tai hybridi). Materiaalisen voiman jakautuminen kansainvälisessä järjestelmässä määrittää

⁶ Engl. Boundary

⁷ Engl. Frontier

globaalin turvallisuus- ja poliittisen järjestelmän. Globaalilla tasolla kylmän sodan jälkeen on tapahtunut muutos valtarakenteessa kaksinaapaisen maailmanjärjestyksen päätyttyä ja se pyrkii havaitsemaan muutoksen luonteen, jotta voitaisiin päätellä sen aiheuttamat turvallisuus seuraukset. Neorealismi ei kyseenalaista globaalien tason ensisijaisuutta, joten se tarjoaa vain kaksi muutosvaihtoehtoa globaalilla tasolla: yksi- tai moninaisuuden. (Buzan ja Wæver 2003, 6.)

Globalismia voidaan pitää neorealismien antiteesinä. Se painottaa kulttuurisia, ylikansallisia ja kansainvälisiä talouspoliittisia lähtökohtia. Sen tärkein teema on politiikan epäalueellistuminen, johon sisältyy useita ei-kansallisia tekijöitä ja järjestelmiä, joiden toiminta ylittää valtioiden rajat. Globalismi hylkää ajatuksen, jossa riittävä käsitys kansainvälisen järjestelmän rakenteesta löytyy ensisijaisesti valtioiden toiminnasta. Se tunnustaa ylikansallisten yksiköiden sekä hallitusten välisten järjestöjen ja järjestelmien itsenäisen roolin samalla määrittellen uudelleen alueellisen suvereniteetin ihmisten toiminnan määrittäjänä. Se ei hylkää valtion konseptia, mutta se sijoittaa valtion vain yhdeksi tekijäksi eri verkostoissa ilman ylliotetta järjestöjen kietoutuessa ja sulautuessa valtioiden omiin järjestelmiin enenemissä määrin. Globalismi ei suoraan määrittele turvallistettavia ilmiöitä, joita voivat olla, näkökulmasta riippuen, esimerkiksi terrorismi, siirtolaisuus, rahavirrat, kaupan vapautuminen tai jopa itse globalisaatio. Ei-liberaalista näkökulmasta turvallistamisilmiöitä ovat lähinnä ei-sotilaallisia, kuten liberaalin talousjärjestelmän epävakaus ja sen synnyttämä eriarvoisuus, kestävä kehitys ja kapitalismin välinen ristiriita ja globaalien kulttuurien⁸ uhka muiden kulttuurien, kielten ja identiteettien olemassaololle. (Buzan ja Wæver 2003, 7-9.) Muita ei-sotilaallisia ilmiöitä on alettu turvallistamaan näkyvästi myös liberaaleissa maissa. Muun muassa ilmastohätätilaksi tituleerattu ilmiö, missä korostuvat globaalien lämpötilan nousun aiheuttamat eksistentiaaliset uhat, on ollut keskeinen puheenaihe turvallistamisdiskursseissa (Albert 2023, 534). Terveysteen liittyvät ilmiöt, kuten ylipaino, tupakointi ja pikkulasten ripulitaudit, ovat olleet myös keskustellumpia, mutta niitä ei ole virallisesti lisätty turvallistamisagendoille. Poikkeuksen tässä kuitenkin tekee HIV/AIDS, joka on turvallistettu onnistuneesti jopa YK:n tasolla. (McInnes ja Rushton 2013, 116-117.) Myös COVID19-pandemia herätti uudelleen mielenkiinnon tarttuvien tautien turvallistamista kohtaan. Toisaalta pandemiolla on myös perusteltu, varsinkin EU:n tapauksessa, rajavartiointin tiukentamista. Huolia on herättänyt myös siirtolaisten entistä voimakkaampi turvallistaminen pandemian varjolla. (Cusumano ym. 2026, 316.)

Regionalismi on painotettu lähestymistapa. Sen pääajatus on, että kylmän sodan jälkeisessä maailmanjärjestyksessä alueellinen taso sekä konfliktien sijaintipaikat ja valtioiden yhteistyö

⁸ Globaalilla kulttuurilla viitataan Buzanin Wæverin (2003) kirjassa lähinnä länsimaiseen tai yhdysvaltalaiseen kulttuuriin, mutta sitä selitetä sen tarkemmin.

erottuvat selkeimmin. Tämä perustuu kahteen oletukseen: Supervaltojen välisen kilpailun väheneminen pienentää läpäisevää globaalien vallan luonnetta muualla maailmassa; ja useimmat suurvallat kylmän sodan jälkeisessä maailmassa ovat ”kevyitä valtoja”, joiden sisäiset dynamiikat nostavat kynnystä sotilaalliselle toiminnalle ja strategiselle kilpailulle maailman ongelmakolkissa jättäen paikalliset valtiot selvittämään omat poliittiset yhteiskunnalliset suhteensa vähemmällä suurvaltojen väliintulolla. Regionalismi ei poissulje kahta aiempaa perspektiiviä, vaan sisältää aineksia kummastakin, mutta samalla antaa etusijan alemman tason analyysille. Turvallisuus on tämän perspektiivin mukaan erottuva alue, jossa alueellisuuden logiikka edelleen pätee. Ei-alueelliset liittymät ovat kuitenkin mahdollisia ja niitä voi syntyä kahdella tavalla: Muutoksella enemmän alueellisista vähemmän alueellisiin uhkiin; tai absoluuttisen vallan tason riittävällä nousulla, sallien useamman toimijan sivuttaa (maantieteellisen) etäisyyden aiheuttamat rajoitteet. Regionalismin painopisteenä on ajatus, että kansainvälisen turvallisuuden ensisijaisena komponenttina toimivat alueelliset turvallisuuskompleksit. Monet turvallisuushat ovat regionalismin mukaan aiheutuneet globalisaatioksi määriteltyjen kehitysryhmien toimesta. Tästä johdetut turvallistamisprosessit voivat määrittellä uhkien tulevan globaalilta tasolta, mutta turvattaviksi luokitellut kohteet voidaan sijoittaa joko globaalille tai muulle tasolle⁹. Globaalien tason ongelmat voidaan määrittellä samoilla tavoilla, mutta niiden vaikutukset ilmenevät eri alueilla eri tavoin. Tämän takia on tärkeää ymmärtää alueellisia dynamiikkoja ja niiden eroja. Regionalistiselle lähestymistavalle itse globalisaation turvallistaminen on haastavaa, sillä se vaatii koko laajan kuvan ymmärtämistä ja sen monen määritelmän sisäistämistä riippuen valtiosta, joka näkee sen joko uhkana tai mahdollisuutena. Keskeisimmäksi kysymykseksi, joka kokoaa nämä kolme perspektiiviä, voidaan muodostaa, ovatko turvallistetut aiheet kotimaisella, alueellisella vai järjestelmätasolla. (mt. 10-13.)

2.1.3. Globaalien turvallisuusjärjestelmän kehitys kylmän sodan jälkeen

Kylmän sodan jälkeistä turvallisuusjärjestelmä ei ole yksiselitteinen, vaan se voidaan sekä määrittellä yksinapaiseksi että jakaa alueisiin niissä vallitsevien konfliktien (tai niiden poissaolon) mukaan. Neorealistisen konsensuksen mukaan kylmän sodan jälkeinen järjestelmä on yksinapainen¹⁰, missä Yhdysvaltojen hegemonia elää rinnakkain globalistisen analyysin kanssa vahvimman tekijän suosimisen suhteen järjestelmätasolla. Regionalistisesta näkökulmasta kumpuava heikompi versio yksinapaisuudesta sallii käsityksen, että kylmän sodan päättyminen on antanut enemmän tilaa

⁹ Yhteisö, valtio tai alue

¹⁰ Yksinapaisuuden ymmärtämisen tavasta on edelleen kiistelyä.

paikallisen tason turvallisuusdynamikalle, kuitenkin huomioiden Yhdysvaltojen valta-aseman¹¹. (Buzan ja Wæver 2003, 18.)

Nykyjärjestelmä voidaan myös jakaa rauhan ja konfliktin alueisiin. Rauhan alueilla viitataan lähinnä länsimaihin, joiden turvallisuusdynamikassa tapahtui perustavanlaatuinen muutos, missä suurista ja kalliista sotilaallisista uhista (erityisesti Neuvostoliiton uhka) ollaan siirrytty laajempiin, moninaisempiin ja vaikeammin ymmärrettäviin ei-sotilaallisiin uhkiin. Konfliktialueet eivät ole kokeneet suurta muutosta, sillä niissä akuutit sotilaalliset uhat ovat edelleen ajankohtaisia. (mt. 18.)

Globaalin turvallisuuskuvan moninaistumisen seurauksena on syntynyt suhteellisen yksilöllinen sotilaallispoliittinen turvallisuusdynamikka, jota hallinnoivat valtiolliset tekijät. Tämä avaa tien monialaisille turvallisuuskäsityksille, jotka eroavat voimakkaasti toisistaan siirryttäessä alueesta toiselle. Lopputuloksena on syntynyt globalisaation voimien ja alueellisten dynamiikkojen vahvistumisen välinen vuorovaikutusjärjestelmä, joka on samalla globaali, mutta joka koostuu useasta erilaisesta alueesta omine yksilökohtaisine dynamiikkoineen. (mt. 19.)

2.1.4. Napaisuuden käsitteen ongelma kylmän sodan jälkeen ja pyrkimys uuteen jaotteluun

Kylmän sodan aikana perinteinen neorealistinen tapa nähdä poliittis- sotilaallisen sektorin globaali taso oli määrittelemällä suurvallat ja tarkastelemalla niiden keskinäisiä vuorovaikutuksia globaalilla tasolla, mikä oli selkeää johtuen maailmanjärjestyksen kaksinapaisuudesta sekä supervaltojen ja muiden maiden välisestä railosta, samalla kun supervaltojen välinen kilpailu oli avointa ja vaikutti käytännössä koko maailman turvallisuuspolitiikkaan. Neuvostoliiton hajoaminen lopetti kaksinapaisen maailmanjärjestyksen hämärtäen napaisuuden konseptia. Ongelmaksi muodostui, että jäljelle jäi suuri ryhmä valtioita, joilla oli merkittävää valtaa maailmanpolitiikassa alueellisella tasolla, mutta joista usea ei sopinut neorealismiin lokeroihin. Konsensukseksi nousi käsitys Yhdysvaltojen johtaman yksinapaisuuden pysyvyydestä. (Buzan ja Wæver 2003, 30-32.) Tähän lopputulokseen vaikutti osittain myös, että merkittävät vallan keskiöt ovat huomattavan sisäänpäin kääntyneitä, eikä niistä yksikään kylmän sodan jälkeen ollut halukas ottamaan vahvan johtajuuden roolia kansainvälisessä yhteisössä, ja ne kaikki olivat keskittyneet omiin sisäisiin asioihinsa. Yhdysvalloille jäi jonkinlainen johtajan asema, mutta sen intressit ovat muuttuneet enemmän itseään

¹¹ Vaikka Yhdysvallat on teorian mukaan ainoa supervaltta, muutosta on tapahtunut tasapainoisempaan ja moninapaisempaan järjestelmään päin, mikä johtuu muun muassa uusien alueellisten suurvaltojen noususta, Yhdysvaltojen hupenevista resursseista valta-asemansa ylläpitämiseksi, yhdysvaltalaisten arvojen vähenevästä kannatuksesta sekä Yhdysvaltojen ulkopoliittikan arvaamattomista muutoksista viime vuosina. Muutos tasapainoisempaan globaaliin järjestelmään tasaisemmalla vallanjaolla voidaan nähdä paluuna normaaliuteen (Butler ym. 2020, 54-55.)

koskeviksi, eikä se pyri mobilisoimaan omaa aatemaailmaansa järin painokkaasti. (Buzan ym. 2003, 145.)

Cooley ja Nexon (2020) maalaavat pessimistisemmän kuvan Yhdysvaltojen asemasta nykyisessä poliittisessa ilmapiirissä Donald Trumpin presidenttiyden aikana. Trump on jatkanut sellaisen politiikan harjoittamista, joka nopeuttaa Yhdysvaltojen hegemonian rappeutumista sekä sen rajojen sisällä että ulkopuolella. Tämän kehityksen taustalla on Trumpin keskittyminen maansa veroleikkauksiin fyysiseen ja inhimilliseen infrastruktuuriin sijoittamisen sijaan. Myös Trumpin harjoittamat ns. transaktionaaliset suhteet sekä nollasummapeli uhkaavat vaikuttaa kielteisesti Yhdysvaltojen järjestelmään ja mahdollisesti jopa aiheuttaa sen murenemisen (Cooley ja Nexon 2020, 161-162.)

Napaisuuden toimiminen järjestelmätasolla vaatii, että suurvallan konsepti voidaan yksilöidä riittävän tunnistettavaksi. Saavuttaakseen suurvallan aseman, valtion on täytettävä kolme ehtoa: materiaalisesti riittävät resurssit, suurvalta-aseman tunnustaminen toisten valtioiden toimesta ja erityinen tapa, miten valtiot käyttäytyvät sen ympärillä. Ehdot ovat tärkeitä, sillä globaalien tason järjestelmä vaatii vähintään jaon supervaltojen, eli koko järjestelmän tasolla, ja lähinnä omassa maanosassaan toimivien suurvaltojen, välille. Supervaltojen ero suurvaltoihin havaitaan niiden kyvystä heijastaa omaa vaikutusvaltaansa ympäri maailman: ne voivat halutessaan sekaantua käytännössä mihin tahansa alueellisen turvallisuuskompleksin toimintaan, jos tämä uhkaa niiden omia poliittisia intressejä. Tämän valtaepätasapainon seurauksena suurvallat, ja erityisesti supervallat, määrittelevät napaisuuden globaalien tason ja niiden väliset erot määrittävät puolestaan globaalien vallan ja alueellisen tason turvallisuusdynamikkojen väliset erot. (Buzan ja Wæver 2003, 32-34).

Buzan ja Wæver ovat luoneet kolmiportaisen järjestelmän määrittelyperusteet, jotka erottavat toisistaan supervallat, suurvallat ja alueelliset vallat, joiden yhteisvaikutus määrittelee globaalien turvallisuusjärjestelmän. Kolmiportaisen luokittelun tavoite on selkiyttää eroa globaalien ja alueellisten valtojen välillä. Se auttaa myös tarkastelemaan eroja eri turvalliskompleksien välillä, sillä ne saattavat sisältää eri määrän eritasoisia valtoja, vaikuttaen niiden turvallisuusdynamikkoihin sekä joissain tapauksissa myös laajempaan, turvallisuuskompleksien välisiin vuorovaikutuksiin. (Buzan ja Wæver 2003, 34-37). Tarkastelumallia on myös kritisoitu tavastaan rajoittaa globaalien tason turvallisuuskysymykset super- ja suurvaltojen yhteispeliksi, jota voidaan pitää riittämättömänä ottaen huomioon valtion sisäisen tason muutos tärkeämmäksi turvallisuuskysymysten lähteeksi, sekä globaalien talouslähentymisen ja valtioiden rajat ylittävät ympäristö- ja yhteiskuntaongelmat. (Butler ym. 2020, 56.)

Alueellisten valtojen vallan muodostukseen vaikuttavat rakenne, rooli ja suuntautuminen. Ne voivat ottaa johtajan, vartijan tai suojelijan roolin ja voivat suuntautua joko status quon ylläpitoon, yhteistyöhön tai pitkäaikaiseen suunnitteluun. (Frazier ja Sterwart-Ingersoll 2010, 731.) Paikalliset vallat, niiden muita kompleksin valtioita suhteellisesti suuremman vaikutusvallan ansiosta, käyttäytyvät eri lailla ja hoitavat ainutlaatuisia tehtäviä, jotka vaihtelevat turvallisuuskompleksin ylläpidosta ja kehityksestä suhteiden luomiseen toisten turvallisuuskompleksien kanssa. Myös muiden turvallisuuskompleksin valtioiden suhteellinen valta on merkittävä tekijä kompleksin muovautumisessa (ma. 737.)

Alueellisen vallan ollessa johtajan roolissa se vaikuttaa muiden kompleksin jäsenvaltioiden turvallisempolitiikkoihin ja saa nämä liikkumaan tiettyyn turvallisuuspoliittiseen suuntaan, mikä voi toimia alkuaskeleena turvallisuussopimusten laatimisessa. Vartijan roolissa alueellisen vallan tehtävänä on ylläpitää ja/tai vakauttaa senhetkistä turvallisuusjärjestystä¹². Nämä roolit kuvataan olevan yhteydessä lähinnä sisäisiin tekijöihin, toisin kuin viimeinen, suojelijan, rooli. Suojelijan roolissa alueellinen valta puolustaa turvallisuuskompleksia ulkoisilta uhilta joko aseina tai poisheijastamalla ulkovaltojen valtaa, tai toimimalla välittäjän kahden alueen välillä (ma. 741-742.) Alueellisen vallan suuntautuminen määrittää valtion tavan ilmaista kahta muuta rooliaan ja tapaa, millä se ohjaa kompleksiaan kohti tiettyä turvallisuuspoliittista mallia (ma. 744).

2.1.5. Alueellisen turvallisuuskompleksin muotoutuminen

Alueellisten turvallisuuskompleksien muotoutumiseen ja dynamiikkoihin vaikuttavat useat muuttajat, joko suoraan tai epäsuorasti. Kompleksit ovat kestävien ystävyys- ja vihollisuusmallien määrittelemiä ottaen alaglobaaleja, maantieteellisesti koherentteja keskinäisriippuvuuden turvallisuusmuotoja. Useissa tapauksissa turvallisuuskompleksin muovautumiseen vaikuttavat historialliset ja kulttuuriset siteet. Kompleksien syntymiset ovat anarkkisen rakenteen ja maantieteellisten raamien yhteistuloksia, sillä maantieteellisen läheisyyden vaikutus keskinäiseen turvallisuusvuorovaikutukseen on vahvimmillaan sotilaallisella, yhteiskunnallisella, poliittisella ja ympäristösektorilla, mutta ei niinkään talussektorilla¹³. On kuitenkin huomattava, että peruslähtökohta, jonka mukaan turvallisuuteen liittyvä keskinäisriippuvuus on yleensä alueellisesti keskittynyttä, riippuu vahvasti asianomaisten yksiköiden vallasta. Jos turvallisuuskompleksiin

¹² Alueellinen valta pyrkii myös tässä roolissa koordinoimaan muiden turvallisuuskompleksin valtioiden kanssa tapoja reagoida sisäisiin ja ulkoisiin uhkiin (Frazier ja Stewart-Ingersoll, 2010, 741).

¹³ Talous ei kuitenkaan ole täysin sivuutettavissa alueellisia turvallisuuskomplekseja tarkasteltaessa, sillä kompleksin sisällä valtion materiaalien kykyjen taso, jolla määritellään valtion alueellinen asema ja kompleksin napaisuus, mitataan ennen kaikkea taloudellisella ja sotilaallisella vahvuudella (Frazier ja Stewart-Ingersoll, 2010, 738).

kuuluu esimerkiksi suurvalta, kompleksin dynamiikka saattaa olla hyvinkin erilainen kuin sellaisen, johon kuuluu korkeintaan alueellisia valtoja. Supervallat ovat ainoita, joilla on riittävästi valtaa olla huomioimatta maantieteellisiä tai muita rajoitteita, ja ne heijastelevat omia intressejään myös maantieteellisesti kaukaisiinkin turvallisuuskomplekseihin (Buzan ja Wæver 2003, 45-46).

Yleistä vallanjakoa yhdistävä tekijä globaalien valtojen kesken alueellisen turvallisuuskompleksin alueellisiin dynamiikkoihin, on tunkeutumisen mekanismi. Tunkeutuminen tapahtuu, kun ulkovallat solmivat turvallisuussopimuksia alueellisen turvallisuuskompleksin sisäisten valtioiden kanssa. Jotta valtioryhmä voitaisiin luokitella alueelliseksi turvallisuuskompleksiksi, niillä kuuluu olla riittävä turvallisuuden keskinäisriippuvuuden aste, joka sekä muodostaa niistä yhteen nivotun joukon että erottaa ne muista ympäröivistä turvallisuuskomplekseista. Anarkian rakenteen sisällä turvallisuuskompleksin keskeistä suhdetta määrittelevät valtioiden keskinäiset voimasuhteet sekä ystävyys- ja vihollisuuskuviot. Komplekseja voi tarkastella samoissa napaisuuden raameissa kuin globaalia turvallisuusjärjestelmää, joihin kuuluvat yksi-, kaksi-, kolmi- ja moninapaisuuden käsitteet. (mt. 47-49.)

Alueellisen turvallisuuskompleksin teoriaa on kuitenkin kritisoitu sen tavasta ylenkatsoa turvallisuuskompleksien kehittymistä turvallisuusyhteisöistä (Amable 2022, 1). Jokaisella alueella on kuitenkin omat ominaisuudet ja dynamiikat, joten yhtä yleispätevää syntyteoriaa on hankala luoda (ma. 9). Alkuajatus kuitenkin on, että suurvalloilla voi olla suuri rooli lyhyen kantaman päässä olevilla, suurvallan vieressä sijaitsevilla, maantieteellisillä alueilla, turvallisuuskompleksin syntymäprosessissa. Myös muut tekijät, kuten merkittävät keskinäiset vuorovaikutukset, ovat välttämättömiä turvallisuuskompleksin syntymiselle. Tämä selittyy suurvaltojen suuremmalla mielenkiinnolla niiden lähellä kuin kauempana tapahtuvia turvallisuuskysymyksiä kohtaan. Puuttumisen viereisen alueen turvallisuustilanteeseen joko kriisin hallinnan tai minkä tahansa epävakauden muodon hallitsemiseksi mahdollistaa suurvaltojen nauttiman globaalin tunnustuksen suomat erityisvaltuudet ja -velvollisuudet edistää järjestystä alueellisella tasolla (ma. 2-4).

2.1.6. Deskriptiivinen alueellisen turvallisuuskompleksin teoria

Alueellisen turvallisuuskompleksiteorian vakiintunein tehtävä on luoda viitekehys alueellisen turvallisuuden empiiriselle tutkimukselle. Teoria erottelee toisistaan neljä tasoa: alueen valtioiden sisäisen tason, erityisesti sisäiset haavoittuvuudet; valtioiden väliset suhteet, alueen vuorovaikutuksen naapurialueiden kanssa ja globaalien valtojen roolin alueella, jotka yhdessä muodostavat turvallisuuskonstellaatioksi nimetyn kokonaisuuden. (Buzan ja Wæver 42-50.)

Alueellinen taso on aina toiminnassa ja joskus hallitseva. Kaikki turvallisuuskonstellaation tasot kuitenkin toimivat yhdessä. Alakompleksi, eräänlainen alueelliseen tasoon sisältyvä puolitaso, on pääosin samalla tavalla määritelty kuin turvallisuuskompleksi, mutta on kiinteästi sidoksissa suurempaan alueelliseen turvallisuuskompleksiin. Alakompleksilla on omat erityiset turvallisuusdynamiikkansa, mutta se on silti niin sidoksissa laajempaan turvallisuuskuvioon, ettei sitä voida pitää omana itsenäisenä turvallisuuskompleksinaan (Buzan ja Wæver 2003, 51-52.)

Deskriptiivinen alueellisen turvallisuuskompleksin teoria mainitsee, että on olemassa myös mahdollisuus alueellisen tason toimivuuden epäonnistumiseen, jos paikalliset toimijat eivät synnytä omia turvallisuuteen liittyviä keskinäisriippuvuuden malleja. Näin tapahtuessa alueellinen turvallisuuskompleksi jää syntymättä (mt. 61). On olemassa kaksi yleistä ehtokokonaisuutta, jolloin näin voi tapahtua:

- 1) *Päällekkäisyydestä* puhutaan, kun turvallisuusalueen määrittävät ulkovallat. Tämä tapahtuu, kun suurvaltojen intressit ylittävät tavallisen tunkeutumisen mekanismit ja alkavat hallita aluetta niin perusteellisesti, että paikallinen turvallisuussuhteiden asetelma käytännössä lakkaa olemasta. Usein tämä johtaa suurvaltojen asevoimien pitkäaikaiseen asemoitumiseen alueelle ja paikallisten valtioiden asettumiseen suurvaltojen vihollisuuksien mukaan. Ongelmaksi muodostuu hankaluus erottaa toisistaan varsinainen päällekkäisyys ja raskas tunkeutuminen. Helpoimmillaan tämän eron voi havaita, kun päällekkäisyys on pakotettua esimerkiksi invaasion tai miehityksen seurauksena. Erottaminen on vaikeampaa tapauksissa, missä paikalliset valtiot sopivat huomattavan tason alistumisesta ulkopuoliselle hegemonille ja sallivat sen asevoimien asettumisen maaperälleen.
- 2) *Strukturoimattonta* aluetta määrittää alueellisten dynamiikkojen puute ja negatiivinen tila. Strukturoimattomuutta voi tapahtua kahdesta syystä: Joko paikallisilla valtioilla on niin vähän vaatimuksia, että ne heijastavat hyvin vähän, jos ollenkaan, valtaa rajojensa ulkopuolelle, tai, kun maantieteelliset eristeet (esim. saaret, korkeat vuoret, meret, aavikot) hankaloittavat huomattavasti vuorovaikutusta. Strukturoimattomien alueiden yksinkertaisimmassa muodossa yksiköt ovat liian heikkoja luomaan turvallisuuskeskinäisriippuvuuksia alueellisella tasolla muodostaakseen toisilleen turvallisuusuhkaa, mikä puolestaan ei synnytä alueellista turvallisuuskompleksia. Tämä ei tarkoita, että ne pysyisivät tällaisina, vaan ne voidaan myös nähdä mahdollisina tulevaisuudessa muotoutuvina turvallisuuskomplekseina. (mt. 61-64).

Näiden vaihtoehtojen lisäksi suurvalta voi myös estää alueellisen turvallisuuskompleksin muodostamisprosessin, jos suurvalta hyötyy epävakauden ylläpidosta (Amable 2022, 2).

2.1.7. Ennakoiva alueellisen turvallisuuskompleksin teoria

Ennakoivan alueellisen turvallisuuskompleksin teorian mukaan turvallisuuskompleksilla on useita mahdollisia kehityssuuntia, jotka riippuvat usean mahdollisen taustatekijän yhteisvaikutuksesta. Nämä tulevaisuudennäkymät ovat johdettavissa loogisesti niistä mahdollisista olosuhteista, joissa turvallisuusalue voi olla olemassa. Teorian käyttäminen ennakoimiseen on kuitenkin haastavampaa kuin analyttisen viitekehyksen luominen. Kehitysvaihtoehtojen realisoituminen riippuu tarkasteltavan turvallisuuskompleksin valtioiden harjoittamasta politiikasta ja rakenteellisesti muiden olosuhteiden yhteensopivuuden tasosta, toisin sanoen turvallisuuskompleksin tärkeimpien valtojen harjoittaman ulkopoliittikan diskurssirakenteista. (Buzan ja Wæver 2003, 65-66.)

Vaihtoehtoja turvallisuuskompleksin kehitykselle on useita, ja niihin vaikuttavat rakenteen muutosten aiheuttamat paineet, jotka muovaavat tiettyyn suuntaan tarkasteltavan kompleksin tekijöitä. Mahdollisia kehitysvaihtoehtoja ovat seuraavat: strukturoimattoman alueen muuttuminen turvallisuuskompleksiksi, tai toisen alueen peittämäksi (päällekkäisyyden ilmiö); tavanomaisen turvallisuuskompleksin sisäinen tai ulkoinen muuttuminen, tai toiseen alueen tai vallan peittämäksi jääminen; toisen vallan tai alueen peittämäksi tulleen turvallisuusalueen muuttuminen miksi tahansa muuksi alueeksi; tai integroituneen toimijan hajoaminen (mt. 66.)

Näiden kehitysvaihtoehtojen perusteella niihin vaikuttavat muutokset voidaan jakaa karkeasti sisäisiin ja ulkoisiin riippuen tutkittavista muuttujista. Sisäistä muutosta on mahdollista arvioida tarkastelemalla napaisuuden mahdolliselle muutoksille vaikuttavia aineellisia olosuhteita ja ystävyys- ja vihollisuhteiden muodostumisiin vaikuttavia diskursseja. Ulkoista muutosta arvioitaessa tarkastellaan alueiden välisten turvallisuusdynamiikkojen intensiteettiä, joiden pitäisi toimia muutoksen esiasteina. Arvioinnin hienosäätämässä voidaan hyödyntää ylimääräisiä muuttujia, kuten vuorovaikutuskykyä, valtaeroja ja järjestelmän napaisuutta (mt. 67.)

Geo- ja puolustuspoliittisten tekijöiden lisäksi on pyritty huomioimaan muitakin muuttujia, jotka ovat saaneet lähivuosina enemmän painoarvoa ja jotka voivat vaikuttaa turvallisuuskompleksien kehitykseen negatiivisesti. Ulkoisia, maiden rajat ylittäviä ongelmia, ovat muun muassa maailmantalouden ongelmat, kuten lamat ja velkakriisit, kansainvälinen terrorismi ja järjestäytynyt rikollisuus sekä kyberturvallisuuteen liittyvät uhat. Maiden sisäisiä uhkia ovat muun muassa ympäristötuhot, huumeidenkäyttö, kroonisten tautien leviäminen, köyhyys ja syrjintä. Nämä uhat ovat riippumattomia turvallisuuskomplekseista (Butler ym. 2020, 59-60.)

Tarkasteltavan alueen ja globaalien toimijoiden suhteelliset tasot ovat ensisijaisen tärkeitä, sillä päällekkäisyydestä muodostuu herkästi oleellinen vaihtoehto epäsuhtaan ollessa huomattava. Päällekkäisyyden toteutumisen mahdollisuudet riippuvat myös diskursiivista rakenteista molemmilla puolilla (tarkasteltava alue ja mahdollista päällekkäisyyttä toteuttava alue tai maa) koskien imperialismia ja kansallisen edun välisiä suhteita. Globaalilla napaisuudella on puolestaan hankala rooli, sillä toisaalta kyseessä on tärkeä elementti, mutta toisaalta sitä ei ole mahdollista muotoilla selkeästi maantieteellisten rajoitteiden takia. Kaksinapaisen globaalien turvallisuusjärjestelmän tapauksessa alueen maantieteellinen sijainti korostuu, sillä alue, joka sijaitsee lähellä kaksinapaisen kilpailun jompaakumpaa osapuolta, joutuu todennäköisesti tämän päällekkäisyyden harjoittamisen kohteeksi. Osapuolten välissä sijaitseva alue mahdollisesti joutuu jaetuksi, kun taas strategisesti syrjäinen alue jää lähinnä omilleen. (Buzan ja Wæver 2003, 68.)

Vaikka esiteltyjä alueellisen turvallisuuskompleksin kehitysvaihtoehtoja on runsaasti ja niihin vaikuttavat useat erilaiset muuttujat, ennakoivan alueellisen turvallisuuskompleksin teorian tarkoitus ei ole tuottaa malleja, jotka automaattisesti osoittaisivat jonkun (mahdollisen) tulevaisuudennäkymän todeksi, vaan sen tarkoituksena on karsia näkymien lukumäärä mahdollisimman oleellisiin jokaisessa tarkasteltavassa tapauksessa (mt. 70).

2.1.8. Laajempi turvallisuustutkimus ja teorian konstruktivistinen ulottuvuus

Laajemmassa turvallisuustutkimuksessa valtioiden lisäksi huomioidaan myös muut mahdolliset turvallisuusdynamiikkojen muovautumiseen vaikuttavat tekijät. Laajempi turvallisuustutkimus säilyttää käsityksen, että empiirisesti suurin osa turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä liittyy valtioihin, mutta lisää, että muiden tekijöiden tai tasojen pois sulkemista turvallisuusyhtälöistä ei voida perustella. Eron luominen viittauskohteiden eli turvallistamisen kohteiden, ja turvallistamisen tekijöiden, eli tekijöiden, joiden tarkoitus on turvallistaa asioita tai ilmiöitä, on tärkeää. Näin mahdollistetaan yleisen teorian luominen, jonka avulla voidaan tarkastella olosuhteita, joiden alla tekijä onnistuneesti turvallistaa jonkun asian tai ilmiön tietyn kohteen puolesta. (Buzan ja Wæver 2003, 70-71.)

Teorian tapaa laiminlyödä ei-valtiollisten toimijoiden kasvavaa tärkeyttä ja niiden jatkuvasti näkyvämpää roolia globaalilla, alueellisella, alueiden välisellä ja valtiollisella analyysin tasolla, on arvosteltu. Ne osallistuvat aiempaa aktiivisemmin turvallistamisprosesseihin ja jotkut niistä ovat alkaneet jopa haastamaan valtioiden asemaa turvallisuusanalyysin keskipisteinä. Näitä toimijoita ovat muun muassa monikansalliset yritykset, kansalaisjärjestöt, kansainväliset rikollisjärjestöt sekä palkka-armeijat. (Butler ym. 2020, 56-57.)

Turvallistamista harjoittava tekijä olettaa turvallisuuskysymyksen uhkaavan jonkun viittauskohteen (esim. kansa tai valtio) olemassaoloa, jolla on väitetysti oikeus selviytymiseen. Koska oletus yleensä sisältää riittävän voimakkaan sävyn perinteisten poliittisten keinojen hylkäämiseen ongelman ratkaisemiseksi, turvallistamista harjoittava tekijä voi perustella erityisten keinojen käyttöä tai yhteisten sääntöjen rikkomista viittauskohteen pelastamisella. Asian luokittelu turvallisuuskysymykseksi tai -uhaksi näin ollen on turvallistamiseen liittyvä poliittinen prosessi, mistä erilaiset turvallisuusdynamikat saavat alkunsa. Tämä luo konstruktivistisen ulottuvuuden teoriaan, sillä sen sijaan, että kysyttäisiin, mikä asia on uhka, keskitytään tarkastelemaan, milloin ja minkä olosuhteiden alla kuka turvallistaa ja mitä. (Buzan ja Wæver 2003, 71.) Turvallistamista pidetään teorian ydinmekanismina, jonka tarkoitus on vakuuttaa yleisö viittauskohteeseen kohdistuvasta vaarasta ja käyttöön otettujen toimien järkevyydestä, tarpeellisuudesta ja sopivuudesta vaaran estämiseksi. (Butler ym. 2020, 47.)

Turvallisuuskomplekseja määrittävät pohjimmiltaan niistä koostuvien yksiköiden vuorovaikutukset. Ne voivat suuntautua alhaalta ylös, jolloin puhutaan alueen sisäisestä vuorovaikutuksesta, tai ylhäältä alas, jolloin kyseessä on ulkoinen tai globaali vuorovaikutus. Turvallistamisen politiikkaan kuuluu, että autonomiaa on säilytetty alueen toimijoille, jotka tekevät turvallisuustoimenpiteisiin liittyviä päätöksiä ja näiden yhteisesti luoman kuvion seurauksena synnyttävät alueellisen turvallisuuskompleksin. Toisiinsa kietoutuneiden turvallisuuskysymysten verkosto ei ole välttämättä enää symmetrinen, eli turvallistamisen kohteen ei välttämättä tarvitse enää olla varsinainen tekijä ja tämän seurauksena tarvetta vastakkaisen osapuolen turvallistamistoimenpiteelle ei enää ole. (Buzan ja Wæver, 2003, 72.)

Alueellisen turvallisuuskompleksin teoria nimestään huolimatta ottaa myös huomioon laajemman, globaalin järjestelmän, tason ilmiöt, jotka varsinkin kylmän sodan päättymisen jälkeen nousivat keskeiseen rooliin kansainvälisessä turvallisuustutkimuksessa. Teorian pääpaino on kuitenkin alueellisella tasolla, mihin vaikuttavat pitkäaikaisten ystävyys- ja vihollisuhteiden lisäksi myös historialliset ja kulttuuriset siteet. Teoria ei ainoastaan keskity kuvailemaan jo muodostuneita turvallisuuskomplekseja, vaan sitä voidaan hyödyntää myös kompleksien kehityssuuntien ennakointiin sekä mahdollisesti laajentaa tarkastelemaan muitakin turvallisuusdynamikkoihin vaikuttavia tekijöitä kuin pelkästään valtioita. Edellä mainitut teoriaan sisältyvät tekijät painottuvat tässä työssä, kun tarkastellaan lähempää Ibero-Amerikan sisäisiä dynamiikkoja sekä alueen suhteita ulkovaltoihin, erityisesti Yhdysvaltoihin ja Venäjään.

3. Ibero-Amerikka alueellisen turvallisuuskompleksin teorian näkökulmasta

Käsitelty teoria ei määrittele Ibero-Amerikkaa alueelliseksi turvallisuuskompleksiksi, eivätkä Buzan ja Wæver (2003) mainitse sitä teoksessaan. Ibero-Amerikkaan kuuluu osia Pohjois- ja Etelä-Amerikan turvallisuuskomplekseista sekä niiden alakomplekseista. Jotkut turvallisuuskysymykset ovat kuitenkin kehittyneet koskemaan vain yhtä turvallisuuskompleksia laajempaa aluetta. Ibero-Amerikan tarkastelua teorian näkökulmasta voidaan perustella edellä mainittujen ominaisuuksien lisäksi sen keskeisellä maantieteellisellä sijainnilla suhteessa Yhdysvaltoihin, sekä sen poliittisesti kirjavalla jäsenvaltioryhmällä, mikä vaikuttaa alueen sisäisiin dynamiikkoihin.

Pohjois-Amerikan turvallisuuskompleksi käsittää Yhdysvaltojen ja Kanadan lisäksi Meksikon, Väli-Amerikan valtiot sekä Karibian. Väli-Amerikka ja Karibia luokitellaan omiksi alakomplekseikseen, mutta Meksiko lasketaan osaksi Pohjois-Amerikkaa, vaikka se kulttuurisesti ei kuuluisikaan siihen. Etelä-Amerikka koostuu kahdesta alakompleksista, Eteläisestä niemimaasta ja Andien pohjoisosasta. Pohjois- ja Etelä-Amerikka eivät muodosta yhtä suurta alueellista turvallisuuskompleksia, sillä niillä on liian erilaiset turvallisuusdynamiikat ja niiden väliset yhteydet ovat epäsymmetrisiä. Mannerta yhdistää Yhdysvaltojen vahva läsnäolo, mutta Etelä-Amerikka on ollut sille vain ajoittain turvallisuuskysymys ja sen turvallisuuskysymykset ovat olleet lähinnä alueellisia. Yhdysvallat on silti tärkeä ulkoinen tekijä Etelä-Amerikassa, joka puolestaan heijastelee joitakin turvallisuusvaikutuksia Yhdysvaltoihin. Väli-Amerikassa ja Karibiassa Yhdysvaltojen läsnäolo on ollut tuntuvampi, jonka seurauksena Väli-Amerikka voidaan pitää omana alakompleksinaan omine turvallisuusdynamiikkoineen, mutta ei riittävän itsenäisenä Yhdysvalloista. Karibiaa pidetään strukturoimattomana alueena. (Buzan ja Wæver 2003, 263-264.) Näistä jaoista ja turvallisuusdynamiikoista johtuen on aiheellista tarkastella Ibero-Amerikkaa (ala)kompleksi kerrallaan. Huomio kiinnittyy Yhdysvaltojen ja Venäjän luomiin suhteisiin alueella, sekä valtioiden välisiin suhteisiin. Maantieteellisesti tarkastelu etenee pohjoisimmista turvallisuuskomplekseista eteläisimpiin.

3.1. Karibia ja Väli-Amerikka

Vaikka Yhdysvaltojen kontrolli on ollut niin voimakasta Karibiassa ja Väli-Amerikassa, että niitä ei voida laskea omiksi turvallisuuskomplekseiksi, ne voidaan kulttuurisesta ja regionalistisesta näkökulmasta laskea osaksi Latinalaista ja Etelä-Amerikkaa. Molemmilla alueilla on ollut tiivis yhteinen historia, mutta kylmä sota aiheutti niiden turvallisuusdynamiikkojen kehittymisen eri suuntiin luoden niistä omat alakompleksinsa (mt. 269-277).

Karibialla maiden väliset turvallisuuskysymykset, kuten HIV/AIDS, huume- ja asekauppa, laitton maahanmuutto ja rahanpesu, ovat olleet esillä, ja nämä on luokiteltu jatkumoiksi kylmän sodan epävakauksille. Myös Väli-Amerikassa myönteinen kehitys kylmän sodan jälkeen on hidastunut poliittisen agendan muuttuessa sisällissotien päättämisestä sekä demokratian ja talouskehityksen saavuttamisesta kapeampaan globalisaation määrittelemään agendaan, jonka tarkoituksena oli turvata alue osana maailmantaloutta. Sisällissotien runtelemien maiden on pitänyt ponnistella poliittisten ja taloudellisten muutosten saavuttamiseksi samalla kohdaten uusia maidenvälisiä turvallisuushaasteita, kuten huumekaupan ja siihen liittyvän väkivaltarikollisuuden. (mt. 288-290.)

3.2. Etelä-Amerikka

Etelä-Amerikkaa ei olla koskaan määritelty turvallisuusyhteisöksi. Alueella on sodittu vähän, ja 1900-luvun konfliktit olivat merkittävästi lievempiä kuin 1800-luvun. Poliittinen väkivalta alueella on silti ollut runsasta ja sisäiset erot ovat kasvaneet, joten mantereen pohjois- ja eteläosia voidaan vertailla keskenään. Yhdistävänä kysymyksenä on ollut Yhdysvaltojen rooli alueella. (Buzan ja Wæver 2003, 300-307.)

Eteläiseen niemimaahan kuuluvat Brasilia, Argentiina, Chile, Paraguay, Uruguay ja Bolivia. Andien pohjoisosaan kuuluvat Peru, Ecuador, Kolumbia, Venezuela ja Guyana¹⁴. Vaikka alakompleksien välillä on eroja maidensisäisissä ja -välisissä turvallisuuskuvioissa, ja vaikka niitä on ajoittain pyritty käsittelemään omina turvallisuuskomplekseinaan, on niillä silti riittävästi yhdistäviä tekijöitä estääkseen niiden luokitteluun saman alueen alakomplekseiksi. Suurin yhdistäjä on ollut Yhdysvallat, mikä on saanut ajoittain valtiot yhdistymään ja ylittämään alakompleksien rajat vastareaktion. Myös rajat ylittävä solidaarisuus on ollut tärkeää, tosin tämä ei ole näyttäytynyt maiden välisenä ideologisena tukena, vaan maita yhdistävinä ajatuksina ja aatteina, intressien ja tekojen pysyessä hajanaisina. (mt. 317- 318).

Kylmän sodan jälkeen Etelä-Amerikan alakompleksit alkoivat eriytymään toisistaan näkyvämmiin kasvattaen mahdollisuutta turvallisuuskompleksin kahtiajakautumiseen, mutta myös alueelliseen integraatioon. Eteläisessä niemimaassa toisiinsa nivoutuneita turvallisuusyhteisökehityksiä alkoi muodostumaan: Argentiina ja Brasilia alkoivat lähentymään sekä taloudellisesti Mercosurin kautta että poliittisesti maiden lopettaessa ydinaseohjelmansa ja rakentaen molemminpuolista luottamusta siviilihallitusten kesken. Laajempi turvallisuuden konsepti uusista ystävyysuhteista ja

¹⁴ Guyana ei ole espanjan- tai portugalinkielinen maa, joten sitä ei myöskään analysoida syvällisesti, vaan ainoastaan tapauksissa, missä se on yhteydessä jonkun muun maan kontekstiin.

turvallisuuskysymyksistä huolimatta ei ole saanut kannatusta, sillä sen pelätään antavan liikaa valtaa armeijoille ja muille aseellisille liikkeille. (mt. 322.)

Andien pohjoisosaa ei voida tarkastella valtioittain, vaan alueenvälisen turvallisuusdynamiikan kautta, joka sitoo yhteen kansallisen ja kansainvälisen ulottuvuuden (mt. 331). Tällä alueella perinteisemmät konfliktit eivät päättäneet kylmään sotaan: Vuonna 1995 Perun ja Ecuadorin välillä käytiin samana vuonna päättynyt aseellinen yhteenotto. Venezuela on esittänyt jatkuvia aluevaatimuksia Guyanalle koskien Essequibon aluetta, eivätkä jännitteet ole toistaiseksi laenneet, mutta eivät myöskään eskaloituneet aseelliseksi yhteenotoksi. Akuutein ja laajin ongelma on ollut huumeetuotanto ja -salakuljetus vaikuttaen erityisesti Kolumbian epävakauteen, johon liittyy vasemmistolaisten sissien, puolisotilaallisten joukkojen, huumekauppiaiden ja Yhdysvaltojen tukeman hallituksen, välinen konflikti. (Buzan ja Wæver 2003, 327-328.) Kriisi ylettyy koko Andien pohjoispuolelle osittain rinnakkaisten taloudellisten ja poliittisten vaikeuksien seurauksena. Esimerkiksi Venezuelalla on läheiset välit Kolumbian sissien kanssa, ja maan politiikka on ollut presidentti Hugo Chávezista lähtien arvaamatonta ja Kuuban kanssa läheisempää herättäen huolta Yhdysvalloissa (mt. 330.)

Brasilia, jolla on intressejä molemmissa alakomplekseissa, yhdistää ne. Taustalla ovat huoli huumeongelman läikkymisestä maan rajojen sisälle ja Yhdysvaltojen kasvanut sekaantuminen Etelä-Amerikassa. (mt. 332.) Kehitys, missä Brasilia alkoi ulottamaan vaikutusvaltaansa rajojensa ulkopuolelle, voimistui 2000-luvulla sen pyrkiessä luomaan Etelä-Amerikan maiden kanssa integraatioprosesseja, vastustaessa yksinapaisuutta, puolustaessa moninapaisuutta ja pyrkiessä alueellisen johtajan asemaan (Cadoná ja de Oliveira 2017, 257). Etelä-Amerikan merkittävä integraatioprojekti on 1986 lanseeratuista Argentiinan ja Brasilian yhteismarkkinoista kehittynyt Mercosur, joka pyrkii luomaan vapaakauppa-alueen jäsentensä kesken, ja pitää Argentiinan ja Brasilian välit rauhanomaisina talouden kautta (Buzan ja Wæver 2003, 323-325). Mercosuriin kuuluu viisi¹⁵ täysjäsentä ja seitsemän liitännäisjäsentä, joista kymmenen kuuluu Ibero-Amerikan alueelle (Mercosur 2025). Vuonna 2008 perustettiin Etelä-Amerikan valtioiden yhteisö, UNASUR, koostuen useista Mercosurin maista, jonka päätavoitteeksi on kirjattu Etelä-Amerikan muovaaminen rauhan alueeksi (Bullard 2025; Gatica Bórquez ja Cares Molina 2021, 130).

Vuoden 2014 UNASUR:in kriisi on osa 2010-luvun puolivälissä alkanutta ilmiötä, missä Etelä-Amerikan instituutioiden kautta rakennettu rauhan kausi on näyttänyt lopun merkkejä johtuen poliittisista ja ideologisista jakolinjoista, sisäisistä epävakauksista ja kasvavasta

¹⁵ Vuoteen 2016 asti täysjäseniä oli kuusi, mutta määrä laski yhdellä Venezuelan tullessa erotetuksi (Mercosur 2017).

massamaahanmuutosta lomaannuttaen UNASUR:in lisäksi osittain päällekkäisen OAS¹⁶:n toiminnan (Nolte 2018, 146; Bragatti ja Weiffen 2025, 302; Villa Duarte ym. 2021, 7). Myös Brasilian yliote on saanut muun muassa Argentiinan, Chilen ja Meksikon ottamaan käyttöön tasapainostrategioita padotakseen sen valtaa (Villa Duarte ym. 2021, 7). Vuonna 2018 UNASUR:in kaikki jäsenmaat, paitsi Venezuela, Suriname ja Guyana, jättivät järjestön ideologisten ristiriitojen ja järjestölle epäsuotuisten hallitusten valtaan nousun vuoksi, mikä kielii regionalismin heikkenemisestä tarkoittaen Latinalaiselle Amerikalle luisumista yhteistyöstä kanssaelämiseen mahdollistaen alueen siirtymisen takaisin turvattomampaan ja jännitteisempään tilaan (Bragatti ja Weiffen 2025, 301-304; 312).

3.3. Turvallisuuskompleksien rajat ylittäviä huolia

Buzan ja Wæver (2003) määrittelevät melko tarkasti Ibero-Amerikan käsittävien alueellisten turvallisuuskompleksien ja alakompleksien rajat. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että tietyt turvallisuushuolet noudattaisivat näitä rajoja, vaan osalla niistä on vaikutuksia laajempaan alueeseen. Esimerkiksi kansainvälinen järjestäytynyt rikollisuus on laajentunut koskemaan laajempaa aluetta kuin vain aiemmin siihen yhdistettyjä Kolumbiaa ja Meksikoa. Esimerkiksi Ecuador, Peru ja Chile ovat muuttuneet maiksi, joissa järjestäytynyt rikollisuus on saanut vankkaa jalansijaa. Erityisesti huumekauppa ja asesalakuljetus ovat ongelmia, jotka ovat alkaneet koskettamaan myös sellaisia maita, joita ennen pidettiin tällaiselle rikollisuudelle toisarvoisina. Näitä ovat Peru, Bolivia ja jopa Paraguay. (Polga-Hecimovich 2025.) Muita järjestäytyneen ja kansainvälisen rikollisuuden muotoja ovat laittomat hakkuut, ihmissalakuljetus ja rahanpesu. Rikollisuudesta on kokoanisuutena kehittynyt niin laaja ongelma, että se on alkanut uhkaamaan suoraan koko alueen vakautta ja kehitystä. Ibero-Amerikan maissa rikollisuus ja politiikka ovat kietoutuneet yhteen ja tälle ovat antaneet mahdollisuuden korruptio, läpinäkyvyyden puute ja heikot instituutiot. (Dammert 2024.)

Järjestäytynyt rikollisuus ei ole ainoa Ibero-Amerikan aluetta laajemmin vaivaava turvallisuuskysymys. Vuodesta 2014 alkaen erittäin akuutiksi ja näkyväksi noussut turvallisuuskysymys on ollut Venezuelan pakolaiskriisi. Kriisin taustalla ovat väkivalta, köyhyys, nälänhätä ja talousromahduksen jälkeen alkanut hyperinflaatio. (unrefugees.org.) Myös Venezuelan demokratian rappeutuminen, sorto ja ihmisoikeuksien surkea tilanne vaikuttavat kriisin pahenemiseen. (Muñoz-Pogossian ja Winkler 2023).

Tähän mennessä lähes 7.9 miljoonaa venezuelalaista on jättänyt kotimaansa paremman elämän toivossa. Tästä ryhmästä noin 6.7 miljoonaa ovat hakeneet turvapaikkaa Ibero-Amerikan maista.

¹⁶ Amerikan valtioiden järjestö (Organization of American States)

Maat, joihin kriisi on vaikuttanut, kuuluvat niin Pohjois-Amerikkaan, Väli-Amerikkaan, Karibiaan, Eteläiseen niemimaahan kuin myös Andien pohjoisosaan. Ne ovat Argentiina, Brasilia, Kolumbia, Costa Rica, Ecuador, Meksiko, Panama ja Peru. Vaikka maat ovat vastaanottaneet avoimesti pakolaisia, niiden taloudellinen sietokyky on ollut koetuksella. Tämä on johtanut useiden maiden kohdalla laajamittaisiin valvontaprosesseihin, jotta voitaisiin varmistaa, että pakolaisilla on tarvittavat asiakirjat ja sitä kautta oikeudet palveluihin. (unhcr.org.) Useat maat ympäri alueen ovat avoimesti ilmaisseet huolensa, että pakolaiskriisin mahdollisesti pahentuessa niiden julkisten palvelujen kantokyky saattaa romahtaa ja poliittiset jännitteet voimistua. (Gallego 2024).

3.4. Venäjän rooli Ibero-Amerikan alueella

Vuonna 1991 Venäjän diplomatia Latinalaisessa Amerikassa romahti ja sen läsnäolo koko läntisellä pallonpuoliskolla kutistui minimiin maassa tapahtuneiden muutosten luoman epävarmuuden takia, tehden sisäisestä vakaudesta sekä demokratian ja markkinatalouden juurruttamisesta prioriteetteja sille (Blank ja Kim 2015, 160; Zamora Zúñiga 2018, 480). 2010-luvun loppupuolella Venäjä onnistui kuitenkin nousemaan Yhdysvaltojen strategiseksi kilpailijaksi tähdäten kansainvälistä Yhdysvaltojen vaikutusvaltaa palvelevaa infrastruktuuria, luoden oman vaihtoehdon maan hegemonialle. Vuonna 2006 Vladimir Putinin aloitti Yhdysvallat haastavan vaihtoehdonsa luomisen perustamalla BRICS:in, Brasilian, Venäjän, Intian, Kiinan ja Etelä-Afrikan muodostaman liittouman, joka vastustaa Yhdysvaltojen etulyöntiasemaa maailmanpolitiikassa ja pyrkii edistämään länsimaisista eriäviä arvoja. Hanke on kuitenkin horjunut varsinkin Brasilian osoittaessa ailahtelevaa intoa jäsenyydestään. (Cooley & Nexon, 2020, 80-84.)

Kylmän sodan aikana Latinalainen Amerikka oli marginaalinen kiinnostuksen kohde Neuvostoliitolle johtuen Yhdysvaltojen vahvasta läsnäolosta, maantieteellisestä ja kulttuurisesta etäisyydestä, vähäisistä mahdollisuuksista kehittää taloudellisia siteitä, antikommunististen hallitusten laajasta läsnäolosta sekä Moskovan vähäisestä tiedosta latinalaisamerikkalaisesta todellisuudesta (Pedemonte 2015, 233-235). Putinin johdolla Venäjä on kuitenkin alkanut huomioimaan Latinalaisen Amerikan kasvaneen taloudellispoliittisen vaikutusvallan ja 2004 se aloitti alueen maiden kanssa asekaupat ensimmäisenä lähentymisen askeleena (Blank ja Kim 2015, 160). Venäjän muita keinoja läsnäolonsa kasvattamiseksi alueella ovat yleiset kauppasuhteet, energiasopimukset, ydinteknologiaprojektit, meri- ja ilmanäytökset sekä korkea-asteiset poliittiset vierailut¹⁷ (Szente-Varga 2022, 33). Vuonna 2008 Venäjän ja Yhdysvaltojen välit alkoivat viilentyä ja samalla Venäjän ja Latinalaisen Amerikan

¹⁷Jatkuviksi muuttuneet korkea-arvoisten venäläisten poliitikkojen ja upseerien vierailut Latinalaisessa Amerikassa voidaan nähdä konkreettisimpana merkinä maan kasvaneesta vaikutusvallasta alueella (Farah ja Reyes, 2016, 107).

suhteet lämpenemään Venäjän huomioidessa aluetta enemmän edistääkseen omia tavoitteitaan ja padotakseen Yhdysvaltojen vaikutusvaltaa (Blank ja Kim 2015, 159). Venäjällä on kuusi päätavoitetta Latinalaisessa Amerikassa: sotilastukikohtien rakentaminen¹⁸, rahanpesuvyöhykkeiden perustaminen, yhteistyön vesittäminen Yhdysvaltojen kanssa, Yhdysvaltojen liittolaisten painostaminen, Yhdysvaltojen vastaisten hallitusten aseistaminen ja Yhdysvaltojen johtamien yhteistyöprojektien heikentäminen samalla vahvistaen maan vastaisia yhteistyöaloitteita. (ma. 169-170.)

Venäjän yleisenä päätavoitteena on nousta globaaliksi vallaksi, jota tulee konsultoida suurvaltakysymyksissä tasa-arvoisena Yhdysvaltojen kanssa ja pakottaa maa huomioimaan Venäjän intressit ennen päätöksentekoa alueilla, joissa se väittää olevan sille strategista merkitystä, vaikka sen keinot tähän ovat kuitenkin rajallisia (Blank ja Kim 2015, 159). Venäjä on sekä poliittisesti että taloudellisesti Neuvostoliittoa heikompi, joten Venäjän kyvyt kehittää ulkopoliittisia strategioitaan Latinalaisessa Amerikassa ovat hataria (Szente-Varga 2022, 33; Jeifets ym. 2018, 225). Toinen syy on Putinin näkemys, että Yhdysvallat on rikkonut lupauksensa NATO:n laajentumisesta lähemmäksi Venäjän rajoja. Vastatakseen tähän, Venäjä on alkanut laajentamaan vaikutusvaltaansa Latinalaisessa Amerikassa pyrkien heikentämään alueen maiden luottamusta Yhdysvaltoihin, sillä Putin haluaa luoda Venäjästä tärkeän vallankäyttäjän ja kilpailijan alueella, joka perinteisesti on katsottu kuuluneen Yhdysvaltojen välittömään vaikutuspiiriin (Farah ja Babineau, 2019, 97; Shuya 2019, 19). Myös Putinin näkemys oikeudesta tunkeutua Latinalaiseen Amerikkaan Yhdysvaltojen laajentaessa valtaansa IVY-maihin on taustalla. Tästä kumpuaa pyrkimys käyttää aluetta poliittisena blokkina, joka tukisi Venäjää ja vastustaisi Yhdysvaltojen hegemoniaa. (Fleischman 2013, 171.)

Kylmän sodan jälkeen Yhdysvaltojen rooli hegemonina Latinalaisessa Amerikassa on pienentynyt maan jäädessä ainoaksi supervallaksi ja alkaessaan keskittymään muiden alueiden turvallisuuskysymyksiin (Chipman ja Lockhart Smith 2009, 88). Etäännyminen Latinalaisesta Amerikasta globaalien kriisien ja budjettileikkausten seurauksena on hyödyttänyt Venäjää. Yhdysvaltojen diplomaattiset ja sotilaalliset aloitteet alueella ovat vähentyneet luoden tyhjiön, jota ovat alkaneet täyttämään moninapaista maailmaa ilman Yhdysvaltojen hegemoniaa tavoittelevat ulkopuoliset vallat ja poliitikot. (Farah ja Reyes 2016, 112.) Myös Kiinan ja Iranin vaikutusvallan kasvu alueella heijastelee pettymystä Yhdysvaltoihin. Ne ovat myös hyödyntäneet alueen korruptiota, väkivaltaa ja oikeusvaltioperiaatteen murenemistä tavoitteidensa ajamiseksi. (Farah ja Babineau 2019, 97). Ei-länsimaisten valtojen vaikutusvallan kasvu alueella ei ole yksipuolisen kehityksen

¹⁸ Sotilastukikohtien perustamisen taustatavoitteena on palauttaa Latinalaiseen Amerikkaan kylmän sodan aikainen asetelma (Shuya 2019, 35).

tulosta, vaan Latinalaisen Amerikan maat ovat aktiivisesti pyrkineet kasvattamaan autonomiaa Yhdysvalloista tiivistäen yhteistyötä niiden kanssa, ja ne samalla uskovat hyötyvänsä materiaalisesti yhteisyydestä Venäjän kanssa (Blank ja Kim 2015, 164; Carrión-Vivar ym. 2024, 305).

3.5. Kylmän sodan kaikuja – ideologiaa ja pragmatismia

Venäjä on käyttänyt hyväkseen kylmän sodan perintöä lämmittäessään välejä Kuubaan ja Nicaraguahan¹⁹. Maan ulkopoliitikalla on samanlaisia piirteitä kuin Neuvostoliiton aikaan, kuten pyrkimys kasvattaa omaa globaalia valtaa, saada Yhdysvaltojen keskittyminen herpaantumaan laajentamalla läsnäoloa Latinalaisessa Amerikassa ja luoda kuvaa globaalista toimijasta. Moskovan päätöksiä alueella eivät kuitenkaan enää ohjaa ideologia, vaan taloudellinen pragmatismi. (Szente-Varga 2022, 33; Zamora Zúñiga 2018, 492.) Asetelmaa ei kuitenkaan voida suoraan verrata kylmään sotaan, sillä merkittäviä eroja on havaittavissa: Poliittisten jännitteiden taustalla ei ole selkeitä ideologisia erimielisyyksiä, vaikka Yhdysvaltojen ja Venäjän poliittisissa järjestelmissä on yhteistyön estäviä eroja; Venäjä pyrkii kylvämään epäluottamusta Latinalaisen Amerikan maihin Yhdysvaltoja kohtaan, eikä juurruttamaan tiettyä ideologiaa; Yhdysvallat ja Venäjä eivät ole yhtä vaikutusvaltaisia tekijöitä kansainvälisessä politiikassa kuin kylmän sodan aikana; ja Venäjä pyrkii kohoamaan globaaliksi suurvallaksi eikä supervallaksi (Szente-Varga 2022, 33). Maa on kuitenkin onnistunut hyödyntämään mahdollisuutta hankkia uusia liittolaisia alueelta johtuen murroksesta kylmän sodan jälkeen, jolloin useissa maissa nousivat valtaan vasemmistopopulistiset hallitukset (Thoene ym. 2023, 631). Ukrainan sota on kuitenkin paljastanut ailahtelevuuksia Venäjän ja Latinalaisen Amerikan vasemmiston välillä: muun muassa Venezuela, pian sodan alettua, avoimesti ilmoitti halustaan alkaa jälleen toimittamaan öljyä Yhdysvaltoihin ja Eurooppaan (Kosevich, 2023, 498). Myös Chilen vasemmistolainen presidentti Gabriel Boric Font on alusta alkaen avoimesti osoittanut kannatustaan Ukrainalle ja kansainväliselle laille (Ríos Mauri 2024).

Venäjä on myös tiivistänyt suhteitaan Brasilian, Argentiinan, Ecuadorin, Meksikon ja Bolivian kanssa, joskin hatarasti, johtuen hallitusten ajaman politiikan äkkijyrkistä suuntamuutoksista. Venäjän vaikutusvallan kasvu alueella on ollut epätasaista johtuen valtioiden keskinäisestä erilaisuudesta, joten se keskittyy vain tiettyihin maihin huomioiden vallitsevan geopolitiikan, kauppahistorian, kahdenväliset suhteet ja sisäpoliittisen tilanteen. (Szente-Varga 2022, 33-34.) Alueen moninaisuudesta johtuen Venäjän ja Latinalaisen Amerikan välit ovat kauppa- ja

¹⁹Moskova osoitti kylmän sodan aikaan varovaisuutta Nicaraguan sandinistihallitusta kohtaan, sillä sosialististatuksen myöntäminen maalle olisi merkinnyt mittavaa omistautumista, eikä Moskova uskaltanut ottaa riskiä johtuen hallinnon epävakauksesta ja mahdollisesta lyhytikäisyydestä. Myös suoraa aseellista yhteenottoa Yhdysvaltojen kanssa pyrittiin välttämään ja ulkopoliittikkaa tasapainottamaan Kuuban oman kanssa (Yordanov 2020, 873, Paszyn 2000, 24-39).

taluspainotteisia, kaupparakenteen vaihdellessa maittain, mutta maiden politiikka määrittelee erityissuhteet Venäjän kanssa (Jeifets ym. 2018, 214; 222).

Venäjän läheisimmät latinalaisamerikkalaiset liittolaiset ovat kuitenkin rikollisluontoisia valtioita, joita johtavat radikaalit populistiset hallitukset, joiden ideologian ydin on voimakas länsivastaisuus (Farah ja Reyes 2016, 113). Myös itse Venäjän ideologian keskiössä on länsivastaisuus, jota maa pyrkii levittämään nojaamalla kohdemaiden kansalaisten tyytymättömyyteen avoimiin yhteiskuntiin ja demokraattiseen hallintatapaan. Kyseessä on löyhä ajatusmaailma, joka ylittää oikeisto-vasemmisto-akselin ja on sekoitus populismia, nationalismia ja kommunitarismia. Latinalainen Amerikka voidaan nähdä melko otolliseksi maaperäksi tällaiselle ajattelulle johtuen ajatusten, arvojen ja käytäntöjen sekoituksesta, joka vastustaa länsimaista liberaalia agendaa, jonka juuret ovat siirtomaa-ajoilta ja joka kasvattaa suosiotaan demokratian kannatuksen laskiessa johtuen hallitusten heikosta menestyksestä suitsia räikeää epätasa-arvoa. (Noriega ja Rouvinski 2023, 205-207.) Venäjä itsekin on pyrkinyt luomaan epävakautta Latinalaiseen Amerikkaan, jota se pitää Yhdysvaltojen vaikutuspiiriin kuuluvana, ja kääntämään näin supervallan katse pois Euroopasta, jota Venäjä pitää omana etupiirinään. Keinoihin kuuluvat vakoilu, kyberhyökkäykset, espanjankieliset disinformaatio- ja propagandakampanjat, kiristys, sotilasapu ja rahanpesu. (Vecchio 2024, 1.)

3.6. Venäjän ja Venezuelan erityissuhde

Venäjä on alkanut pitämään strategisina liittolaisina Latinalaisen Amerikan maita, joilla ei ollut Neuvostoliiton kanssa tiiviitä välejä. Näistä Venezuela on muuttunut tärkeäksi vuodesta 1999 alkaen. Ilmiötä selittävät suotuisa politiikka, ihanteellinen maantieteellinen sijainti ja suuret luonnonvarat (Szente-Varga 2022, 33; Sitenko 2016, 38.) Maiden lähentyminen nähdään yhtenä 2000-luvun kansainvälisen järjestelmän erityisominaisuuksista (Kosevich 2023, 493).

Vuoteen 1998 asti Venezuelan ulkopoliittinen prioriteetti oli Yhdysvallat, mutta Hugo Chávezin, ja myöhemmin Nicolás Maduron, presidenttiyden aikana, maan ulkopoliittikka on ollut Venäjäkeskeistä. Muutos selittyy Chávezin politiikalla turvallistaa Yhdysvaltojen kanssa käytyjen energiakauppojen luomat taloussuhteet, jota Kreml on päättänyt hyödyntää. (mt. 495-496.) Maan lähentyminen Venäjän kanssa voidaan nähdä anti-imperialistisen identiteetin lopputulemana (Sitenko 2016, 47). Vaikka maita yhdistää halu padota Yhdysvaltojen hegemoniaa, ne eroavat ideologisesti ja yhteiskunnallisesti toisistaan: Venezuela on Chávezista lähtien siirtynyt merkittävästi kohti sosialistisia arvoja ja etäännyntynyt kapitalismista, kun taas Venäjä on muuttunut markkinataloudeksi. Maita yhdistää merkittävä vallan keskittyminen presidentille. (ma. 42.) Tästä huolimatta Venezuela on avoimesti julistanut Venäjän strategiseksi kumppanikseen (ma. 45).

Maiden välinen kumppanuus koostuu kolmesta periaatteesta: pyrkimyksestä luoda moninapainen kansainvälinen järjestelmä, ylemmän kansainvälisen järjestön olemassaolon tarpeen sekä militarismien ja asevoimien painottamisesta (ma. 45). Venäjän omat intressit ovat turvallisuuteen, talouteen ja geopolitiikkaan liittyviä (Thoene ym. 2023, 630). Konkreettisia yhteistyöesimerkkejä ovat Venäjän tarjoama sotilasapu rajavalvonnassa ja sisäisen turvallisuuden alueella. Kaupankäynti on aktiivista maiden välillä, mutta sotilaspainotteista ilman merkittävää hyödykevaihtoa (Solar 2023, 54-55). Venäjä tukee Venezuelaa YK:n foorumeilla ja vastustaa maalle asetettuja pakotteita sekä ulkovaltojen sekaantumista sen sisäisiin asioihin, ja Maduron hallituksen tukeminen nähdään jatkumona Chávezin ja Putinin tiiviille suhteille ennen kriisiä (Thoene ym. 2023, 631- 632). Tukeminen liittyy kiinteästi vuoden 2013 Venezuelan talousromahduksen aiheuttamaan kriisiin, jonka jälkeenkin yhteistyö on säilynyt, mutta taustalla ovat Venäjän omat intressit varmistaa Venezuelalle myöntämiensä velkojen takaisinmaksun ja varmistaa läsnäolonsa Latinalaisessa Amerikassa. Maduron hallituksen vakauttaminen on tässä tilanteessa Venäjälle ensisijaista. (Szente-Varga 2022, 34; Vecchio 2024, 1.) Liittolaisuus on myös mahdollistanut Venäjän levittää Yhdysvaltojen vastaista propagandaa ympäri Latinalaista Amerikkaa (Farah & Babineau 2019, 100). 2020-luvulla suhteet ovat kehittyneet ”strategiseksi liitoksi”, jonka keskiössä on sotilasstrateginen yhteistyö ja ideologisenä ytimenä Yhdysvaltojen vastustaminen (Kosevich 2023, 497).

Venezuelalle liittolaisuuden hyödyt jäävät vähäisiksi, sillä Maduron hallituksen tukeminen ei auta maata, mutta hyödyttää Venäjän geopoliittisia intressejä (Vecchio 2024, 1). Venezuelan hallitus on myös velkaa Venäjälle aseostoista ilman takaisinmaksusuunnitelmaa luoden vahvan riippuvuussuhteen (Sitenko 2016, 51). Maiden kumppanuus on muutenkin haurasta, sillä Yhdysvaltoja vastustavaan mielialaan perustuva ideologinen läheisyys on näennäistä. Silti Moskovalle Caracas on tärkeä liittolainen kansainvälisellä areenalla vastustaessaan Washingtonin päätöksiä ja tukiessaan Moskovaa. Vastapalveluksena Venäjä tunnustaa Maduron hallituksen ja vastustaa ulkopuolisia interventioita. (Kosevich 2023, 513-514.) Liittolaisuus ei myöskään ole määriteltävissä pitkän ajan strategiseksi kumppanuudeksi, sillä yhteistyö, jota määrittelee lähinnä poliittinen lähentyminen ilman hyvin juurtuneita talous- ja lakiteknistä infrastruktuuria, on luonteeltaan ystävällinen, mutta ei takaa vakautta poliittisten muutosten aikana (ma. 518). Venäjällä ei myöskään ole haluja ylläpitää pitkäaikaista liittolaisuutta Venezuelan kanssa, ja näkee maan välineenä Yhdysvaltojen läsnäolon horjuttamisessa Latinalaisessa Amerikassa (Sitenko 2016, 51). Kauppasuhteet maiden välillä eivät myöskään ole tiiviit: Venäjä on Venezuelalle vasta 29. suurin kauppakumppani Yhdysvaltojen pysyessä suurimpana, Venäjän aseviennin jäädessä kolmeen prosenttiin ja Venezuelan jäädessä 98. sijalle Venäjän asevientimaista (Solar 2023, 54-55).

3.7. Venäjä ja moninapainen maailma

Venäjän tavoitteleva moninapaisuus on saanut vastakaikua myös Venezuelassa. Chávez ilmaisi halunsa luoda Venäjän kanssa moninapainen maailma ja muovata Etelä-Amerikasta vastavoima Yhdysvalloille (Kosevich 2023, 499-500). Venezuelan tavoitteet ovat muuttuneet ajan mittaan: Maan kansallinen intressi on vaihtunut moninapaisuuden tavoittelusta yhteistyöhön muiden kehittyvien maiden kanssa tavoitteena luoda kansainvälinen Yhdysvaltojen vastainen blokki, Venäjän tavoitteen pysyessä muuttumattomana maan halutessa luoda moninapainen maailmanjärjestys, jonka yksi navoista keskittyisi sen ympärille tehden siitä sen johtajan (Sitenko, 2016, 44). Maat myös painottavat eri asioita kansainvälisessä politiikassa: Venäjä keskittyy moninapaisuuden geopolitiisiin hyötyihin Venezuelan keskittyessä sosioekonomisen tason kohottamiseen kehittyvissä maissa (Kosevich 2023, 502). Venezuela ei tavoittele globaalia johtajuutta, vaan lähinnä Yhdysvaltojen poistamista Latinalaisesta Amerikasta, jotta alue voisi olla yksi useista navoista, kun taas Venäjä haluaa palauttaa poliittisen painoarvonsa heikentämällä kilpailijoitaan (Sitenko 2016, 52).

Venäjän moninapaisen maailmanjärjestyksen muodostaa kolme periaatetta: kansainvälisten suhteiden ”demokratisaatio”, Yhdysvaltojen yksipuolisten toimien vastustaminen ja lännen tekopyhyiden hylkääminen (Cooley ja Nexon 2020, 81). Myös valtiota, perhettä ja yksilöä painotetaan, ja vallitsevia liberaaleja normeja, erityisesti ihmis- ja kansalaisoikeuksia vastustetaan (Chatterjee ja Petrone 2024, 4; Cooley ja Nexon 2020, 91). Tämä on yhteydessä ns. perinteisten arvojen agendaan, jota maa pyrkii levittämään. Sen keskeisimpiä tavoitteita ovat uskonnon näkyminen julkisessa elämässä, perhekeskeisyys ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksien vastustaminen. (Cooley ja Nexon 2020, 95.) Monet ns. globaalien etelän maat jakavat ajatuksia moninapaisuudesta maailmasta, mutta eivät suoraan kannata Venäjän politiikkaa, vaikka hyväksyvätkin joitakin sen linjauksia. Syyt moninapaisuuden kannattamiseen ovat halut säilyttää taloudelliset edut globalisaation luomilla maailmanmarkkinoilla sekä harjoittaa itsenäisempää ulkopolitiikkaa. Venäjän argumentti ”sivilisaatiovaltioista”, missä maat voisivat tehdä päätöksiä kansallisten intressiensä ja eri kulttuuristen identiteettiensä pohjalta, on kerännyt sympatiaa globaalien etelän mailta. (Chatterjee ja Petrone 2024, 3).

Venäjän läsnäolo ei ole ollut Latinalaiselle Amerikalle vain mahdollisuus moninapaisen maailman rakentamiseen ja Yhdysvalloista irtautumiseen, vaan sillä on ollut myös varjopuolensa: Venäjän diplomaattinen läsnäolo ja maasta tuleva rikollisuus kulkevat käsi kädessä palvellen toisiaan (Farah & Babineau, 2019, 102-103). Tästä kielivät raportit Venäjän sekaantumisesta Meksikon huumejengien toimintaan vuodesta 2003 asti horjuttaen Venäjän ja alueen suhteita entisestään (Blank & Kim, 2015, 165-166).

Venäjän tulevaisuutta Ibero-Amerikassa ja sen vaikutuksia alueen maiden välisiin suhteisiin on vaikea ennustaa pitkällä aikavälillä. Sillä on toistaiseksi melko edullinen asema tietyillä rajatuilla sektoreilla, mutta erityisesti talouspuolella sen on joutunut taipumaan Yhdysvaltojen ja Kiinan edessä. Venäjä ei kuitenkaan ole merkityksetön tekijä: Jos sen vaikutusvaltaa ei padota, taloudellinen ja poliittinen kilpailu voi saada vaarallisempia muotoja ja aseellisen konfliktin mahdollisuus Yhdysvaltojen kanssa kasvaa. (Farah ja Babineau 2019, 109.)

Ibero-Amerikkaa ei voida pitää poliittisesti yhtenäisenä alueena. Alueen muodostavat alakompleksit eroavat toisistaan merkittävästi sekä sisäisiltä että ulkoisilta turvallisuusdynamiikoiltaan. Myös yksittäisten valtioiden suhtautuminen ulkopuolisiin suurvaltoihin, erityisesti Yhdysvaltoihin ja Venäjään on vaihtelevaa toisten ylläpitäessä tiiviimpiä välejä Washingtoniin toisten puolestaan hakiessaan lisää liikkumatilaa kansainvälisellä näyttämöllä tukeutuen Moskovan näkemykseen moninapaisesta maailmasta. Eroistaan huolimatta Ibero-Amerikan alueella on myös yhdistäviä turvallisuusilmiöitä, joista merkittävimiksi voidaan laskea järjestäytynyt rikollisuus ja Venezuelan pakolaiskriisi, joista molemmat ylittävät eri alakompleksien rajat. Venäjän rooli, erityisesti verrattuna Yhdysvaltoihin, on huomattavasti ailahtelevampi alueella johtuen sekä sen kyseenalaisesta toiminnasta että Ibero-Amerikan maiden hallitusten äkkijyrkistä muutoksista poliittisessa päätöksenteossa. Ibero-Amerikan maakohtainen sekä ulko- että sisäpoliittinen heterogeenisyys toimii tämän työn eduksi, sillä se korottaa todennäköisyyttä mahdollisimman monipuolisen aineiston keräämiseen.

4. Aineisto ja metodi

Tämä luku käsittelee tutkimusmetodia ja sen hyödyntämistä sekä analysoitavaa aineistoa. Ensimmäisenä käsitellään tutkimuksen luonnetta, jonka jälkeen siirrytään tarkastelemaan lähempää hyödynnettävää aineistoa ja seuraavaksi sen valikoitumisprosessia. Tämän jälkeen käsitellään analyysissä hyödynnettävää metodia ja lopuksi kerrotaan itse analyysistä.

4.1. Tutkimuksen luonne

Tutkimus on pääasialliselta luonteeltaan laadullinen, mutta se sisältää joitakin määrällisiä elementtejä johtuen aineiston moninaisuudesta. Koska valtioiden suhtautumista niiden näkökulmasta kaukaisilla alueilla tapahtuviin konflikteihin ei voida tutkia eksakteilla kokeilla tai mittauksilla, tämä työ on luonteeltaan vertaileva. Tulevia tapahtumia ja suunnanmuutoksia on myös hankala ennakoida, varsinkin tilanteessa, missä konflikti on vielä käynnissä. Valtioiden ollessa jokainen oma yksilöllinen toimijansa, joka pyrkii tekemään päätöksiä kansainvälisellä kentällä ottaen ensisijaisesti huomioon

omat intressinsä sen perusteella, miten poliittiset olosuhteet niiden ympärillä ja sisällä muuttuvat, on käytännössä mahdotonta tehdä kattavia vakio-oletuksia. Tämä on otettava erityisesti huomioon tapauksissa, missä tarkasteltavien valtioiden joukko sisältää toisistaan merkittävästi eroavia valtioita. Tämä työ pyrkii lähinnä tekemään karkeita yleistyksiä jakamalla valtioita erilaisiin kategorioihin aineiston ja metodologian perusteella, ja sitä kautta antamaan työkaluja niiden ulkopoliittisten suuntautumisten vaikutusten arviointiin niiden kattamalla maantieteellisellä alueella.

4.2. YK:n yleiskokouksen puheet aineistona

Tämän työn aineistona on yhteensä kymmenen iberookin edustajien puheet YK:n yleiskokouksessa. Puheet ovat 77:nnessä, 78:nnessä, 79:nnessä ja 80:nnessä yleiskokouksessa pidettyjä vuosilta 2022, 2023, 2024 ja 2025²⁰. Niitä pitävät yleensä jäsenmaiden presidentit tai ulkoministerit. Jokaisen maan edustaja pitää yhden puheen yleiskokouksessa. Puheet on dokumentoitu YK:n tietokantaan järjestön omilla internetsivuilla, ja ne voi löytää etsimällä menneitä yleiskokouksia ja hakemalla maata, jota haluaa tarkastella. Puheet ovat sekä video- että audioformaateissa kaikilla YK:n virallisilla kielillä sekä alkuperäisissä tekstiformaateissaan kielillä, joilla ne on pidetty²¹. Jokaiselle puheelle on myös kirjoitettu tiivistelmä, jossa mainitaan puheen pitäjän ja päivämäärän lisäksi aiheet, mitä puheessa käsitellään. Puheet kaikissa formaateissaan sekä niiden tiivistelmät ovat vapaasti saatavilla ilman kirjautumista tai erillistä maksua. Tässä työssä aineistona on yhteensä 30 eri puheen otetta. Analyysi keskittyy ainoastaan niihin kohtiin, joissa käsitellään Ukrainan sotaa.

Peruste puheiden valikoitumisesta aineistoryhmäksi on, että ne auttavat tarkentamaan tarkasteltavien maiden ulkopoliittisia linjauksia niiden omien ja virallisten näkökulmien kautta. Varsinkin yleiskokouksen puheiden analysointi vaikuttaa luontevalta, sillä yleiskokous on YK:n pääasiallinen poliittinen päätöksentekuelin. Siihen kuuluvat kaikki 193 jäsenvaltiota ja se tarjoaa uniikin foorumin monenväliselle keskustelulle kaikista kansainvälisistä aiheista, joita YK:n peruskirja käsittelee. (United Nations 2025.) Maat, joiden puheet analysoidaan, valikoituvat seuraavaksi esiteltävän Freedom Housen vuoden 2025 raportin tulosten perusteella.

²⁰ Puheiden analysointi alkaa vuodesta, jolloin Venäjä aloitti ”sotilaallisen erikoisoperaationsa” avoimesti hyökkäämällä Ukraina. Tätä edeltänyttä, vuonna 2014 alkanutta, Itä-Ukrainan kriisiä, jossa Venäjä oli kiinteästi osallinen, ei käsitellä tässä tutkimuksessa.

²¹ Tämän tutkimuksen tapauksessa joko espanja tai portugali

4.3. Freedom Housen raportti YK:n yleiskokouksen puheiden valikoitumisen perusteena

Vaikka tämän työn aineistona toimii yksinomaan YK:n yleiskokouksen puheet, on tässä kohdassa aiheellista tarkastella lähempää niiden valintakriteereitä. Tässä työssä valintakriteereiksi on valittu yhdysvaltalaisen Freedom House- järjestön raportin tulokset vuodelta 2025. Raportti ei ole varsinainen aineisto, sillä sitä ei varsinaisesti analysoida tässä työssä. Koska tässä työssä Ibero-Amerikan yhtenäisyyden tai eriytymisen keskeisenä mittarina toimii demokratian aste, Freedom Housen raportti on sopiva työkalu tämän selvittämiseen. Freedom House keskittyy tutkimaan juurikin demokratian tasoa maakohtaisesti huomioiden demokratian asteeseen vaikuttavat tekijät sekä valtio-että yksilötasolla. Freedom Housen raportti, ja erityisesti tässä työssä hyödynnettävä raporttiin kuuluva asteikko, asettaa jokaisen maan ja alueen samalle tasolle ja huomioi jokaisen tapauksessa samat ennalta määritellyt tekijät. Myös Freedom Housen pisteytysjärjestelmä auttaa konkreettisella tavalla valitsemaan tässä työssä tarkasteltavat maat. Esimerkiksi Human Rights Watch, joka julkaisee myös vuosittain oman raporttinsa, sivuaa Freedom Housen raportin käsittelemiä elementtejä, liittyen erityisesti sanan- ja uskonnonvapautteen sekä henkilökohtaiseen itsemääräämisoikeuteen ja yksilönoikeuksiin, mutta keskittyy yksinomaan maailman ihmisoikeustilanteeseen tarkastelemalla jokaista valtiota kerralla, mutta ottaa jokaisen maan kohdalla huomioon eri tekijöitä, eikä aseta niitä minkäänlaiseen pisteytysjärjestykseen. (Human Rights Watch World Report 2025.) Tämän raportin käyttäminen tarkasteltavien maiden valinnassa ei olisi mielekäästä, sillä se on merkittävästi epäkoherentimpi ja korottaa riskiä subjektiivisille tulkinnoille valintavaiheessa. Amnesty Internationalin vuosittainen raportti on hyvin samankaltainen Human Rights Watchin raportti. Amnesty Internationalin raportti myös käsittelee Freedom Housen raportin tavoin muun muassa sanan- ja uskonnonvapautta sekä itsemääräämis- ja yksilönoikeuksia, mutta Human Rights Watchin raportin tavoin se ei sisällä minkäänlaista pisteytysjärjestelmää tai kaikkiin valtioihin sovellettavia yhtenäisiä kriteerejä. (Amnesty International 2025.)

Freedom House julkaisee vuosittain Freedom in the World-raportin, joka tarkastelee poliittisia oikeuksia ja kansalaisvapauksia²² ja joka sisältää edellä mainitun sijoituslistan. Raportti sisältää sekä numeerisia vertailuja että deskriptiivisiä tekstejä. Vuoden 2025 raportti kattaa aikavälin 1.1.2024 – 31.12.2024. Raportin laatijat soveltavat samoja standardeja yhtäläisesti kaikkiin tarkasteltaviin

²² Freedom in the World-raportti sisältää yhteensä kolme asteikkoa, jotka tarkastelevat oikeuksien ja kansalaisvapauksien lisäksi myös internetvapautta sekä siirtymävaiheessa olevia valtioita. Tämä tutkimus keskittyy ainoastaan oikeuksia ja kansalaisvapauksia mittaavaan taulukkoon, joka kattaa eniten maita ja alueita.

maihin ja alueisiin, joita vuoden 2025 raportissa on yhteensä 208 (195 maata ja 13 muuta aluetta²³) ja toimivat oletuksella, että kaikille ihmisille kuuluvat vapaudet saavutetaan parhaiten liberaalien demokratioiden muodossa²⁴. Raportti arvioi reaalimaailman oikeuksia ja vapauksia, joista yksilöt, eivätkä niinkään valtiot, nauttivat. Freedom House ei usko lakisääteisten takeiden olevan riittäviä oikeuksien toteutumiseen, vaan painottaa arvioinnissaan niiden varsinaiseen käytännön toteutusta (freedomhouse.org.) Raportti on luettavissa kokonaisuudessaan Freedom Housen internetsivuilla (freedomhouse.org) ilman erillistä kirjautumista tai maksua.

Raportin pisteytysjärjestelmä soveltaa pisteisiin ja tilaan perustuvaa kahden tason järjestelmää. Pisteitä voi saada 0-4 yhteensä kymmenestä eri poliittista oikeutta mittaavasta indikaattorista ja 15 kansalaisvapauksia mittaavasta indikaattorista. 0 pistettä on alin mahdollinen vapauden taso ja 4 korkein mahdollinen. Kysymykset koskien poliittisia oikeuksia on jaettu kolmeen alakategoriaan: 1) vaaliprosessiin 2) poliittiseen pluralismiin ja osallistumiseen ja 3) toimivaan hallintoon. Kansalaisvapauksia koskevat kysymykset on jaettu neljään alakategoriaan: 1) sanan- ja uskonnonvapauteen 2) yhdistys- ja järjestöoikeuksiin 3) oikeusvaltioperiaatteeseen ja 4) henkilökohtaiseen itsemääräämisoikeuteen ja yksilön oikeuksiin. Korkein pistemäärä, jonka valtio voi saada poliittisia oikeuksia mittaavasta indikaattorista on 40 ja kansalaisvapauksia mittaavasta indikaattorista 60. Molempien pääkategorioiden yhteenlasketut pistemäärät määrittelevät, onko valtio vapaa, osittain vapaa vai ei vapaa. On huomioitava, että vapaiksi luokiteltavat valtiot eivät välttämättä ole täysin vapaita tai ettei niissä olisi vakavia ongelmia, vaan että ne nauttivat laajemmista vapauksista kuin muihin kategorioihin lukeutuvat valtiot. (freedomhouse.org.) Tämä tutkimus huomioi vain iberoamerikkalaiset valtiot ja niiden suoriutumiset lopullisessa pisteytystaulukossa.

4.4. Metodi

Metodiksi tähän tutkimukseen on valikoitunut yksinkertainen aineistolähtöinen sisällönanalyysi, sillä tutkimus painottuu pitkälti puheiden analysointiin. Driskon ja Maschin (2016, 21-22) mukaan yksinkertainen sisällönanalyysi on käytetyin sisällönanalyysimuoto yhteiskuntatieteiden tutkimuksessa, ja se on yleensä deduktiivisessa muodossa. Krippendorffin (2019, 51) mukaan, koska käytännössä kaikki sosiaalinen kanssakäyminen voidaan nähdä osallistujille merkityksellisinä

²³ "Muut alueet" (territories) viittaa muun muassa alueisiin, joita voidaan pitää omina mainaan, vaikka ne eivät nauti kansainvälistä tunnustusta tai eivät muuten ole itsenäisiä valtioita, kuten Transnistriaan tai Somalimaan, sekä myös alueisiin, jotka ovat vieraan vallan miehityksen alla, mutta joilla voidaan katsoa olevan oma hallintojärjestelmä, kuten Venäjän miehittämät alueet Ukrainassa (Russian-occupied territories of Ukraine).

²⁴ Freedom in the World- raportti ei näiden oletusten perusteella täysin kaikkiin kulttuureihin pätevä, vaan nojaa ensisijaisesti länsimaiseen ajattelumalliin.

tapahtumina, olivat sitten kyseessä symbolit, viestit, kuvat, esitykset, organisatoriset ilmiöt ja jopa ei-diskursiiviset käytänteet, laajin sisällönanalyysin käyttö voidaan havaita yhteiskuntatieteissä.

Tutkijat yleisimmin käyttävät yksinkertaista sisällönanalyysia tapauksissa, missä analysoidut tekstit ovat jo olemassa. Yksinkertaisen sisällönanalyysin tuloksia käytetään usein, mutta ei aina, empiiriseen dokumentointiin havaitusta sosiaalisesta ongelmasta, jonka avulla voidaan abduktiivisesti puolustaa muutosta. (Drisko ja Masch 2016, 22.) Tämän tutkimuksen tapauksessa tarkasteltava tekstiaineisto, eli valikoidut YK:n yleiskokouksessa pidetyt puheet, on jo olemassa, joten yksinkertaisen sisällönanalyysin käyttö on perusteltua. On kuitenkin huomioitava, että tämän tutkimuksen tavoitteena ei ole puolustaa tai vastustaa mitään muutosta, vaan tutkimuksen tuloksia on tarkoitus käyttää tarkasteltavan ilmiön mahdollisten muutosten havainnollistamiseen.

4.5. Analyysin vaiheet

Ennen varsinaista analyysiä tarkastellaan vuoden 2025 Freedom in the World-raportin tulostaulukkoa. Raportista poimitaan kaikki siinä arvioidut iberamerikkalaiset maat, joita on tämän tutkimuksen asettamien määrittelyjen perusteella yhteensä 19, ja ne kootaan yhteen taulukkoon aakkosjärjestyksessä, mihin kirjataan jokaisen maan saamat pisteet kummassakin pääkategoriassa sekä yhteenlasketun pistemäärän ja niiden perusteella määritellyn vapauden asteen. Tuloksia esitellään tarkemmin aluksi yleisesti ja siirrytään sen jälkeen valitsemaan viisi parhaiten ja viisi heikoiten suoriutunutta maata, ja kootaan ne yhteenvedon uuteen taulukkoon, mistä näkyvät samat arvot kuin ensimmäisessä. Freedom Housen sivuilla voi tarkastella jokaista maata tarkemmin, ja sivuilla on myös jokaiselle maalle koottu oma kattava raporttinsa tiivistelmiseen, joita käytetään pienempään taulukkoon valittujen valtioiden lähemmässä tarkastelussa. Tämän puheiden analyysiä edeltävän vaiheen tavoitteena on luoda yleiskatsaus tarkasteltavan alueen maiden demokratian ja kansalasisivapauksien tilanteesta sekä tarkastella mahdollisia eroja sekä maiden että eri kompleksien välillä sekä erojen suuruutta. Tämän vaiheen päätehtävänä on lähinnä auttaa rajaamaan lähemmin tarkasteltavien maiden lukumäärää ja perustella rajaamisprosessia sekä myöhemmin toimia vertailuaineistona puheiden analyysin tuloksille.

Varsinaisessa analyysivaiheessa analysoidaan Freedom Housen raportin tulosten perusteella muodostetun taulukon pohjalta valikoitujen maiden puheita YK:n yleiskokouksessa. Analyysin tavoitteena on löytää puheista viitteitä, jotka kuvaavat maiden suhtautumista Ukrainan sotaan ja niiden asemoitumista joko Ukrainan tai Venäjän tukemiseen tai neutraaliksi jättäytymiseen.

Analyysissa kiinnitetään huomiota seuraaviin seikkoihin:

Sävy. Millä sävyllä maiden edustajat puhuvat konfliktista? Onko puheesta havaittavissa tuomitsemista tai peräti kannustamista ja kuinka selvää se on? Annetaanko konfliktille erityistä painoarvoa, vai pidetäänkö sitä lähinnä kriisinä muiden joukossa?

Kuvailu ja määrittely. Millä termeillä puheissa määritellään ja kuvaillaan konfliktia? Puhutaanko Ukrainan tilanteesta ”konfliktina”, ”sotana”, ”miehityksenä” vai esimerkiksi ”erimielisyytenä” tai ”riitana”? Käytetäänkö adjektiiveja ja millaisia ne ovat? Pyritäänkö niillä alleviivaamaan jotain tiettyä seikkaan koskien konfliktia?

Vaatimukset ja pyynnöt. Millaisia vaatimuksia tai pyyntöjä puheissa esitetään konfliktin osapuolille? Esitetäänkö niitä mahdollisesti myös jollekin laajemmalle ryhmälle tai yhteisölle? Liittyvätkö vaatimukset ja pyynnöt konfliktiin kokonaisuudessaan vai johonkin rajatumpaan, siihen liittyvään osaan? Esitetäänkö niitä molemmille osapuolille vai ainoastaan jommallekummalle? Täsmennetäänkö puheissa, miten esitetyt vaatimukset ja pyynnöt mahdollisesti voitaisiin toteuttaa?

Konfliktin aiheuttamat vahingot. Miten puheissa suhtaudutaan konfliktin aiheuttamiin inhimillisiin ja materiaalsiin vahinkoihin? Mainitaanko esimerkiksi tarkempia uhrilukuja tai tarkempia talousarvioita? Puhutaanko siviilien olosuhteista? Käsitelläänkö konfliktin laajempia, osapuolten maantieteelliset rajat ylittäviä vaikutuksia, esimerkiksi vaikutuksia energia- ja elintarvikemarkkinoihin tai ylipäätään kansainväliseen järjestykseen?

Mahdolliset vaikutukset tarkasteltavien maiden ja niiden rajanaapureiden välisiin suhteisiin. Mainitsevatko tarkasteltavat maat Ukrainan sodan käsittelyn yhteydessä mitään sen vaikutuksista naapurisuhteisiinsa? Otetaanko puheissa suoraan tai epäsuoraan kantaa jonkun tietyn, saman alueen maan Ukrainan sotaan suhtautumiseen tai johonkin siihen liittyvään ulkopoliittiseen valintaan? Esitetäänkö jollekin alueen maalle tai useammalle vaatimuksia tai pyyntöjä koskien Ukrainan sotaa?

Mainitsematta jääneet asiat. Vaikka tämä sivuaa joitakin aiemmin mainittuja tarkasteltavia seikkoja, on myös aiheellista painottaa, että kaikki maat eivät mahdollisesti käsittele Ukrainan sotaa samassa mittakaavassa tai peräti ollenkaan. Esimerkiksi jotkut maat saattavat käsitellä ainoastaan Venäjän näkökulmaa sodassa ja jättävät mainitsematta tietoisena ratkaisuna Ukrainan puolen.

On mahdollista, että kaikki tarkastelevat maat painottavat eri asioita puheissaan, joten kaikkia edellä mainittuja seikkoja ei välttämättä ole mahdollista tarkastella tai tarkastelu painottuu puhekohtaisesti eri seikkoihin. Jokaista puhetta tarkastellaan omana yksilöllisenä kokonaisuutenaan niiltä osin, mitä tämän tutkimuksen kannalta on olennaista. Kokonaisia puheita ei tässä tutkimuksessa analysoida,

vaan tarkastelun painopiste on ainoastaan niissä kohdissa, missä käsitellään Ukrainan konfliktia ja siihen liittyviä aiheita.

On hyvin todennäköistä, että jokaisella tarkasteltavalla maalla on oma tapansa puhua konfliktista. Tämän takia on perusteltua, että puheita analysoitaessa pyritään kiinnittämään huomiota edellä listattuihin seikkoihin, sillä ne yhdessä mahdollistavat keskenään mahdollisesti hyvinkin erilaisten puheiden analysoinnin ilman tarvetta keskittyä vain tiettyyn yksittäiseen seikkaan. Osa puheista saattaa olla hyvinkin suoraviivaisia, kun taas osa saattaa käsitellä konfliktia varovaisemmin. Tämän todennäköisyyden johdosta onkin suotavaa ottaa analyysissä huomioon mahdollisimman useita seikkoja. Osassa puheita konfliktille saatetaan varata vain nopea maininta, jolloin vain muutama yksittäinen edellä listatuista seikoista voidaan ottaa huomioon. Osassa puolestaan konfliktia saatetaan käsitellä hyvinkin laajasti, jolloin on perusteltua olettaa, että useampia listatuista seikoista olisi syytä huomioida.

Maat jaetaan kategorioihin sen mukaan, suhtautuvatko ne Venäjään enemmän hyökkävänä osapuolena vai puolustavatko ne sitä ja pyrkivätkö oikeuttamaan maan teot. Myös maille, jotka eivät ollenkaan ota kantaa sotaan, on oma kategoriansa. On mahdollista, että yhden maan kaikissa neljässä puheessa ei oteta kantaa Ukrainan sotaan, tai toisissa puheissa konfliktiin otetaan kantaa huomattavasti enemmän kuin toisissa. Jokaisella maalla on lähtökohtaisesti neljä puhetta, mikä mahdollistaa niiden konfliktiin suhtautumisen tutkimisen laajemmin ja yksityiskohtaisemmin kuin pelkästään yhtä puhetta analysoimalla. Tämä mahdollistaa myös mahdollisten asennemuutosten lähemmän tarkastelun konfliktin edetessä.

5. Freedom Housen raportin tulokset

Tässä varsinaista analyysiä edeltävässä vaiheessa tarkasteltaviksi on valittu yhteensä 19 maata. Vaikka Freedom House ottaa huomioon tarkastelussaan valtioiden lisäksi myös tietyt maantieteelliset alueet, jotka eivät nauti itsenäisen valtion asemasta, tässä tutkimuksessa tarkasteltaviksi valitut kohteet ovat kaikki itsenäisiksi tunnustettuja valtioita. Tarkasteltavat maat sijoittuvat Freedom Housen asteikolla hyvinkin eritasoisesti. Osa maista sijoittuu pisteytyksessä hyvinkin korkealle, osa keskitasolle ja joidenkin tulokset puolestaan jäävät vaatimattomiksi tarkoittaen, että maat voidaan jakaa vapaisiin, osittain vapaisiin ja ei vapaisiin asteikon kolmiportaisen määrittelytavan mukaan. Vapaita maita on yhteensä 7, osittain vapaita 9 ja ei vapaita 3. Yhdellekään maalle ei ole annettu täysiä

sataa pistettä tai alle kymmentä, eikä yksikään maa myöskään ole koko listan korkein tai matalin²⁵. Korkeimman ja matalimman pistemäärän ero on silti suuri, 86 pistettä. Korkein pistemäärä tarkasteltavista 19 maasta on 96/100 ja matalin 10/100. Eri pisteistä nauttivat maat ovat jakautuneina maantieteellisesti eri alueisiin Amerikan mantereella ja Karibialla. Niiden maiden kohdalla, joiden tulokset eivät olleet riittävän korkeat tai matalat päätyäkseen toisen analyysin osaan, yhteispisteet vaihtelivat 48 ja 72 pisteen välillä. Korkein riittämätön yhteispistemäärä oli Brasilialla (72 pistettä) ja matalin Hondurasilla (48 pistettä). Näiden maiden kohdalla yhteispistemäärien erot ovat huomattavasti matalammat, 26 pistettä.

Vapaiksi luokitellut maat sijoittuvat maantieteellisesti Eteläiseen niemimaahan, Andien pohjoisosaan ja Väli-Amerikkaan. Osittain vapaiksi luokitellut sijoittuvat Pohjois-Amerikkaan, Väli-Amerikkaan, Karibialle, Eteläiseen niemimaahan ja Andien pohjoisosaan. Ei vapaiksi luokitellut sijoittuvat puolestaan Karibialle, Väli-Amerikkaan ja Andien pohjoisosaan. Eteläinen niemimaa on ainoa alue, jossa ei ole Freedom Housen asteikon mukaan ainuttakaan ei vapaaksi luokiteltavaa maata. Eniten vapaita maita on Eteläisessä niemimaassa, yhteensä neljä. Eniten osittain vapaita on Väli-Amerikassa, yhteensä neljä. Jos mukaan lasketaan Pohjois-Amerikan kompleksiin kuuluva Meksiko, lukumäärä nousee viiteen. Ei vapaiksi luokitellut jakautuvat tasan Andien pohjoisosan, Karibian ja Väli-Amerikan kompleksien kesken. Kaikkien Ibero-Amerikan maiden pisteytykset ja vapausluokitukset ovat katsottavissa aakkosjärjestyksessä liitteestä 1.

5.1. Tulosten perusteella valikoidut maat yksityiskohtaisemmassa tarkastelussa

Tarkasteltavista maista kolme parhaiten menestynyttä ovat, korkeimmasta pisteytyksestä pienimpään, Uruguay, Chile ja Costa Rica, joilla kaikilla pistemäärä ylittää 90:n rajan ja jotka kaikki voidaan määritellä vapaiksi valtioiksi. Näitä seuraavat Argentiina 85:lla pistellä ja Panama 83:lla, jotka myös määritellään vapaiksi. Kolme heikoimmin menestyneempää, suurimmasta pisteytyksestä pienimpään, ovat Nicaragua, Venezuela ja Kuuba, joista yksikään ei alita kymmentä pistettä, mutta ei myöskään yllä 20: neen. Kaksi muuta heikoimmin menestynyttä maata ovat El Salvador 47 pisteellä ja Guatemala 48:lla, jotka ovat huomattavasti korkeammalla kuin pohjakolmikko ja joiden pistemäärät riittävät nostamaan ne osittain vapaiden valtioiden kategoriaan.

²⁵ Koko listan korkein maa tai alue on Suomi (100/100) ja matalin Venäjän miehittämät alueet Ukrainassa (-1/100) (Freedom House 2025).

5.2. Parhaiten menestyneet maat

Tässä osiossa tarkastellaan viittä parhaiten menestynyttä maata korkeimmasta yhteispistemäärästä matalimpaan. Korkein pistemäärä, 96/100, on Uruguaylla tarkoittaen, että maa voidaan luokitella vapaaksi. Poliittisilta oikeuksiltaan se saa täydet 40 pistettä ja kansalaisvapauksiltaan 56. Freedom Housen yleiskatsauksen mukaan Uruguay on hallintorakenteeltaan historiallisesti vahvasti demokraattinen ja maineeltaan poliittisia oikeuksia ja kansalaisvapauksia vaaliva. Maalla on kuitenkin alituisia ongelmia toimittajien painostamisessa, tuomioistuinjärjestelmän viiveissä, vankiloiden oloissa ja marginalisoitujen ryhmien poliittisessa edustuksessa. (Freedom House 2025.)

Chile on lähes tasoissa Uruguayn kanssa 95:llä pisteellään, poliittisten oikeuksien saadessa 38 ja kansalaisvapauksien 57 pistettä. Chileä kuvataan vakaaksi demokratiaksi, joka on vuoden 1990 jälkeen kokenut huomattavan poliittisten oikeuksien ja kansalaisvapauksien laajentumisen siviilihallinnon aikana. Huolia herättävät kuitenkin korruptio ja mapuche-alkuperäiskansan kohteluun liittyvät levottomuudet. (Freedom House 2025.)

Costa Rica on saanut yhteensä 91 pistettä. Sen poliittisten oikeuksien pistemäärä on sama kuin Chilellä ja kansalaisvapaudet yltyvät 53:een pisteeseen. Costa Ricaa kuvataan maaksi, joka on ollut pitkään demokraattisesti vakaa monipuoluejärjestelmällä ja säännöllisesti vaihtuvalla vallalla uskottavien vaalien ansiosta. Myös oikeusvaltioperiaatetta kunnioitetaan, vaikkakin maan presidenttejä on useasti yhdistetty korruptioskandaaleihin. Muita ajankohtaisia huolia ovat muun muassa huumekauppaan liittyvä väkivalta ja jyrkästi kasvava rikollisuus. (Freedom House 2025.)

Argentiinan 85 pistettä koostuvat 35:stä poliittisten oikeuksien pisteestä ja 50:stä kansalaisvapauksien pisteestä. Maata kuvataan elinvoimaiseksi edustukselliseksi demokratiaksi, jolla on uskottavat vaalit, elinvoimainen media ja kolmas sektori sekä esteetön julkinen keskustelu. Maan sisäisinä ongelmina mainitaan korruptio ja huumekauppaan liittyvä väkivalta. (Freedom House 2025.)

Panaman tulos on 83, joka koostuu poliittisten oikeuksien suhteen samasta pistemäärästä kuin Argentiina ja 48:sta kansalaisoikeuksia koskevasta pisteestä. Panaman poliittisia instituutioita kuvataan demokraattisiksi kilpailukykyisine vaaleineen ja säännöllisten vallanvaihtumisten ansiosta. Ilmaisun- ja kokoontumisvapautta kunnioitetaan maassa yleisesti, mutta korruptio ja rankaisematta jättäminen ovat vakavia ongelmia, jotka vaikuttavat niin tuomioistuimiin kuin korkeimpiin hallintoelimiin. (Freedom House 2025.)

5.3. Heikoimmin menestyneet maat

Tässä osiossa tarkastellaan viittä heikoimmin menestynyttä maata matalimmasta yhteispistemäärästä korkeimpaan. Matalin pistemäärä, 10/100, on Kuuballa, joka luokitellaan ei vapaaksi. Poliittisilta oikeuksiltaan sille on annettu vain yksi piste 40:stä ja kansalaisvapauksiltaan yhdeksän 60:stä. Yleiskatsaus mainitsee, että Kuuban kommunistipuolueen johtama yksipuoluejärjestelmä on julistanut laittomaksi poliittisen moniäänisyyden, tukahduttaa erimielisyyden ja rajoittaa tuntuvasti kansalaisten perusoikeuksia. Maa myös jatkaa talouden hallitsemista luvanvaraisesta yksityissektorista ja ulkomaisista investoinneista huolimatta, eikä hallituksen epädemokraattinen linja ole muuttunut vuonna 2018 alkaneesta sukupolvellisestä vallanvaihdoksesta ja sitä seuranneesta uudesta perustuslaista huolimatta. (Freedom House 2025.)

Toiseksi heikoimmin suoriutunut maa on Venezuela 13 pisteellään. Poliittisista oikeuksista se ei ole saanut ainuttakaan pistettä, kansalaisvapauksista 13. Venezuelan demokraattisten instituutioiden kerrotaan murentuneen vuodesta 1999 lähtien, mutta olosuhteet ovat pahentuneet reilusti viimeisten vuosien aikana hallituksen oppositiota kohtaan suorittamien iskujen ja vallan keskittämiseen tähtäävien epärehellisten vaalien takia. Viranomaiset ovat sulkeneet käytännössä kaikki vaikuttamiskanavat, rajoittaneet kansalaisvapauksia sekä tuominneet mielivaltaisesti oletettuja toisinajattelijoita. Vaikka maan taloustilanne on alkanut jälleen parantumaan vuosien mittaan, vakava, poliittisesta kriisistä johtuva humanitääriin kriisi edelleen aiheuttaa vaikeuksia ja ylläpitää maastamuuttoa massoittain. (Freedom House 2025.)

Nicaragua ylittää Venezuelan ainoastaan yhdellä pisteellä. Sen pistemäärä poliittisten oikeuksien kohdalla on kaksi ja loput 12 tulevat siviilioikeuksista, eli kokonaispistemäärältään se saa 14. Nicaraguan demokratian heikon tilanteen katsotaan alkaneen vuonna 2006, kun sandinistijohtaja Daniel Ortega aloitti demokraattisten instituutioiden murentamisen keskittämällä kaikkien hallintoelinten vallan puolueelleen samalla rajoittaen perustavanlaatuisia vapauksia ja korruptiotutkintaa. Vuonna 2018 hallitus vastasi väkivaltaisesti epävirallisten aseellisten joukkojen avulla sen vastaisiin mielenosoituksiin johtaen kidutuksiin, murhiin, katoamisiin ja oikeusvaltioperiaatteen murenemiseen. Tämän jälkeen Ortegahan hallitus on vahvistanut asemaansa lisäämällä valvontaa, rajoittamalla lehdistönvapautta, pidättämällä poliittisia vastustajia ja ajamalla poliittisia toisinajattelijoita maanpakoon. (Freedom House 2025.)

Neljänneksi matalin yhteispistemäärä on El Salvadorilla. 47 pistettä on reilusti enemmän kuin kolmella edellisellä maalla, ja maa luokitellaan tämän perusteella osittain vapaaksi. Poliittisista oikeuksista sille on annettu 17 ja kansalaisvapauksista 30 pistettä. Maan yleiskuvauksen mukaan

maan nykyinen presidentti, Nayib Bukele, pääsi vuonna 2024 toiselle presidenttikaudelleen asetuttuaan ehdolle, vaikka El Salvadorin perustuslaki kieltää presidenttiä hakemasta kahdelle perättäiselle kaudelle. Laaja korruptio heikentää maan demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista, samalla, kun vallanpitäjät ovat tiukentaneet otettaan kaikissa hallinnon tasoissa. Viranomaiset ylläpitävät turvallisuutta rankoilla otteilla, jotka ovat johtaneet muun muassa murhiin ja mielivaltaisiin joukkopidätyksiin. Kansalaisaktivitit ja lehdistön työntekijät ovat jatkuvan ahdistelun ja väkivallan uhan kohteina, näiden yrittäessä tutkia järjestäytynttä rikollisuutta ja korruptiota tai arvostelevat hallituksen päätöksiä. (Freedom House 2025.)

Guatemalan pistemäärä, 48, riittää määrittelemään myös sen korkeintaan osittain vapaaksi maaksi. Se saa poliittisista oikeuksista 19 pistettä ja kansalaisvapauksista 29. Guatemalassa järjestetään säännöllisiä, yleisesti vapaita vaaleja, mutta järjestäytynt rikollisuus ja korruptio vaikuttavat selvästi hallinnon toimivuuteen. Väkivalta ja kiristys ovat vakavia ongelmia, ja uhrien oikeusturva on heikko. Toimittajia, aktivisteja ja virkamiehiä, jotka avoimesti vastustavat rikollisuutta ja korruptiota, uhataan väkivallalla ja oikeustoimilla. (Freedom House 2025.)

5.4. Freedom Housen raportin tulosten yhteenveto

Freedom Housen listan asteikolla viisi parhaiten menestynynttä tarkasteltua maata näyttävät olevan melko tasaisen korkeita pisteytyksiltään. Hajontaa on huomattavasti enemmän viiden heikoimmin menestyneen maan välillä: kolme heikoimmin menestynynttä ovat tasaisen vaatimattomia keskenään, mutta kaksi muuta ovat huomattavasti korkeammalla moninkertaisilla pistemäärillään, jotka ovat myös lähes tasoissa keskenään.

Parhaiten menestyneitä maita kehutaan laajoista ja vaalituista kansalaisvapauksistaan, vahvasta demokratiastaan ja uskottavista vaaleistaan. Moitteilta yksikään maa ei kuitenkaan ole säästynt, vaan arvosteltavissa asioissa toistuvat muun muassa vähemmistöjen heikko kohtelu, huumekauppaan liittyvä väkivalta, toimittajiin kohdistuva painostus ja korruptio. Erityisesti korruptio toistuu useamman maan kohdalla erilaisissa yhteyksissä ja joidenkin maiden kohdalla sen mainitaan ulottuvan melko kokonaisvaltaisesti valtion hallintorakenteisiin.

Viiden heikoimmin menestyneen maan kohdalla on huomattavia eroja tarkasteltaessa pohjakolmikkoa ja kahta muuta maata. Silti yksikään niistä ei saa erityisen paljon kehuja, vaan Freedom Housen kuvaukset niistä ovat hyvin kielteisessä sävyssä laadittuja. Kaikkien viiden maan kohdalla toistuu erityisesti oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamattomuus, mutta tämän lisäksi useita muita ongelmia, jotka jakautuvat epätasaisemmin niiden kesken. Kolmen heikoimmin menestyneen maan kohdalla toistuvat erityisesti kansalaisvapauksien tuntuvat rajoitukset ja rajusti tukahdutettu

moniäänisyys. Kahden muun valtion kohdalla mainitaan korruptio, toimittajien painostaminen, järjestäytynyt rikollisuus ja kansalaisten heikko oikeusturva. Huomattavaa on, että osa näistä ongelmista, kuten korruptio ja toimittajien painostaminen, on mainittu myös joissakin parhaiten menestyneissä maissa.

Parhaiten menestyneet maat				
Maa	Poliittiset oikeudet	Kansalaisvapaudet	Kokonaispistemäärä	Vapausaste
Uruguay	40/40	56/60	96/100	Vapaa
Chile	38/40	57/60	95/100	Vapaa
Costa Rica	38/40	53/60	91/100	Vapaa
Argentiina	35/40	50/60	85/100	Vapaa
Panama	35/40	48/60	83/100	Vapaa
Heikoimmin menestyneet maat				
Maa	Poliittiset oikeudet	Kansalaisvapaudet	Kokonaispistemäärä	Vapausaste
Guatemala	19/40	29/60	48/100	Osittain vapaa
El Salvador	17/40	30/60	47/100	Osittain vapaa
Nicaragua	2/40	12/60	14/100	Ei vapaa
Venezuela	0/40	13/60	13/100	Ei vapaa
Kuuba	1/40	9/60	10/100	Ei vapaa

Taulukko 1: Parhaiten ja heikoiten menestyneet Ibero-Amerikan maat Freedom Housen asteikolla pisteytyksineen ja vapausasteineen parhaimmasta heikoimpaan

Taulukko 1 osoittaa, että analyysiin valikoituneet valtiot edustavat suurinta osaa Ibero-Amerikan käsittävistä turvallisuuskomplekseista Buzanin ja Wæverin (2003) määritelmien mukaan. Edustettuina ovat Pohjois-Amerikan pääkompleksiin kuuluvat Väli-Amerikka ja Karibia. Väli-Amerikkaan kuuluvat Costa Rica, Panama, Guatemala, El Salvador ja Nicaragua. Karibiaa edustaa Kuuba. Etelä-Amerikan turvallisuuskompleksin molemmat alakompleksit ovat myös edustettuina. Eteläiseen niemimaahan kuuluvat Uruguay, Chile ja Argentiina. Andien pohjoisosaan puolestaan kuuluu Venezuela. Yhtäkään (ala-)kompleksia ei käsitellä kokonaisuutena. Maiden maantieteellinen etäisyys toisistaan sekä Yhdysvaltoihin ja myös keskenään erilaiset poliittiset järjestelmät kuitenkin edistävät heterogeenisen aineiston keräämistä analyysivaiheeseen.

6. Analyysi YK:n yleiskokouksen puheista

Analysoidut puheet ovat pitäneet, maasta riippuen, joko presidentit, varapresidentit tai ulkoministerit. Yhdellekään maalle Ukrainan sota ei ole vaikuttanut olevan ensisijainen huolenaihe, mutta ainakin suurin osa maista on suhtautunut siihen ja sen laajempiin vaikutuksiin vakavasti. Kaikkien

analysoitavien maiden välillä on ainakin jonkin verran hajontaa siinä, miten kattavasti ja millaisin ilmauksin ne puhuvat sodasta, ja millaisia vaatimuksia ne esittävät sen osapuolille tai jompaakumpaa niistä tukeville, sekä kansainväliselle yhteisölle. Osa maista ei ole maininnut yhdessäkään puheessaan sotaa ollenkaan, tai korkeintaan puhunut sodista hyvin yleisluontoisesti mainitsematta yhtäkään tiettyä aseellista konfliktia suoraan. Kaikki puheet on pidetty espanjaksi ja niiden analysoitavat osat on kääntänyt tämän tutkimuksen kirjoittaja. Liitteiden analysoidut otteet sekä espanjaksi että suomeksi ovat katsottavissa liitteestä 2 analyysissä esitetyn järjestyksen mukaan. Liite 2 sisältää ainoastaan niiden puheiden otteet, joissa käsitellään Ukrainan sotaa. Tarkastelu alkaa Venäjän sotilaallisiin toimiin kielteisesti suhtautuvista maista. Seuraavaksi ovat vuorossa Venäjää puolelle asettuvat maat ja lopuksi maat, jotka eivät ota kantaa konfliktiin.

6.1. Venäjän toimiin kielteisesti suhtautuvat maat

Tähän kategoriaan kuuluvat analysoitavassa järjestyksessä Argentiina, Chile, Costa Rica, Guatemala ja Uruguay. Tässä ryhmässä ovat edustettuina Eteläisen niemimaan ja Väli-Amerikan kompleksit.

Argentiina

Argentiinan ensimmäisen puheen piti maan presidentti Alberto Fernández 20.9.2022. Fernández painottaa, että argentiinalaiset ovat ”aina julistaneet erimielisyyksien rauhanomaista ratkaisemista”. Hänen mukaansa on ”välttämätöntä, että kaikki puhjenneet vihamielisyydet päättyvät”. Hän puhuu aluksi yleisellä tasolla konfliktien ratkaisusta muilla tavoin kuin aseellisesti ja vaatii niiden päättämistä. On kuitenkin huomioitava, että hän itse käyttää termejä ”erimielisyys” ja ”vihamielisyys”, joita voidaan pitää reilusti neutraalimpina ja jopa lievempinä terminä kuin esimerkiksi ”sotaa” tai ”konfliktia”. Fernández jatkaa, että ”tämän takia meidän on työskenneltävä yhdessä määrätäksemme vuoropuhelua ja palauttaa rauha Venäjän federaation aloittamassa sotilaallisessa etenemisessä koskien Ukrainan aluetta”. Fernández painottaa kansainvälisen yhteisön tärkeyttä konfliktin ratkaisemissa ja vuoropuhelun ensisijaisuutta aseelliseen ratkaisuun nähden. Fernández puhuu Venäjästä konfliktin aloittaneena osapuolena, ja kuvailee sen tekoja ”sotilaallisena etenemisena”. Tämä termi sisältää voimakkaamman jännitteen kuin edellä mainitut ”erimielisyys” ja ”vihamielisyys” ja myös ajatuksen Venäjän jatkuvasti aktiivisesta roolista toisen valtion alueella.

Toisen puheen piti 19.9.2023 myös Fernández. Hän ottaa toisenlaisen näkökulman puhuessaan konfliktista painottaen talospuolta ja keskittyen kritisoimaan Kansainvälistä valuuttarahastoa ja Yhdysvaltojen talouspolitiikkaa, joka vaikuttaa Ukrainan sotaan. Hänen mukaansa ”IMF ei voi nostaa korkojaan joka kerta, kun Yhdysvaltojen keskuspankki korottaa taksojaan hillitäkseen maansa inflaatiota”. Tämän jälkeen Fernández painottaa jo valmiiksi velkaantuneiden valtioiden tukalaa

asemaa. Hänen mukaansa ”on häpeällistä, että vielä nykyäänkin nämä instanssit langettavat lisätaakkoja useille maille, joilla on jo nyt sietämätön ulkomaanvelkataakka”. Tämän kritiikin hän johtaa Ukrainan sotaan, josta hän sanoo, että ”ironisesti nämä tahot rahoittavat Ukrainaa sodan keskellä ja sodan keskellä ne lisäävät lisäkustannuksia perimilleen koroille”. Nyt Fernández käyttää termiä ”sota” edellisen ”kiistan” sijaan, saaden tilanteen vaikuttamaan merkittävästi vakavammalta. Kuitenkin pääpaino tässä puheenvuorossa on kritiikki kansainvälisiä rahoitusjärjestelmiä kohtaan, eikä itse Ukrainan sota, joka käytetään lähinnä välineenä kritiikille. Kuitenkin Ukrainan tilanteesta käytetään painavampia termejä kuin ensimmäisessä puheessa, mikä saa toisen puheen vaikuttamaan sävyllään kriittisemmältä konfliktia kohtaan.

Myöhemmin Fernández painottaa, että hän näkee nykytilanteen pidemmän kehityksen tuloksena. Hänen mukaansa ”nykyisessä tilanteessa, kuten tiedämme, yhdistyvät yli vuosikymmenen ajan kumuloituneiden kriisien vaikutukset, alkaen vuoden 2008 finanssikriisistä aina Venäjän aloittamaan sotaan miehittäessään ukrainalaisia alueita”. Nytkin hän käyttää termiä ”sota” ja, edellisen puheen tapaan, pitää Venäjää sen aloittaneena osapuolena. Hän kuvailee Venäjän toimia ”miehitykseksi” viitaten Venäjän sotilaalliseen aloitteellisuuteen toisen valtion alueella. Tämä on selvästi jyrkempää retoriikkaa kuin ensimmäisessä puheessa, joskin Fernández ei keskity puhumaan esimerkiksi konfliktin aiheuttamasta inhimillisestä kärsimyksestä, vaan lähinnä kuvailee sitä jatkumona useille, ei-sotilaallisille kriiseille.

Kolmannen Argentiinan puheen piti maan presidentti Javier Gerardo Milei 24.9.2024. Milein sävy puhua Ukrainan sodasta sekä YK:sta yleisesti eroaa merkittävästi Fernándezin omasta. Milein mukaan ”olemme järjestössä, joka on kyvytön tuomaan ratkaisuja oikeille globaaleille konflikteille, jollainen on ollut Venäjän tuhoisa invaasio Ukrainassa, joka on jo vaatinut yli 300 tuhannen ihmisen hengen ja jättänyt jälkeensä yli miljoona haavoittunutta”. Milei kuvailee Ukrainan tilannetta ”oikeana globaalina konfliktina” ja puhuu siitä Venäjän invaasiona Ukrainassa vielä alleviivaten entisestään sen vakavuutta kuvailemalla sitä ”tuhoisaksi”. Milein retoriikka on merkittävästi jyrkempää ja kuvailevampaa, mikä samalla alleviivaa hänen asennetta sodan osapuolia kohtaan: Vaikka hän ei sitä suoraan sano, hän selvästi tuomitsee Venäjän toimet Ukrainassa sanavalinnoistaan ja kuvailuistaan päätellen. Hän ei käytä termiä ”tuhoisa” ainoastaan kuvailemiseen, vaan hän myös perustelee sen käyttöä konkreettisilla esimerkeillä uhriluvuista ja haavoittuneista alleviivaten sodan aiheuttamaa inhimillistä kärsimystä.

Hänen mukaansa YK ”näiden konfliktien kohtaamisen sijaan kuluttaa aikaa ja energiaa köyhien maiden määräilyyn, mitä ja miten näiden pitää tuottaa, kenen kanssa liittoutua, mitä niiden pitää syödä

ja uskoa, kuten tulevaisuussopimus²⁶ pyrkii määräämään”. Milei käyttää Ukrainan sodasta myös termiä ”konflikti” ”invaasion” lisäksi. Hän korottaa Ukrainan konfliktin tärkeämmäksi huolenaiheeksi kuin monet muut asiat, joita YK:n tulevaisuussopimus käsittelee. On huomioitava, että Milein puheessa on myös runsaasti kritiikkiä YK:ta kohtaan järjestönä ja hän vaikuttaa käyttävän Ukrainan sotaa myös apuvälineenä järjestön kritisoimiseen samaan tapaan kuin Fernández arvostellessaan kansainvälistä finanssijärjestelmää.

Neljännän Argentiinan puheen piti myös Milei 24.9.2025. Hän ei käsittele Ukrainan sotaa ollenkaan tällä kertaa.

Argentiinan tapauksessa voidaan havaita selkeitä eroja eri presidenttien suhtautumisen välillä. Vaikka niin Fernández kuin Milei suhtautuvatkin selvästi kielteisesti konfliktiin ja tuomitsevat joko suoraan tai epäsuorasti Venäjän toimet Ukrainan maaperällä, heidän retoriikkansa eroavat toisistaan merkittävästi: Fernándezin retoriikka on hillittyä, ja ensimmäisessä puheessa ehkä jopa hieman vähättelevää, erityisesti kiista-termiä käyttäessään, joka helposti voitaisiin tulkita vain pienehköksi rajaselkkaukseksi Ukrainan ja Venäjän rajoilla ilman sen suurempia vaikutuksia alueen ulkopuolella. Milein retoriikka on huomattavasti suorasanaisempaa ja kuvailevampaa. Milei painottaa erityisesti konfliktin aiheuttamia aineellisia menetyksiä ja inhimillistä kärsimystä sekä epäsuorasti vaatii kansainvälistä yhteisöä kiinnittämään konfliktiin enemmän huomiota kuin muihin aisoihin.

Mikä kuitenkin yhdistää molempia presidenttejä, on se, että he käyttävät Ukrainan sotaa myös välineenä jonkun muun asian kritisoimiseen. Fernándezin tapauksessa kritiikin kohteeksi joutuu kansainvälinen rahoitusjärjestelmä ja Milein kohdalla itse YK ja erityisesti sen laatima tulevaisuussopimus. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että presidentit suhtautuisivat välinpitämättömästi konfliktiin.

Chile

Chilen ensimmäisen puheen piti maan presidentti Gabriel Boric Font 20.9.2022. Hän mainitsee ensimmäisenä, että ”Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa – kansa, jolle osoitamme solidaarisuutta ja kunnioitustamme, sai polttoaineiden hinnat nousemaan ja aiheutti vakavan viljan ja lannoitteiden puutteen aiheuttaen vakavan iskun taloudellemme”. Boric Font tekee heti selväksi asettumisensa Ukrainan puolelle konfliktissa sanomalla ääneen osoittavansa sille solidaarisuutta ja kunnioitusta. Hän mainitsee kaksi sodan aiheuttamaan konkreettista seurausta, jotka ovat suoraan vaikuttaneet

²⁶ Milein mainitsema tulevaisuussopimus (YK:n päätöslauselma A/RES/79/1) käsittelee muun muassa seuraavia aiheita: kestävä kehitys ja sen rahoittamista; kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta; tiedettä, teknologiaa, innovaatiota ja digitaalista yhteistyötä; nuorisoa ja tulevia sukupolvia; ja globaalin hallinnon muutosta (United Nations 2024).

Chileen: polttoaineiden hinnan nousun ja elintarviketurvallisuuden vaarantumisen, jotka ovat häirinneet Chilen taloutta. Boric Font näkee Venäjän ja Ukrainan sodan ilmiönä, jolla on tuntuvia vaikutuksia osapuolten rajojen ulkopuolellakin.

Boric Font lupaa ”sitoutua multilateralismiin oikeuden ja rauhan kanssa joka hetkellä ja kaikkialla: toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta Venäjän epäoikeudenmukainen sota Ukrainassa voitaisiin pysäyttää ja lopettaa kaikki vaikutusvaltaisten harjoittamat väärinkäytökset missä päin maailmaa tahansa”. Boric Font puhuu ”Venäjän sodasta”, painottaen Venäjän vastuuta konfliktin hyökkäävänä osapuolena. Hän myös kuvailee tätä ”epäoikeudenmukaiseksi”, painottaen sen moraalista hyväksymättömyyttä hänen näkökulmastaan. Lopuksi hän mainitsee yleisemmällä tasolla halun lopettaa vaikutusvaltaisten harjoittamat väärinkäytökset ympäri maailmaa. Vaikka hän ei mainitse enää tässä kohdassa Venäjää tai sen presidenttiä Vladimir Putinia, tämä voidaan tulkita viittauksena ja jatkumona kommentteihin Ukrainan sodasta ja siinä harjoitetuista väärinkäytöksistä Venäjän puolelta.

Toisen puheen piti myös Boric Font 20.9.2023. Presidentti painottaa, että ”uudemmassa konfliktissa, mutta missä myös näemme epäselvyyksien heräävän, kun tällaista tapahtuu geopolitiittisesti, emme voi kuin tuomita selvästi ja tarkasti Venäjän laittoman invaasion Ukrainassa”. Boric Font hyvin suoraviivaisesti osoittaa olevansa Ukrainan sotaa vastaan tuomitsemalla sen. Tässäkin puheessa hän suoremmin syyttää Venäjää Ukrainan sodasta, kutsumalla sen toimia ”invaasioksi” ja painottaa tämän olevan selvä rikos kuvaillen sitä ”laittomaksi”.

Boric Font vakuuttaa, että tässä vaiheessa hänellä on ”varmuus, että tämänkaltaisesta konfliktista ei voida syyttää tai vastuullistaa samalla tavalla valloittavaa hallitusta ja miehitettyä kansaa, ja näin ollen, rauha saapuu kansakuntien eheyden kunnioittamisen takaamisen kautta”. Tällä hän viittaa Venäjän ensisijaiseen ja käytännössä yksinomaiseen vastuuseen käsitelevässä konfliktissa. Hän viittaa ”kansakuntien eheyden kunnioittamisen takaamisella” jokaisen maan suvereniteetin rikkomattomuuteen ja itsenäisyyden kunnioittamiseen sekä säilyttämiseen.

Boric Font korostaa sanomaansa vertaamalla Chileä Ukrainaan. Hän kertoo sanovansa nämä asiat ”pienellä tai keskikokoisena maana, jollainen maamme on, etelässä sijaitsevana, Chilessä, koska Chilen kaltaisilla mailla on ainoastaan kansainvälinen oikeus puolustautuaksemme mahdollisilta ja tulevilta aggressioilta”. Tällä hän viittaa, että pienillä ja keskikokoisilla mailla on haavoittuvampi asema kuin suurilla ja tämän takia Chilen ja Ukrainan kaltaisille maille on erityisen tärkeää voida luottaa kansainväliseen yhteisöön rauhan säilyttämiseksi. Hän jatkaa, että ”tänään on vuorossa Ukraina, huomenna se voi olla kuka tahansa meistä (pienistä tai keskikokoisista jäsenmaista) ja sen

edessä emme voi sulkea silmiä emmekä voi sallia itsellemme olla epäselviä sen tuomitsemisessa, joka meidän näkökulmastamme, on laiton hyökkäyssota”. Boric Font viittaa mahdollisuuteen, että muillakin pienillä ja keskikokoisilla mailla on riski kokea samanlainen tilanne kuin Ukrainassa. Tämän takia Boric Fontin mukaan muiden maiden on oltava valmiita tuomitsemaan aloitetut aggressiot mahdollisimman suoraan. Heti perään hän kehottaa muita maita tuomitsemaan Ukrainan sodan ja jälleen viittaa suoraan maan tilanteeseen kutsuen sitä ”hyökkäyssodaksi” ja kuvailee sitä ”laittomaksi”, selvästi painottaen sen oikeuttamattomuutta ja perusteettomuutta.

Kolmannessa Chilen puheessa, jonka myös piti Boric Font 24.9.2024, keskitytään puhumaan Ukrainan haavoittumaisimmista ryhmistä ja näiden kohtaamistaan vaikeuksista sodan keskellä. Samalla hän mainitsee myös muiden maailmalla tapahtuvien konfliktien haavoittuvat ryhmät. Boric Fontin mukaan ”Gazassa murhattu teinityttö, kotimaastaan pois muuttamaan pakotettu venezuelalainen työntekijä, Venäjän kaappaama ukrainalaislapsi, Nicaraguassa vaiennettu oppositioaktivisti tai Afganistanissa koulusta erotettu nainen vain sillä perusteella, että on nainen, ovat ennen kaikkea ihmisiä”. Boric Font painottaa tässä osiossa, että ei sovi unohtaa, että inhimillinen kohtelu kuuluu myös niille ryhmille, joilta se on viety heidän omien tai muiden heitä aktiivisesti uhkaavien maiden toimesta.

Myöhemmin hän jatkaa, että ”Venäjän hyökkäyssodan Ukrainassa täytyy päättyä, ja YK on se instanssi, jota pyydetään lopettamaan tuo räikeä kansainvälisen oikeuden loukkaus. Emme voi hyväksyä sen normalisoimista, että toinen maa miehittää toisen ja sille jää osa alueesta. Kaltaisillemme keskikokoisille maille kansainvälisen lain kunnioittamisen vaatimus on meidän tae alueellisen koskemattomuutemme suojaukselle”. Boric Font käyttää jälleen termiä ”hyökkäyssota” puhuessaan Venäjän toimista Ukrainassa viitaten selkeästi siihen, että Venäjä tarkoituksenmukaisesti on päättänyt harjoittaa aggressioita Ukrainaa kohtaan ilman viitteitä puolustautumisesta. Samassa lauseessa hän vetoaa suoraan YK:hon, jota hän tässä tapauksessa pitää instanssina, jolla on valta lopettaa konflikti painottaen näin kansainvälisen yhteisön tärkeyttä konfliktien ratkaisemisessa. Seuraavaksi Boric Font kuvailee sotaa ”räikeänä kansainvälisen oikeuden loukkauksena”, joka sisältää ajatuksen, että kansainvälisten sopimusten ja sääntöjen puitteissa Ukrainan sodalla ei ole oikeutusta. Tämän jälkeen hän painottaa kielteistä asennettaan valloitusotia kohtaan, mikä sisältää ajatuksen aluemenetysten- tai luovutusten hyväksymättömyydestä. Lopuksi hän painottaa kansainvälisen lain tärkeyttä rauhan säilyttämisessä erityisesti keskikokoisten maiden tapauksessa. Tähän sisältyy ajatus Boric Fontin luotosta ennen kaikkea kansainvälisesti sovittuihin sääntöihin ja sopimuksiin, jotka koskevat kaikkia valtioita, ja joiden rikkomiseen tulisi reagoida universaalisti.

Lopuksi hän haluaa ”korostaa Venäjän kaappaamien ukrainalaisten lasten tilannetta, joita viedään venäläisille alueille. Heidät täytyy palauttaa perheilleen”. Boric Font ottaa tässä osiossa kantaa Ukrainan sotaan liittyvään tekoon, joka on herättänyt kohua maailmalla. Hän yksiselitteisesti syyttää Venäjää lapsikaappauksesta ja esittää selvän vaatimuksen tämän lopettamiseksi ja lasten palauttamiseksi omaisilleen samalla tehden selväksi, että hän ei hyväksy tätä tekoa ollenkaan.

Neljännän Chilen puheen piti myös Boric Font 23.9.2025. Hän mainitsee, että ”Ukrainan sota vahingoittaa myös meitä”. Hän mainitsee, että hänen hallitus ”saa kritiikkiä ottaessaan kantaa kaukaisen maan asioihin, jonka kieltä ei edes ymmärretä ja sillä, ettei ymmärretä, mitä tekemistä Chilellä on tämän konfliktin kanssa”. Hän vastaa, että ”meillä on samaa tekemistä vammautuneen palestiinalaisen äidin kanssa, joka etsii ruokaa tai Venäjälle kaapatun ukrainalaislapsen kanssa”. Hän muistuttaa, että ”lopulta olemme kaikki ihmisiä”. Boric Font painottaa Ukrainan sodalla olevan kauaskantoisia ja osapuolten rajat ylittäviä seurauksia. Hän ottaa kantaa kritiikkiin, jota hänen hallituksensa saa siitä, että se ottaa kantaa konfliktiin. Hän perustelee kannanottojaan yleismaailmallisella ihmisyydellä, käyttäen esimerkkinä haavoittuvimmassa asemassa olevia lapsia, joita Venäjä on kaapannut alueelleen.

Myöhemmin Boric Font painottaa, että ”ei ole oikein miehittää suvereenia maata, kuten Ukrainaa, ja sen jälkeen vaatia neuvotteluja tapahtuneiden asioiden perusteella ja odottaa, että kaikki vain tyytyvät siihen”. Tällä hän viittaa Venäjän vaatimukseen koskien neuvotteluja alueluovutuksista ja samalla sivaltaa maita, jotka ehdottavat tätä sodan ratkaisuksi ja kannattavat tällaista vaihtoehtoa. Boric Font ei näe syytä neuvotteluihin tilanteessa, missä toinen maa miehittää toisen alueita ja samalla viittaa tarpeeseen löytää jokin muu ratkaisu, jossa Venäjä ei sanelisi ehtoja.

Chilen analysoidut puheet ovat melko yhteneviä. Gabriel Boric Font käsittelee Ukrainan sotaa kaikissa neljässä puheessaan ja pysyy samanlaisessa linjassa jokaisessa: hän tuomitsee Venäjän toimet Ukrainan maaperällä ja ottaa selvästi kantaa niin inhimilliseen kärsimykseen, jota hän painottaa puheissaan, maiden suvereniteetin tärkeyteen kuin konfliktin laittomaan luonteeseen kansainvälisen yhteisön näkökulmasta. Hän vetoaa monesti kansainväliseen yhteisöön ja painottaa sen merkitystä konfliktien mahdollisen ratkaisijana.

Costa Rica

Ensimmäisen Costa Rican puheen piti maan ulkoministeri Arnoldo André Tinoco 21.9.2022. Hänen mukaansa ”Venäjän miehitys Ukrainassa ei ainoastaan ole loukannut (YK:n) peruskirjan periaatteita, vaan myös aiheuttanut humanitäärisen, energia- ja talouskriisin, joka ajaa miljoonat ihmiset epävarmuuteen ja köyhyyteen”. Tinoco kuvailee Ukrainan sotaa ”miehityksenä” ja Venäjää

aloittaneena osapuolena, joka ylläpitää nykyistä tilannetta. Hän kuvailee konfliktin olevan ristiriidassa YK:n peruskirjan kanssa, pyrkien näin vetoamaan suoraan kansainväliseen lakiin ja normistoon samalla alleviivaten konfliktin laillista hyväksymättömyyttä. Hän myös ottaa kantaa sodan laajempiin vaikutuksiin, jotka ylettyvät Ukrainan ja Venäjän rajojen ulkopuolelle ja joilla on vaikutusta miljoonien ihmisten elämien eri osa-alueisiin. Tätäkin voidaan tulkita vetoamukseksi ei ainoastaan sotaa käyville osapuolille, vaan kansainväliselle yhteisölle laajemmin, jotta tämä pyrkisi lopettamaan sodan mahdollisimman nopeasti, jotta sen yli läikkyvät haitat eivät kasvaisi entisestään.

Hän jatkaa, että ”tämän lisäksi invaasio on ajanut ahtaalle kollektiivisen turvallisuusjärjestelmämme ja aiheuttanut uuden jaon ja polarisaation lännen ja idän, pohjoisen ja etelän geopoliittisten ja taloudellisten blokkien välille”. Tinoco viittaa, että sodalla on ollut poikkeuksellisen kauaskantoisia vaikutuksia kansainvälisellä kentällä alleviivaten sen olevan suorassa yhteydessä maailmanpoliittisten asetelmien muutoksiin.

Myöhemmin Tinoco vaatii ”Venäjän federaatiota lopettamaan hyökkäykset Ukrainaa, sen siviiliväestöä ja kriittistä infrastruktuuria vastaan, demilitarisoimaan Zaporizžjan ydinvoimalan ja olemaan turvautumatta ydinaseiden käyttöön, jonka tuomitsemme kaikista vankimmin sanankääntein”. Tässä osiossa Tinoco jälleen painottaa Venäjän roolia hyökkäävänä osapuolena ja sotarikoksia tekevänä maana. Hän myös esittää selkeitä ja melko tarkasti määriteltyjä vaatimuksia koskien erityisesti ydinturvallisuuden säilyttämistä niin siviili- kuin sotilaskäytössä. Erityisesti ydinaseilla uhkailu on Tinocolle erityisen tuomittavaa.

Toisen puheen piti myös Tinoco 21.9.2023. Hän mainitsee, että ”Ukrainan sotaa koskien Costa Rica vaatii pikaisesti konkreettisiin ja välittömiin toimenpiteisiin ryhtymistä tulitauon aikaansaamiseksi ja jotta Venäjän federaatio vetäisi pois joukkonsa ja vastaisi teoistaan kansainvälisen oikeuden edessä”. Tinoco esittää konkreettisia vaatimuksia käytännössä molemmille osapuolille, vaikkakin mainitsee vain Venäjän suoraan. Vaatimus tulitauosta koskettaa suoraan molempia osapuolia, sillä näiden odotetaan allekirjoittavan ja kunnioittavan sitä. Venäjälle vaatimukset ovat jyrkempiä, sillä Tinoco edelleen pitää maata hyökkäävänä osapuolena vaatien tätä vetämään joukkonsa pois Ukrainasta ja pitää myös Venäjän johtoa vastuussa konfliktista vaatien sen jäsenille oikeudenkäyntiä. Seuraavaksi Tinoco kertoo, että ”maani harmittelee Mustanmeren sopimuksen lopettamista Venäjän toimesta”. Tinoco viittaa sopimukseen, jonka Ukraina ja Venäjä yhdessä Turkin ja YK:n kanssa allekirjoittivat heinäkuussa 2022 taatakseen viljaa vievien alusten turvallisen kulun Ukrainan satamista sodasta huolimatta (Ortamo 2023). Tämä on viittaus huolesta liittyen elintarviketurvallisuuden vaarantumiseen maailmanmarkkinoilla.

Hän painottaa, että ”costaricalaisille on selvää, että tämän konfliktin vaikutukset ylettyvät kauaksi Ukrainan rajoista sisältäen Ukrainan viljasta ja Venäjän lannoitteista riippuvien maiden elintarvikeepävarmuuden”. Ensimmäisen puheen tapaan Tinoco huomioi konfliktin maailmanlaajuiset vaikutukset pyrkien painottamaan, että konflikti ei ole muusta maailmasta eristetty ilmiö, vaan sillä on kauaskantoiset seuraukset, joskaan eivät suoraan sotilaallisia.

Kolmannessa puheessa, jonka piti myös Tinoco 26.9.2024, mainitaan, että ”multilateralismin sydämessä asuu rauha”. Hän jatkaa, että ”ilman rauhaa ei ole oikeutta”. Tinoco painottaa, että ”tästä huolimatta, sen sydämen lyönnit heikentyvät Gazan, Libanonin, Ukrainan, Punaisenmeren, Sudanin, Sahelin, Myanmarin ja Syyrian konfliktien kärjistyessä”. Tässä puheessa Ukrainaa käsitellään huomattavasti vähemmän kuin kahdessa edellisessä. Tinoco rinnastaa Ukrainan sodan Gazan, Libanonin ja usean muun maailmalla tapahtuvaan, vuosia kestäneeseen konfliktiin, joiden yhteisvaikutuksesta ja jatkumisesta hänen mukaan sekä rauhan että oikeuden saavuttamisen mahdollisuudet rapautuvat. Tämä sisältää ajatuksen siitä, että aseelliset konfliktit, ollessaan rauhan vastakohtia, eivät voi myöskään olla yhteensopivia oikeuden kanssa.

Tinoco jatkaa, että ”nämä kriisit osoittavat kollektiivisen turvallisuusjärjestelmämme heikkouden ja vaativat kaikkia kriisien osapuolia ottamaan vastuuta tehtävistään kansainvälisen oikeuden alla, varsinkin kansainvälisen humanitaarisen oikeuden”. Tinoco epäsuorasti viittaa kansainvälisen turvallisuusjärjestelmän vahvistamiseen kriisien välttämiseksi ja hän uskoo tämän onnistuvan, kun kaikki kriisien osapuolet ottavat vastuuta ja kunnioittavat humanitaarista oikeutta yhtäläisesti.

Neljännän puheen piti myös Tinoco 24.9.2025. Hän mainitsee, että ”elämme aikamme suurinta humanitääristä kriisiä 300 miljoonan ihmisen kanssa, jotka tarvitsevat pikaista apua. Sudan, Gaza ja Ukraina ovat selviä esimerkkejä”. Tämä on ainoa maininta Ukrainasta tämän vuoden puheessa. Huomioitavaa on, että Tinoco pitää Ukrainan sotaa kuitenkin sen verran vakavana konfliktina, että näkee sen mainitsemisen arvoisena puhuessaan maailmanlaajuisesta humanitäärisestä kriisistä.

Chilen tapaan Costa Rican puheissa ei ole havaittavissa linjamuutoksia ja jokaisen on pitänyt sama edustaja. Vaikka Ukrainan tilanteen käsittely vähenee jokaisessa puheessa, Tinocon linja pysyy samanlaisena: Hän tuomitsee Ukrainan sodan ja vaatii sen mahdollisimman nopeaa päättämistä, sekä pitää Venäjää konfliktin aloittaneena osapuolena, jolle hän myös esittää ylivoimaisesti suurimman osan vaatimuksista ja jonka teot hän myös tuomitsee. Hän ottaa kantaa sodan laaja-alaisempiin vaikutuksiin ympäri maailmaa ja kansainväliseen yhteisöön erityisesti sitä rapauttavassa mielessä, sekä myös rinnastaa sen moneen muuhun maailmalla tapahtuvaan aseelliseen konfliktiin.

Guatemala

Guatemalan ensimmäisen puheen piti maan presidentti Alejandro Giammattei Falla 20.9.2022. Falla käsittelee Ukrainan sotaa huomattavan laajasti verrattuna muihin tarkasteltaviin maihin. Puheessaan hän ensimmäisenä mainitsee, että ”Guatemala vaatii ja liittyy maailmalaajuiseen paheksuntaan, jotta sota Ukrainassa päättyisi ja uhkat Taiwanin ja Israelin suvereniteettia kohtaan”. Falla tekee heti selväksi vastustavansa konfliktia ja painottaa Guatemalan olevan samalla puolella kuin maat, jotka tuomitsevat sodan.

Hän yksileitteisesti painottaa, että ”emme voi antaa Ukrainan konfliktin jatkua”. Falla käyttää termiä ”konflikti”, mikä viittaa melko jyrkkään suhtautumiseen, toisin kuin neutraalimmat ilmaukset, kuten ”erimielisyys” tai ”riita”. Hän heti perään kertoo, että ”olen käynyt Ukrainassa ja olen varma, että tämän konfliktin täytyy päättyä nyt”. Falla korostaa omaa henkilökohtaista kokemustaan vaatimuksensa tueksi. Hän painottaa heti tämän jälkeen, että ”tämän tilanteen ei saa antaa toistua yhdessäkään maassa”. Falla kertoo, että ”olen ollut ainoa Latinalaisen Amerikan presidentti, joka on käynyt Ukrainassa konfliktin aikana. Olen nähnyt sodan kauhut ja avoimesti tunnen solidaarisuutta sekä vastustan sotaa”. Jälleen Falla korostaa omaa henkilökohtaista kokemustaan ja omia tunteitaan, joita Ukrainan tilanne on hänessä herättänyt. Hän puhuu ”sodan kauhuista”, korostaen inhimillistä kärsimystä, jota aseelliset konfliktit aiheuttavat niin pitkällä kuin lyhyelläkin aikavälillä, ja jotka vaikuttavat ihmisten fyysisen hyvinvoinnin lisäksi myös henkiseen hyvinvointiin. Hän mainitsee tunteistaan ”solidaarisuuden”, jota hän tuntee avoimesti ja jolla hän viittaa suoraan yhteisöllisyyden tuntemiseen ja myötämielisyys sodasta kärsiviä ihmisryhmiä kohtaan. Tämän jälkeen Falla käyttää termiä ”sota”, mikä on ”konfliktia” jyrkempi ilmaisu.

Falla jatkaa, että ”virallisen vierailun aikana pystyimme näkemään paikan päällä hyökätyn maan perheiden surkean tilanteen, jonka puolustuskyvytön siviiliväestö kärsii sotavoimien iskuista, mukaan lukien jatkuvista pommituksista”. Falla jatkaa omakohtaisten kokemustensa korostamista alleviivatakseen tilanteen vakavuutta. Hän puhuu siviiliväestöstä ja mainitsee konkreettisena esimerkkinä Ukrainan perheet, joiden tilannetta hän kuvailee ”surkeaksi”. Sanavalinta on voimakkaampi ja tunteita herättävämpi kuin esimerkiksi ”heikko” tai ”kurja”, mikä auttaa alleviivaamaan perheiden kokemaa ahdinkoa sodan keskellä. Hän kuvailee heti perään siviiliväestöä ”puolustuskyvyttömäksi” korostaakseen näiden erityisen heikkoa asemaa sodan keskellä ja olemattomia mahdollisuuksia vaikuttaa konfliktin kulkuun ja sen vaikutusten rajaamiseen, erityisesti heitä hyödyttävällä tavalla.

Fallan mukaan ”rauhaa ei ole sodan poissaolo”. Tämä viittaa siihen, että Falla pitää rauhaa laajempänä käsitteenä, joka sisältää muutakin kuin pelkästään aseellisten konfliktien päättymisen. Falla vaatii ”uudistettua YK:ta luomaan edellytyksiä maailmalla, jotka sallisivat kansojen kokonaisvaltaisen

kehitykselle ja hyvinvoinnille”. Tämä on jatkumoa edelliselle väitteelle. Falla vaikutta täsmentävän, joskin nyt vaatimuksen muodossa, että konfliktien päättymisten lisäksi rauhan käsitteeseen kuuluvat myös ihmisille suodut mahdollisuudet kehittyä ja voida hyvin jokaisella osa-alueella.

Lopuksi Falla mainitsee, että ”haluan viitata Kiovassa hiljattain pitämäni puheeseen ja haluan kuulijoiden kiinnittävän huomiota niihin YK:n peruskirjasta kumpuaviin periaatteisiin, joiden pohjalle tämä järjestö rakentuu”. Tällä pyynnöllä Falla kehottaa jäsenmaita toimimaan yhdessä kunnioittaakseen YK:ta ja toimimaan yhteisten sääntöjen mukaan. Falla luettelee näiden periaatteiden olevan ”tulevien sukupolvien suojaaminen sodan kauhuilta, vahvistaa uskoa ihmisten perustavanlaatuisiin oikeuksiin, kunniaan ja ihmisarvoon; miesten ja naisten, mutta ennen kaikkea suurten ja pienten kansakuntien tasa-arvo; luoda edellytykset oikeudenmukaisuuden ja sopimuksissa sekä muissa kansainvälisissä lähteissä kirjattujen vaatimusten kunnioittamiselle; harjoittaa suvaitsevuuutta, elää keskenään rauhassa hyvinä naapureina ja yhdistää voimat rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi”. Näillä Fallan viittaamilla periaatteilla on yhteistä, että ne kaikki tähtäävät valtioiden, sekä pienempien yksiköiden, kuten yhteisöjen ja yksittäisten ihmisten, väliseen harmoniseen rinnakkaiseloon. Ne myös pyrkivät patoamaan konfliktien syntymisen mahdollisuutta luomalla yhteiset toimintaperiaatteet, jotka samalla pyrkivät säilyttämään valtioiden mahdollisimman laajan suvereniteetin, mutta myös rajoittamaan mahdollisimman paljon niiden mahdollisuuksia harjoittaa väkivaltaista, toisia valtioita tai yksilöitä, vahingoittavaa toimintaa.

Toisen Guatemalan puheen piti myös Falla 19.9.2023. Hän mainitsee, että ”yli puolentoista vuoden ajan olemme katselleet kauhulla Venäjän federaation aloittamaa sotaa Ukrainaa vastaan, joka loukkaa kaikista perustavanlaatuisimpia periaatteita, joille toisen maailmansodan jälkeinen maailmanjärjestys perustettiin”. Falla jatkaa samalla linjalla kuin ensimmäisessä puheessaan. Hän puhuu Venäjästä konfliktin aloittaneena osapuolena ja käyttää termiä ”sota”, joka ei pyri olemaan neutraali tai tilannetta vähättelevä. Falla puhuu ”kauhulla katselusta”, alleviivaten Venäjän toimien hyväksymättömyyttä ja pyrkii maalaamaan ne moraalisesti kestävämmiksi. Falla vielä alleviivaa entisestään Venäjän toimien moraalittomuutta ja hyväksymättömyyttä kansainvälisen yhteisön silmissä viittaamalla periaatteisiin, jotka syntyivät toisen maailmansodan jälkeen, viitaten Venäjän toimien häiritsevän merkittävästi nykyistä maailmanjärjestystä. Näitä periaatteita Falla ei kuitenkaan täsmennä enempää.

Hän painottaa tämän jälkeen, että ”pahinta on, että näytämme tottuneemme”. Hän täsmentää, että ”olemme tottuneet räikeisiin ihmisoikeusloukkauksiin, sotaan, kuolemaan, mutta silti, sen sijaan, että kohtaisimme tämän, olemme tottuneet katsomaan muualle pyrkien olemaan huomioimatta surullista ja julmaa totuutta”. Falla viittaa tällä, näkemykseensä, että ihmiskunta on yleisesti ottanut tavaksi

olemaan huomioimatta maailmalla tapahtuvia väkivaltaisuuksia ja niistä seuraavaa kärsimystä, joihin ei edes kuuluisi ottaa kantaa tai pyrkiä löytämään ratkaisuja. Tämä väite sisältää myös moraalista näkökulmasta katsottuna ajatuksen, että ihmiskunta on Fallan mielestä kulkenut kohti itsekkäämpää ajattelua, missä toisten maiden tai ihmisten ongelmat eivät ole huomionarvoisia toisten näkökulmasta. Hän pitää tätä kehitystä moraalisesti kestämättömänä ja turmiollisena maailmanrauhalle.

Falla perustelee edellisillä sanomisillaan, että ”tämä on johdattanut meidät ihmisten väliseen epäluottamukseen, kansojen epätasa-arvoon, rauhansopimusten kunnioittamattomuuteen, ja tässä todellisuudessa ihmiskunnan varaus ja edistys ovat mahdottomuuksia”. Hän viittaa tällä, että edellinen väite katseen pois kääntämisestä aiheuttaa laajempia ja kauaskantoisempia seurauksia, jotka vaikuttavat yleisesti yhteistyön ja kehityksen hidastumiseen tai jopa pysähtymiseen.

Myöhemmin hän kertoo, että ”maani liittyy maailmanlaajuiseen vetoomukseen Venäjän asevoimien välittömälle vetäytymiselle edustaen Ukrainan alueellista eheyttä ja kansallista yhtenäisyyttä kansainvälisesti tunnustettujen rajojensa sisällä. Slava Ukraini!” Falla tekee toista kertaa selväksi, että Guatemala tuomitsee Ukrainan sodan ja esittää vaatimuksensa vetäytymisestä suoraan Venäjälle. Hän ei myöskään tunnusta Venäjän miehittämiä alueita Ukrainassa Venäjälle kuuluviksi puhuessaan Ukrainan ”kansainvälisesti tunnustetuista rajoista”. Vahvistaakseen sanomaa hän tervehtii Ukrainaa tämän omalla äidinkielellä.

Hän jatkaa myöhemmin sotaan suoraan liittyvällä aiheella koskien ydinturvallisuutta. Hän kehottaa kuulijoita kuvittelemaan, ”millainen katastrofi maailmalle olisi, jos Venäjän federaation laitton ja provosoimaton hyökkäys tuhoaisi Zaporizžjan ydinvoimalaitoksen, Euroopan suurimman ydinvoimalaitoksen, jonka eheys ja toiminta ovat vaarassa ja joka voi aiheuttaa mittaamattomien suuren katastrofin”. Falla kuvailee Venäjän toimia Ukrainassa ”laittomaksi ja provosoimattomaksi hyökkäykseksi” alleviivaten toimia oikeuttamattomiksi ja vailla perusteltua syytä. Falla viittaa suoraan Zaporizžjan ydinvoimalaitoksen lähialueilla käytyihin taisteluihin, jotka vaaransivat ydinvoimalaitoksen ja aiheuttivat huolta maailmanlaajuisesti ydinturvallisuuden vaarantumisen mahdollisuudesta (Nevalainen 2022).

Falla jatkaa heti tämän jälkeen, että ”tämän takia toistan Guatemalan kannan maana, joka kunnioittaa ydinaseiden lisääntymisen kieltämistä ja vaadin kaikkia ydinaseen omistavia maita, mukaan lukien kaikkia viittä tämän järjestön turvallisuusneuvoston pysyvää jäsentä, jotka ohjaavat rauhaa ja turvallisuutta, istumaan, jotta ne onnistuisivat rehellisesti täydellisessä ydinaseista riisunnassa.” Nämä vaatimukset ja vetoamiset liittyvät suoraan edellä mainitun ydinvoimalan vaarantumiseen. Falla vaikuttaa näkevän ydinvoimalan vaarantumisen yhtä vaarallisena kuin itse ydinaseet. Hän

selkeästi vastustaa ydinaseiden rakentamista ja käyttöä ja epäsuorasti vaatii niin Yhdysvaltoja kuin myös Venäjää luopumaan niistä. Molemmat maat ovat kiinteästi mukana Ukrainan sodassa, ensimmäinen Ukrainan aseellisen tukemisen ja toinen suoran hyökkääjän muodossa.

Kolmannen Guatemalan puheen piti maan presidentti César Bernardo Arévalo de León 24.9.2024. Ukrainan sodasta hän puhuu reilusti vähemmän kuin Falla. Hän painottaa, että ”emme voi hyväksyä minkäänlaista YK:n peruskirjaan tai turvallisuusneuvostoon kohdistuvaa loukkausta yhdenkään tämän järjestön jäsenvaltion toimesta: emme Ukrainassa, emme Gazassa, emme Sudanissa emmekä missään muualla maailmassa”. Arévalo de León ei suoraan mainitse Venäjää puheessaan, mutta viittaa kielteisesti sen tekoihin Ukrainassa. Ukrainan tilannetta hän kuvailee YK:n tärkeimpien elinten loukkauksena selvästi ilmaisten näin vastustavansa vallitsevaa tilannetta eikä näe Venäjän toimia sen maaperällä oikeutettuina.

Neljännän puheen piti myös Arévalo De León 24.9.2025. Hän moittii, että ”me YK:ssa emme ole täyttäneet mandaattiamme reagoida, kun sotilaallinen voima tuhoaa yksilöitä, perheitä, yhteisöjä, kokonaisia kansoja, turvallisuuden ja suvereniteetin nimeen, kuten tapahtuu juuri nyt Ukrainassa, Sudanissa ja Gazassa”. Arévalo De Leónille YK:n toiminta maailmanrauhan ja –järjestyksen turvaamisessa on ollut pettymys ja hän mainitsee konkreettisenä esimerkkinä Ukrainan tilanteen. Hän mainitsee tuhon kohteiksi joutuvia ryhmiä ja ryhmittymiä saaden sodan vaikuttamaan enemmän kuin kahden valtion väliseltä sotilaalliselta välienselvittelyltä, missä lähinnä vain armeijat kohtaavat menetyksiä. Arévalo De Leónin kuvailusta voidaan päätellä, että hänen mukaansa sota on myös systemaattista ihmisten ja valtioiden hävittämistä, joka ei rajoitu vain armeijoiden ja valtionpäämiesten vuorovaikutuksiin. Arévalo de León myös mainitsee oman maansa osana järjestöä ja puhuu siitä ”me”-muodossa alleviivaten myös omaa osuuttansa epäonnistumisessa rauhan ylläpidossa.

Hän painottaa, että ”meidän on pysäytettävä invaasio Ukrainassa”. Tässä kohdassa hän puhuu Ukrainan tilanteesta ”invaasiona”, mikä sisältää ajatuksen toisen vallan harjoittamasta miehityksestä ilman lupaa. Arévalo de Leónin vaatimus pysäyttää tämä tapahtuma vahvistaa käsitystä tämän toiminnan tuomittavuudesta hänen silmissään.

Guatemalan ensimmäinen, ja jossain määrin toinenkin, puhe käsittelevät poikkeuksellisen paljon Ukrainan tilannetta. Niin kahden ensimmäisen puheen pitäneen Giammattei Fallan kuin kaksi viimeistä pitäneen César Arévalo de Leónin puheet eivät eroa merkittävästi toisistaan niiden käyttäessään samanlaista retoriikkaa, missä selvästi painotetaan Ukrainan roolia hyökkäyksen kohteena ja Venäjän roolia hyökkääjänä, ja tuomitessaan Ukrainan sota samalla vaatien konfliktin

mahdollisimman nopeaa päättämistä. Myös Guatemalan puheet ottavat kantaa sodan laajempiin vaikutuksiin osapuolten rajojen ulkopuolella. Erityisesti Guatemalan ensimmäisestä puheesta tekee poikkeuksellisen sen laajan Ukrainan sodan käsittelyn lisäksi se, että Giammattei Falla puhuu omista kokemuksistaan liittyen konfliktiin. Hän puhuu niistä runsaasti ja käyttää niitä tehokeinona perustellakseen sodan tuomitsemista ja esittämiään vaatimuksia. Puheissa, olivatpa ne sitten Fallan tai Arévalo de Leónin pitämiä, voidaan havaita yhdistävinä tekijöinä jälleen sodan vaikutusten käsittely sen osapuolten rajojen ulkopuolella, vaikutukset kansainväliseen yhteisöön ja järjestelmään sekä inhimillisen kärsimyksen esiin nostaminen.

Uruguay

Uruguayn ensimmäisen puheen piti maan ulkoministeri Francisco Bustillo 26.9.2022. Puheen mukaan ”Ukrainan sotilaallinen invaasio Venäjän toimesta on perusteeton”. Jo heti alussa Bustillo puhuu konfliktista ”sotilaallisena invaasiona”, pitää Venäjää hyökkääjänä eikä näe konfliktilla olevan oikeutusta. Hän ei käytä neutraalimpaa termiä, kuten ”erimielisyys” tai ”kiista”, vaan ”invaasio”, joka selvästi viittaa aktiiviseen suvereniteetin loukkaukseen toisen valtion toimesta, toisin sanoen toisen valtion maaperän miehitykseen. Uruguay on ”tuominnut sen lujimmilla termeillä, selvänä periaatteiden loukkauksena, joille tämä järjestö on perustettu ja joita kaikkien sen jäsenten on kunnioitettava”. Bustillo suorasanaisesti tuomitsee konfliktin ja vetoaa YK:n periaatteisiin, jotka hänen mukaan ovat ristiriidassa sen kanssa ja vetoaa kaikkiin jäsenmaihin toimimaan niiden mukaan yhtäläisesti.

Bustillo painottaa, että ”on välttämätöntä, että Venäjä lopettaa vihamielisyytensä ja vetäytyy mahdollisimman nopeasti Ukrainan alueilta”. Bustillo esittää kaksi suoraa vaatimusta Venäjälle, jota hän pitää konfliktin aloittaneena ja sitä aktiivisesti jatkavana osapuolena: sodan lopettamisen ja joukkojen pois vetämisen. Nämä vaatimukset myös jälleen viittaavat Venäjän sotilaalliseen aloitteellisuuteen konfliktissa. Bustillo käyttää termiä ”vihamielisyys” viitatessaan Venäjän toimiin Ukrainan alueella, mikä vahvista käsitystä siitä, että Bustillo pitää Venäjää hyökkääjänä ja Ukrainaa puolustautuvana osapuolena.

Bustillo painottaa myös neuvottelujen ensisijaisuutta, sillä hänen mukaansa ”konfliktin osapuolten on pakotettava itsensä takaisin neuvottelupöytään ratkaistakseen erimielisyytensä rauhanomaisesti, kuten YK:n peruskirja määrittää”. Tässä kohdassa Bustillo kuitenkin käyttää termiä ”erimielisyys”, mutta ei viittaa suoraan sotaan, vaan osapuolten keskenään erilaisiin näkökantoihin. Neuvottelupöytään palaaminen vaikuttaa lisävaatimukselta aiemmin Venäjälle esitetuille. Vaatimusten keskiössä ovat kuitenkin konfliktin päättäminen mahdollisimman nopeasti ja rauhan

saaminen Ukrainaan. Vaikka aiempien vaatimusten perusteella Bustillo selkeästi pitää Venäjää konfliktin aktiivisempänä osapuolena, neuvotteluvaatimus on myös osoitettu Ukrainalle. Tämä viittaa siihen, että Bustillo näkee myös, että Ukrainankin on aktiivisesti osallistuttava rauhan aikaansaamiseksi, mutta Venäjän kuitenkin päävastuullisena konfliktin päättämisessä.

Puheessa myös huomioidaan konfliktin vaikutukset sotaa käyvien maiden rajojen ulkopuolella. Bustillo mainitsee, että ”aseellisen konfliktin negatiiviset vaikutukset tuntuvat usealla alueella kansainvälisessä reaali maailmassa ja ne näkyvät koko ajan enemmän miljoonien ihmisten arkielämässä. Vaikutus maailmankauppaan ruokkii monien maiden resessiivisiä taipumuksia. Maataloustuotteiden vaje vaikuttaa tuntuvasti matalamman kehityksen tuontimaihien ja pääsyn puute ulkomaisille markkinoille aiheuttaa elintarviketurvattomuutta monissa maailman kolkissa”. Bustillo ei näe Ukrainan sotaa omana eristettynä tapahtumana, vaan vakavana ja laaja-alaisena ilmiönä, joka vaikuttaa perustavanlaatuisesti miljoonien ihmisten, joilla ei välttämättä ole suoraan tekemistä konfliktin kanssa, elämiin, erityisesti elintarvikkeiden haastavamman saatavuuden muodossa. Erityisesti matalan kehityksen maat Bustillon mukaan joutuvat haavoittuvaan asemaan konfliktin seurauksena.

Elintarvikeongelmien lisäksi puheessa mainitaan myös sodan vaikutukset energiamarkkinoille ja ympäristölle. Bustillo painottaa, että ”toiset valtiot kohtaavat energiapuutetta tai näiden hyödykkeiden hintojen nousua. Tällä on vaikutuksia miljoonien ihmisten elämään. Mutta tämä tilanne on myös luonut uuden uhan ympäristölle”. Bustillo edelleen puhuu konfliktin perustavanlaatuisista vaikutuksista ihmisten elämiin, tällä kertaa energiaturvallisuuden muodossa, mutta myös sisällyttää ympäristön puheeseensa, mutta ei yksilöi sodan vaikutuksia siihen.

Toisen Uruguayn puheen piti maan presidentti Luis Lacalle Pou 19.9.2023. Hän haluaa ”tässä ympäristössä, kuten muissakin, tuomita vankasti Venäjän miehityksen Ukrainassa ja tuntee solidaarisuutta Ukrainan kansaa kohtaan ja myös huomioida YK:n pääsihteerin ja korottaa ääntä autoritäärisiä populismeja vastaan, jotka loukkaavat ihmisoikeuksia, tuomiten sillä tavalla nykyiset ja tulevat sukupolvet ja kenties tässä ympäristössä tunnustaa yhdessä muiden kanssa virheet, koska monesti kansainvälisen yhteisön voimakkaan ja tehokkaan reaktion puute on syventänyt tai epäonnistunut estämään näitä tilanteita”.

Lacalle Pou heti selväsanaisesti tuomitsee konfliktin samalla kutsuen sitä miehitykseksi ja nimeää aktiiviseksi osapuoleksi Venäjän kutsuen sen toimia ”miehitykseksi”, viitaten sen aktiiviseen rooliin toisen valtion maaperän sotilaallisessa haltuunotossa. Seuraavaksi hän korostaa myötätuntoaan Ukrainaa kohtaan solidaarisuuden muodossa. Tämän jälkeen hän yleisesti arvostelee populistisia

hallituksia, joiden hän viittaa olevan syyllisiä nykyisiin konflikteihin ja joiden vaikutukset tuntuvat pitkällä tulevaisuudessa. Hän ei mainitse yhtäkään maata suoraan, mutta viittaa yleisesti hallituksiin, jotka vetoavat halpamaisesti kansalaisten tunteisiin samalla kuitenkin nakertaen heidän oikeuksiaan. Lopuksi hän vielä moittii YK:ta epäonnistumisesta kriisien syntyemisessä ja rauhoittamisessa, koska se ei hänen mukaan ole ollut riittävän aktiivinen osapuoli rauhan aikaansaamisessa ja ylläpitämisessä. Lacalle Pou käsittelee Ukrainan sotaa melko samanoloisesti kuin Bustillo esiin nostamisensa aiheiden muodossa, mutta ei yhtä laajasti, ja keskittyy lähinnä tuomitsemaan Venäjän hyökkäävänä osapuolena ja vetoamaan kansainväliseen yhteisöön reagoimaan aktiivisemmin maailmalla tapahtuviin konflikteihin.

Kolmannen Uruguayn puheen piti edellisen tapaan myös Luis Lacalle Pou 26.9.2024, mutta tällä kertaa hän ei käsitellyt Ukrainan sotaa missään muodossa.

Neljännän Uruguayn puheen piti maan presidentti Yamandú Orsi 23.9.2025. Orsi ei mainitse ollenkaan Ukrainan sotaa tai siihen liittyviä tapahtumia tai osapuolia.

Myöskään Uruguayn puheet, siltä osin, mitä ne käsittelevät Ukrainan sotaa, eivät eroa merkittävästi toisistaan. Puheissa toistuu sodan tuomitseminen ja vaatimus sen lopettamiseen sekä Venäjän pitäminen syyllisenä konfliktin alkamiseen. Puheissa painottuu myös kansainväliseen yhteisöön, erityisesti YK:n ja sen normien ja periaatteiden rooli sekä konfliktin maailmanlaajuiset ja pitkäaikaisemmat vaikutukset. Kuitenkin asenne kansainvälistä yhteisöä kohtaan vaihtelee siihen vetoamisen ja siihen kohdistuvan pettymyksen välillä. Uruguayn puheet eroavat edellisistä sisällöltään, sillä vain puolet niistä käsittelevät Ukrainan sotaa. Tästä huolimatta kahdessa ensimmäisessä puheessa Uruguayn asenteet konfliktia ja sen osapuolia kohtaan tulevat hyvin selviksi. Uruguayn kaksi viimeistä puhetta eivät kuitenkaan käsittele millään tavalla Ukrainan sotaa. Tämä rajaa maan asenteiden mahdollisten muutosten tutkimista, mutta neljän analysoidun puheen valossa maan linja on pysynyt samana.

6.2. Venäjää puolustamaan asettuvat maat

Tähän kategoriaan kuuluvat analysoitavassa järjestyksessä Kuuba, Nicaragua ja Venezuela. Tässä ryhmässä edustetut kompleksit ovat Karibia, Väli-Amerikka ja Andien pohjoisosa.

Kuuba

Kuuban ensimmäisen puheen piti maan ulkoministeri Bruno Eduardo Rodríguez Parrilla 21.9.2022. Rodríguez Parrilla mainitsee, että ”vahvistamme hylkäyksemme yksipuolisille sanktioille, joita on

asetettu Venäjän federaatiolle²⁷”. Rodríguez Parrilla tekee heti selväksi, että hän näkee Venäjälle Ukrainan sodan aikana asetetut sanktiot vääryytenä ja samalla vihjaa Venäjän olevan yksipuolien uhri. Hän ei kuitenkaan tuomitse itse sotaa, eikä huomioi ollenkaan Ukrainan näkökulmaa, mikä vain vahvistaa tätä ajatusta.

Hän jatkaa, että ”ajamme vakavaa, rakentavaa ja realistista diplomaattista ratkaisua nykyiseen Ukrainan sotaan rauhanomaisten keinojen kautta ja sitoutuen kansainväliseen oikeuteen, joka takaisi kaikkien turvallisuuden ja suvereniteetin”. Nyt Rodríguez Parrilla puhuu Ukrainan tilanteesta termillä ”sota”, jolla on vakavampi kaiku, eikä ole järin neutraali sana. Hän ei kuitenkaan täsmennä, millainen hänen mainitsema diplomaattinen ratkaisu käytännössä olisi tai mitä se sisältäisi. Adjektiiveista ”realistinen” erottuu joukosta. Rodríguez Parrilla ei täsmennä, mitä hän tällä tarkoittaa, mutta päätellen ainoastaan Venäjälle asetettujen sanktioiden tuomitsemisesta, ratkaisu sisältäisi mahdollisesti vaatimuksia Ukrainalle myönnytyksistä Venäjälle. Hän mainitsee myös, että diplomaattisen ratkaisun tulisi taata ”kaikkien turvallisuus ja suvereniteetti”. Rodríguez Parrilla vaikuttaa laittavan sekä Venäjän että Ukrainan samalle viivalle ja vihjaa, että myös Ukraina on loukannut Venäjän turvallisuutta ja suvereniteettia, vaikka Venäjä on maa, joka aktiivisesti miehittää osia Ukrainasta.

Toisen Kuuban puheen piti maan presidentti Miguel Díaz-Canel Bermúdez 19.2.2023. Hän ei mainitse Ukrainan sotaa tai ota kantaa siihen.

Kolmannen Kuuban puheen piti jälleen maan ulkoministeri Bruno Eduardo Rodríguez Parrilla 28.9.2024. Hän mainitsee, että ”puolustamme rauhaa ja multilateralismia yksipuolisia pelotetoimenpiteitä vastaan, jotka uhkaavat vakavasti Syyriaa, Valkovenäjää, Nicaraguaa, Venezuelaa, Zimbabwea, Korean demokraattista kansantasavaltaa, Irania, Venäjää, Kuubaa ja muita kansakuntia”. Rodríguez Parrilla ei tässä puheessa mainitse Ukrainan sotaa ollenkaan, mutta tuomitsee Venäjälle sodan aikana asetetut sanktiot, joita hän kutsuu ”pelotetoimenpiteiksi”. Maat, jotka hän mainitsee, ovat kaikki paariavaltion asemassa kansainvälisen yhteisön silmissä.

Hän myöhemmin jatkaa, että ”ajamme vakavaa, rakentavaa, realistista ja rauhanomaisten keinojen kautta diplomaattista ratkaisua nykyiseen Ukrainan sotaan nojaten kansainväliseen oikeuteen, joka takaisi kaikkien turvallisuuden ja suvereniteetin”. Tämä on vuoden 2022 puheen toistoa. Rodríguez Parrilla ei tälläkään kertaa täsmennä, mitä tämä ratkaisu käytännössä sisältäisi tai miten se

²⁷ Venäjälle asetetut, lähinnä taloudelliset, pakotteet ovat laajentuneet sodan edetessä ja ne tällä hetkellä koskevat muun muassa talous-, energia-, teknologia- ja liikennesektoreita sekä yksittäisiä Venäjän kansalaisia ja yrityksiä (Ulkoministeriö 2025).

käytännössä saavutettaisiin. Hän ei myöskään täsmennä, mitä hän Venäjän tapauksessa tarkoittaa ”turvallisuudella ja suvereniteetilla”. Hän painottaa, että ”Kuuba tukee Kiinan ja Brasilian yhdessä esittämää ehdotusta²⁸ tämän kriisin ratkaisemiseksi poliittisin keinoin”. Rodríguez Parrilla ilmaisee halunsa päättää sota rauhanomaisin keinoin, mutta ei täsmennä tai perustele, minkä takia Kuuba kannattaa juuri tätä ehdotusta tai avaa sen sisältöä tarkemmin.

Neljännän puheen piti taas Rodríguez Parrilla 27.9.2025. Hän vahvistaa, että ”hylkäämme yksipuolisten pakkotoimien soveltamisen, joilla pyritään alistamaan kansojen suvereeni tahto”. Hän viittaa Venäjälle ja joillekin muille maille asetettuihin talouspakotteisiin. Rodríguez Parrilla jatkaa, että ”ilmaiseimme tukemme Valko-Venäjälle, Nicaragualle, Venezuelalle, Zimbabwelle, Korean demokraattiselle kansantasavallalle, Iranille, Venäjälle ja muille sen uhreille”. Jälleen kaikkia mainittuja maita yhdistää länsivastaisuus ja epädemokraattisuus sekä hylkiövaltion asema kansainvälisellä näyttämöllä. Venäjän tapauksessa pakotteet, joiden ”uhriksi” maa on joutunut, ovat surausta sen sodasta Ukrainassa. Rodríguez Parrilla ei mainitse Ukrainan sotaa, eikä esitä vaatimuksia kummallekaan osapuolelle, mutta jälleen osoittaa Kuuban asettuvan Venäjän puolelle tuomitessaan ainoastaan maalle asetetut pakotteet, mutta ei sotaa. Hän ei esitä minkäänlaisia vaatimuksia kummallekaan sodan osapuolelle, mutta näkee mainitsemisen arvoisena ainoastaan Venäjälle asetetut pakotteet.

Kuuban puheet eivät ole retoriikaltaan tämän kategorian radikaaleimpia, mutta ne silti selkeästi osoittavat maan kallistuvan Venäjän tukemisen puolelle. Maan linja pysyy muuttumattomana kaikissa Bruno Eduardo Rodríguez Parrillan pitämässä puheissa. Kuuban puheissa painottuvat Venäjälle asetettujen sanktioiden kritisoiminen, varsinaisen Ukrainan sodan jäädessä taka-alalle. Puheissa ilmaistaan useasti myös tuki Venäjälle, kuitenkin keskittyen osoittamaan tukea juurikin sille asetettuja sanktioita vastaan. Itse Ukrainan sotaa käsiteltäessä puheissa ilmaistaan halu löytää rauhanomainen ratkaisu ja jopa ehdotuksia sen saavuttamiseksi esitellään. Kuitenkin nämä ehdotukset jäävät luonteeltaan epäselviksi, eikä niiden sisältöä ja ehtoja molemmille sodan osapuolille täsmennetä. Kuuban puheista voidaan havaita yleisesti ajatus, että Venäjälle asetetut pakotteet nähdään reilusti vakavampana ongelmana kuin itse konflikti, johon ne kiinteästi liittyvät ottaen huomioon, että pakotteisiin otetaan reilusti enemmän kantaa kuin varsinaiseen sotaan.

Nicaragua

²⁸ Rodríguez Parrilla viittaa toukokuun 23. päivänä 2024 Pekingissä laadittuun, Brasilian presidentin ylimmän neuvonantajan, Celso Amorimin ja Kiinan ulkoministerin, Wang Yin, laatimaan kuusiportaiseen ehdotukseen (Presidência da República 2024).

Nicaraguan ensimmäisen puheen piti maan ulkoministeri Denis Ronaldo Moncada Colindres 26.9.2022. Hän tarjoaa ”solidaarisen ja sitoutuneen halauksemme kunnialliselle ja urhealle Venezuelalle, sankarilliselle Kuuballe, historiallisille ja kunniakkaille Palestiinan kansan taisteluille, iranilaisten perheiden islamilaiselle vallankumoukselle, jatkuvalla ja suurella Venäjän federaation taistelulle fasismia vastaan ja turvallisuuden, yhtenäisyyden ja rauhan puolesta, joka jatkaa, epäilemättä, voittojen kylvämistä”. Moncada Colindres, sen sijaan, että vaatisi päätöstä Ukrainan sodalle, rauhanomaista ratkaisua sille tai edes mainitsisi sitä suoraan, enemmänkin avoimesti kannustaa Venäjää jatkamaan konfliktia ja jopa ylistää sitä ”suureksi”. Hän selvästi näkee Venäjän toimet oikeutettuina, mutta pieni ristiriita on myös havaittavissa: Moncada Colindres puhuu taistelusta, jolla selvästi hän viittaa sarjaan aseellisia toimenpiteitä, mutta samalla puhuu rauhan saavuttamisesta tällä tavalla. Samalla hän ei myöskään täsmennä, mitä hän tarkalleen ottaen tarkoittaa puhuessaan ”yhtenäisyydestä”. Hän mainitsee myös fasismien vastustamisen syynä Venäjän toiminnalle, mikä on Venäjän sotaretoriikan toistoa, missä Ukrainan hallitusta kuvataan natsi-ideologiaa kannattavaksi, millä Venäjä perustelee haluun vaihtaa Ukrainan hallitus ja sotilaallisia toimiaan sen alueella (Allison 2024, 275-276; Mamedov 2024, 388; Dudko 2022, 136).

Nicaraguan toisen puheen piti myös Moncada Colindres 26.9.2023. Hän tarjoaa ”solidaarisen ja taistelevan voimamme sankarillisille taisteluille, joita Venäjän federaatio käy rauhan ja turvallisuuden puolesta, sellaisen maailman puolesta, jota meidän on puolustettava imperiumien kasvavilta uhilta ja niiden uusnatsipolitiikoilta, fasistisilta merkeiltään ja sisällöiltään, jotka pyrkivät palauttamaan meidät laajentumissotien ja vallankäytön hävyttömään perversioon, jotka ovat jättäneet jälkeensä miljoonia kuolleita ja rikottuja perheitä ympäri maailman”. Moncada Colindres jatkaa samalla linjalla kuin ensimmäisessä puheessaan. Hän ei taaskaan tuomitse Venäjän tekoja Ukrainassa, vaan jälleen suorastaan kannustaa sitä jatkamaan sotimista ja kehuu Venäjän sotilaallisia toimia ”sankarillisiksi”. Edellisen puheen tapaan Moncada Colindres ei edes esitä minkäänlaista vaatimusta sodan päättymisestä. Hän jälleen mainitsee taistelun ”rauhan” ja ”turvallisuuden” puolesta, mikä vaikuttaa ristiriitaiselta aktiivisen sodan yhteydessä puhuttaessa. Hän mainitsee, että Venäjän taistelee sellaisen maailman puolesta, jota puolustettava muun muassa ”imperiumien kasvavilta uhilta”. Tällä Moncada Colindres viittaa mahdollisesti Yhdysvaltojen hegemonia-asemaan ja sen tukeen, jota se tarjoaa Ukrainalle, jota Venäjän puolestaan pitää uhkana turvallisuudelleen (Mamedov 2024, 388).

Moncada Colindres mainitsee jälleen myös fasismien, mutta myös suoraan uusnatsit, joilla hän vaikuttaa viittaavan (erityisesti Venäjän toimia vastustaviin) länsimaihin. Hän saattaa viitata ”uusnatseilla” suoraan ukrainalaisiin, jollaisiksi Venäjä heitä myös retoriikassaan kuvailee (Dudko 2022, 136). Hän mainitsee myös laajentumissodat, joista hän syyllistää erityisesti länsimaita, selkeästi

tuomiten ne mainitsemailla niiden aiheuttaman inhimillisen kärsimyksen. Tämä on myös ristiriita puheiden ja tapahtumien välillä, ottaen huomioon Venäjän sotilaalliset tavoitteet Ukrainassa ja sen tiettyjen alueiden, kuten Hersonin, pysyväksi tarkoitettu valtaaminen (Mamedov 2024, 395).

Lopuksi Moncada Colindres tarjoaa ”tukea Venäjän federaatiolle, muuttumatonta tukea, joka on erottamaton ihmisliitto turvallisuuden, vuoropuhelun ja yhtenäisyyden puolesta, välttämättömiä ja korvaamattomia ihmisyhteisölle”. Moncada Colindres käytännössä toistaa Nicaraguan asettumisen Venäjän puolelle mahdollisimman selkeästi, mutta jättää epäselväksi, mitä hän käytännössä tarkoittaa ”vuoropuhelulla” ja ”yhtenäisyydellä” Ukrainan sodan ja Venäjän sotilaallisten toimien kontekstissa. Hän kuitenkin näkee nämä asiat ”välttämättöminä” ja ”korvaamattomina”, mutta ei täsmennä, miten ne saavutettaisiin käytännössä, tai miten Venäjän toimet Ukrainassa edesauttavat näiden toteutumista.

Nicaraguan kolmannen puheen piti maan ulkoministeri Valdrack Ludwing Jaentschke Whitaker 30.9.2024. Hän mainitsee, että ”olemme yhtä Venäjän federaation kanssa sen suurissa taisteluissa petomaista fasismia vastaan, taisteluissa, joissa varmasti kaikki voitamme”. Jaentschke Whitakerin puhe jatkaa samalla linjalla kuin Moncada Colindresin. Jaentschke Whitaker painottaa Nicaraguan läheisiä ja ystävällisiä välejä Venäjän kanssa ja avoimesti kannattaa ja jälleen jopa kannustaa Venäjää jatkamaan sotaa Ukrainassa. Hän alleviivaa kannatustaan uskoessaan Venäjän voittoon. Jaentschke Whitaker ei myöskään mainitse mitään rauhan aikaansaamisesta tai neuvotteluista kahden aiemman puheen tapaan. Hän myös mainitsee taistelun ”fasismia” vastaan, mikä jälleen viittaa Venäjän retoriikan toistamiseen, jolla se pyrkii perustelevaan sotilaallisiin toimiaan Ukrainassa.

Neljännän puheen piti maan ulkoministeri Denis Ronaldo Moncada Colindres 29.9.2025. Hän ei käsittele tässä puheessa ollenkaan Ukrainan sotaa.

Nicaraguan puheet ovat sävyiltään huomattavasti radikaalimpia kuin Kuuban omat. Nicaraguan puheet ovat voimakkaan julistushenkisiä ja Venäjän toimia suorastaan ihailevia, sekä niissä avoimesti kannustetaan Venäjää jatkamaan sotaa Ukrainassa. Yhdessäkään puheessa ei esitetä vaatimusta rauhan aikaansaamiseksi tai oteta huomioon sodan aiheuttamia inhimillisiä tai taloudellisia menetyksiä. Myöskään rauhanehdotuksia ei esitetä, eikä varsinaisesti muitakaan vaatimuksia kummallekaan sodan osapuolelle. Puheissa kuitenkin syyllistetään länsimaita nykyisestä maailmantilanteesta käyttäen tätä perusteena Venäjän avoimeen tukemiseen. Myös Ukrainaa syyllistetään, joskin epäsuoraan, viittaamalla Venäjän sotilaallisiin toimiin Ukrainan maaperällä fasismien ja imperialismien vastaisen taistelun verukkeella. Nicaraguan puheissa ei tarjota ainuttakaan ehdotusta konfliktin ratkaisemiseksi tai esitetä ainuttakaan vetoamista sodan osapuolille tai kansainväliselle yhteisölle Ukrainan sodan kaltaisten tilanteiden välttämiseksi tulevaisuudessa.

Nicaraguan puheissa on havaittavissa ristiriitoja, sillä samalla, kun maan edustajat avoimesti kannustavat Venäjää jatkamaan sotaansa, he mainitsevat tämän olevan välttämätöntä rauhalla ja yhtenäisyydelle, joiden sisältöä he eivät kuitenkaan tarkenna.

Venezuela

Venezuelan ensimmäisen puheen piti maan ulkoministeri Carlos Rafael Faría Tortosa 24.9.2022. Faría Tortosa kertoo ensimmäisenä, että ”olemalla yksi maailman johtavista öljy- ja kaasutuottajista, Venezuela voi ja haluaa olla hyödyllinen OPEC:in jäsenenä tässä energiakriisissä, joka on laahannut jo yli vuosikymmenen ajan ja joka vaikuttaa syvästi hintoihin ja toimituksiin sekä vaikuttaa köyhimpiin mutta myös rikkaimpiin maihin”. Seuraavaksi hän mainitsee, että ”Covid19-pandemia ja Ukrainan sota pahentavat tilannetta dramaattisesti”. Faría Tortosa aloittaa Ukrainan sodan käsittelyn sen laajemmista, globaalien tason vaikutuksista, erityisesti sen vaikutuksista energiamarkkinoilla. Hän myös käyttää konfliktista termiä ”sota” viitaten luonteeltaan vakavampaan ja tuhoisampaan aseelliseen välienselvittelyyn, kuin esimerkiksi ”kiista” tai ”erimielisyys”. Hän myös rinnastaa konfliktin maailmanlaajuiseen pandemiaan korostaen näin sen vakavuutta.

Myöhemmin Faría Tortosa ottaa kantaa tarkemmin Ukrainan sotaan. Hänen mukaansa ”maalleni, kansalle, joka ei koskaan ole osallistunut kansainväliseen aseelliseen konfliktiin, ei ole muuta tietä kuin rauha, oikeudenmukaisuus, luottamus ja kunnioitus kansainvälistä lakia kohtaan”. Hän painottaa maansa omistautumista rauhanomaisen ratkaisun löytämiseen ja yhteisten pelisääntöjen kunnioittamiseen kansainvälisellä tasolla. Hän mainitsee, että ”tämän takia allekirjoitamme presidentti Andrés Manuel Lopez Obradorin ehdotuksen, joka ajaa kansainvälisen komission luomista helpottaakseen suvaitsevaista keskustelua Venäjän ja Ukrainan välillä, ja olemme valmiina toteuttamaan sen ehtoja”. Faría Tortosa viittaa Meksikon entisen presidentin, Andrés Manuel Lopez Obradorin, rauhanehdotukseen, jonka keskiössä on koota konfliktin kannalta oleellisten valtioiden päämiehistä ryhmä, joka yhteisvoimin loisi diplomaattisen kanavan konfliktin rauhanomaiselle päättämiseksi (Ebrard Casaubon 2022, 2). Faría Tortosa painottaa Venezuelan sitoutumista tähän ehdotukseen. Hän ei kuitenkaan ilmaise haluaan kuulla Ukrainan tai Venäjän mielipidettä tästä ehdotuksesta tai perustele tarkemmin, miksi juuri tämä ehdotus on kaikista kannattavin.

Seuraavaksi Faría Tortosa ottaa kantaa länsimaiden Venäjälle asettamiin pakotteisiin. Hän painottaa, että ”hylkäämme kaikki sotilaalliset provokaatiot ja tunkeutuvat taloudelliset pakotteet, joita on asetettu Venäjälle, kuin myös slaavikansaan kohdistuvan vihakampanjan, sillä nämä kampanjat, sen sijaan, että ne edistäisivät rauhaa, heittävät bensaa sodan liekkiin”. Faría Tortosa tekee tässä osiossa selväksi, että hän syyttää länsimaita Ukrainan sodan pitkittämisestä. Hän näkee pitkittämisen syinä

Venäjälle asetetut talouspakotteet ja länsimedian tavan esittää venäläiset. Huomattavaa on, että Faría Tortosa näkee suurimpina sotaa pitkittävinä asioina ne, jotka eivät liity itsessään sotilaallisiin toimenpiteisiin, vaan, erityisesti talouspakotteiden tapauksessa, ne, jotka on luotu juuri välttämään sodan laajentumista ja luomaan painetta sodan lopettamiselle. Faría Tortosa ei myöskään esitä minkäänlaisia vaatimuksia Venäjälle, eikä ota ollenkaan kantaa sen sotilaalliseen toimintaan Ukrainassa.

Faría Tortosa painottaa, että ”Venezuelan kansan silmissä, ja varmasti muidenkin kansojen mielestä, ei ole olemassa hyviä ja huonoja sotia”. Faría Tortosa painottaa jälleen haluaan saavuttaa rauhanomainen ratkaisu Ukrainan sotaan, mutta ei esitä edelleenkään minkäänlaisia konkreettisia vaatimuksia Venäjälle, tai suoraan tuomitse sen armeijan tekoja Ukrainassa.

Myöhemmin Faría Tortosa ottaa puheeksi moninapaisen maailman ja painottaa, että ”maailman pohjoisosan pitää hyväksyä uusien valtojen ja johtajuuksien, kuten Kiinan, Venäjän, Intian, Iranin, Turkin, kiistaton nousu”. Faría Tortosa ei täsmennä, mitä hän tarkoittaa mainittujen valtojen ”nousulla”, eikä anna konkreettisia esimerkkejä tästä ilmiöstä, vaikka hän kuvailee sitä ”kiistattomaksi”. Erityisesti Venäjän mainitseminen tässä yhteydessä tuntuu ristiriitaiselta aiempien, samassa puheessa esitettyjen, Ukrainan sotaa koskeviin kommentteihin peilattaessa. On mahdollista, että Faría Tortosa näkee Ukrainan sodan hyväksyttävänä ja luonnollisena osana Venäjän oletettua nousua. Hän korostaa, että ”sen (globaalien pohjoisten) pitää avautua mahdollisuudelle tulla osaksi moninapaista, monikeskeistä ja hegemonioista vapaata maailmaa”. Faría Tortosa ilmaisee halunsa, joskaan ei suoraan, luoda maailmanjärjestys, missä Yhdysvalloilla ei olisi hegemonin asemaa ja joillakin muilla valtioilla, jotka eivät jaa länsimaisia arvoja, olisi merkittävästi enemmän valtaa maailmanpolitiikassa. Tähän viittaa erityisesti kohta ”hegemonioista vapaa maailma”. Hän samalla esittää vaatimuksen länsimaille hyväksyä tämä ajatus ja hyväksyä tilanne, missä näiden pitäisi tehdä yhteistyötä muiden kuin Yhdysvaltojen kanssa.

Lopuksi Faría Tortosa kertoo, että ”esitämme vaatimuksia myös, jotta lopetettaisiin laittomat taloudelliset sanktiot ja poliittiset vainot, jotka kohdistuvat Nicaraguaan, Kuuba-siskoon, Iraniin ja Venäjään”. Hän ei täsmennä, kenen tai minkä tahon mukaan esimerkiksi Venäjälle asetetut sanktiot ovat laittomia, eikä myöskään, mitä hän tarkalleen ottaen tarkoittaa mainittuihin maihin kohdistuvilla ”poliittisilla vainoilla”, mutta mahdollisesti viittaa niiden hylkiöasemaan kansainvälisellä areenalla.

Toisen Venezuelan piti maan ulkoministeri Yvan Gil Pinto 23.9.2023. Hän puhuu Ukrainan sodasta huomattavasti vähemmän kuin Faría Tortosa, rajoittuen mainitsemaan vain, että ”tuemme Kolumbian presidentti Gustavo Petron ehdotusta koota maailmanlaajuinen kokous Ukrainan ja Palestiinan

puolesta²⁹”. Pinto epäsuorasti myöntää kannattavansa rauhan tuomista Ukrainaan, mutta viittaa vain nopeasti Petron ehdotukseen. Hän ei täsmennä, mitä se sisältää tai minkä takia Venezuela kannattaa juuri sitä. Pinto ei myöskään esitä minkäänlaisia vaatimuksia sodan osapuolille tai varsinaisesti tuomitse itse sotaa tai kumpaakaan sen osapuolta.

Kolmannen Venezuelan puheen piti myös Pinto 25.9.2024. Hän väittää, että ”verilöylyn lopettamiseen sijaan valtaapitävät vaativat sodan laajentamista Eurooppaan ja muualle maailmaan sotilaallisten blokkien, kuten NATO:n, kautta”. Pinto syyttää länsimaita ja muita Venäjää vastustavia maita haluista laajentaa sotaa Venäjän ja Ukrainan ulkopuolelle. Hän väittää epäsuorasti, että näiden maiden valinnat pitkittävät konfliktia, eivätkä ne edes halua löytää rauhanomaista ratkaisua siihen. Hän jatkaa, että ”Ukrainan häviämisen natsiseikkailunsa jälkeen, he pyrkivät viemään sodan ja terrorismin suurelle Venäjälle, joka, kuten historia todistaa, aina voittaa”. Tässä vaiheessa Pinto tekee hyvin selväksi, että Venezuela avoimesti tukee Venäjää. Hän syyttää Ukrainaa ”natsiseikkailusta”, mutta ei avaa tätä sanavalintaa tarkemmin. Hän syyttää maata myös terrorismista ja ”sodan viemisestä suurelle Venäjälle”, mikä viittaa Ukrainan suorittamiin iskuihin Venäjän maaperälle sodan aikana, käytännössä tuomien maan puolustautumisen. Hän myös avoimesti kannustaa Venäjää jatkamaan sotimista, sillä hän uskoo maan voittoon. Tämä myös tarkoittaa, että Pinto ei näe edes tarpeellisena pyrkiä löytämään rauhanomaista ratkaisua, sillä hän näkee Venäjän käytännössä pysäyttämättömänä voimana, jolle ei voida tehdä mitään, eikä edes kannata tehdä mitään, edes kansainvälisellä tasolla.

Neljännän puheen piti myös Pinto 26.9.2025. Hän painottaa, että ”olemme yhdessä presidentti Putinin ja jalon Venäjän kansan kanssa taistelussa uusnatsismia ja lännen militaristista aggressiota vastaan”. Pinto jälleen myöntää avoimesti ja suoraan Venezuelan asettuvan Venäjän puolelle Ukrainan sodassa. Hän näkee Venäjän sotilaalliset toimet Ukrainan maaperällä ”jaloina” ja perustelee tätä ”taisteluna uusnatsismia vastaan”, noudattaen suoraan Venäjän retoriikkaa sodan aikana. Hän syyttää länsimaita ”militaristisesta aggressiosta” vihjaten, että ne ovat syyllisiä sodan alkamiseen ja eskaloitumiseen nykyiseen pisteeseen ja oikeuttaa tällä tavalla Venäjän toimet.

Venezuelan edustajien käyttämä retoriikka ei ole yhtä radikaalia ja aggressiivista kuin Nicaraguan, vaikkakin luonteeltaan silti hyvinkin julistavaa, mutta samalla voimakkaampaa kuin Kuuban. Venezuelan puheissa toistuu Venäjälle asetettujen sanktioiden arvostelu samalla asettaen Venäjän selvästi uhrin asemaan, kun maa painottaa Venäjän toimien olevan puolustautumista länsimaiden provokaatioita ja vainoa vastaan. Kuitenkin samanlaisia piirteitä Nicaraguan puheen kanssa on

²⁹ Pinto viittaa Gustavo Petron suunnitelmaan, missä YK järjestäisi mahdollisimman nopeasti kaksi erillistä rauhankonferenssia, joista toinen käsittelee Ukrainaa ja toinen Palestiinaa (UN 2023).

havaittavissa, sillä Venezuela käyttää samoja perusteita Venäjän sotilaallisten toimien oikeutukselle, kuten taistelua uusnatsismia ja länsimaiden aggressiota vastaan. Venezuela myös avoimesti syyttää länsimaita sodan jatkamisesta ja halusta laajentaa sitä, mutta toisaalta myös ehdottaa ratkaisua konfliktin päättämiseksi, samaan tapaan kuin Kuuba. Venezuelan puheissa on kuitenkin havaittavissa ristiriitoja. Yvan Gil Pinton puheissa puhutaan sekä rauhanomaisen ratkaisun saavuttamisesta, joskaan sen mahdollista tarkempaa sisältöä ei avata, mutta samalla myös avoimesti ilmaistaan tuki Venäjän sotilaallisille toimille ja puhutaan ihailevasti sen noususta maailmanpolitiikassa, sekä kannustetaan sitä voittoihin, mikä käytännössä tarkoittaa sodan pitkittämistä ja kenties jopa laajentamista tulevaisuudessa. Venezuelan puheiden sävyissä on kuitenkin havaittavissa selkeä muutos kahden ensimmäisen ja kahden viimeisimmän välillä: kahdessa ensimmäisessä Venezuela puhuu sodan päättämisestä ja ehdottaa rauhanomaisia keinoja sen saavuttamiseksi, mutta kahdessa viimeisimmässä se puolestaan avoimemmin esittää kannatuksensa Venäjän sotilaallisia toimia kohtaan jättäen rauhanomaisten ratkaisujen esittämisen pois.

6.3. Maat, jotka eivät ota kantaa Ukrainan sotaan

Tähän kategoriaan kuuluvat analysoitavassa järjestyksessä El Salvador ja Panama. Nämä kaksi valtiota kuuluvat Väli-Amerikan alakompleksiin.

El Salvador

El Salvadorin kolme ensimmäistä puhetta piti maan presidentti Naiyb Armando Bukele päivämäärinä 20.9.2022, 19.9.2023 ja 24.9.2024. Yhdessäkään puheessa Bukele ei mainitse Ukrainan sotaa tai yhtäkään muuta aseellista konfliktia, eikä ota kantaa niiden välittömiin tai välillisiin osapuoliin tai vaikutuksiin millään tavalla. Vuonna 2025 El Salvador ei osallistunut ollenkaan yleiskokoukseen.

El Salvadorista ei ole käytännössä mitään sanottavaa tässä analyysissä, sillä Bukele ei ota kantaa millään tavalla mihinkään maansa rajojen ulkopuolella tapahtuvaan konfliktiin, kriisiin tai muuhunkaan ilmiöön ja keskittyy ainoastaan puhumaan omasta maastaan ja sen nykytilanteesta.

Panama

Panaman ensimmäisen puheen piti maan varapresidentti José Gabriel Carrizo 22.9.2022. Carrizo ei mainitse ainuttakaan konfliktia suoraan, vaan puhuu hyvin yleisellä tasolla aseellisia konflikteja vastaan. Hänen mukaansa ”tulevaisuus riippuu jokaisesta nyt tehtävästä päätöksestä”. Hän jatkaa, että ”väärän suunnan valitseminen ja sen korjauspyrkimykset myöhemmin ei ole enää kestävä vaihtoehto”. Sodista hän mainitsee, että ”konfliktien ja sotien tie vie johtaa enempiin kurjuuksiin ja katastrofeihin”. Hänen mukaansa ”se on väärä tie”. Vaikka Carrizon puhe ei käsittele ainuttakaan

tiettyä konfliktia, se kuitenkin ottaa huomioon niiden vaikutukset pitkällä aikavälillä ja puheesta on selvästi havaittavissa sanoma, että Carrizon hallitus vastustaa aseellisia ratkaisuvaihtoehtoja erilaisiin kiistoihin nähden ne ainoastaan jo olemassa olevien ongelmien pahentajina.

Toisen Panaman puheen piti maan presidentti Laurentino Cortizo Cohen 19.9.2023. Cortizo Cohen ei tälläkään kertaa mainitse ainuttakaan tiettyä konfliktia tai suoraan tuomitse yhdenkään konfliktin osapuolta. Cortizo Cohen rajoittuu mainitsemaan, että ”Panama, yhtenä tämän järjestön perustajajäsenenä, toistaa olevansa vakaasti sitoutunut etsimään vuoropuheluun ja molemminpuoliseen kunnioitukseen perustuvia ratkaisuja, jotka tukevat rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitoa, ensisijaisia ihmiskunnan kehitykselle ja hyvinvoinnille”. Cortizo Cohen heijastelee Carrizon puheen teemaa konfliktien rauhanomaisesta ratkaisemisesta ja konfliktien kielteisestä vaikutuksesta ihmiskuntaan pitkällä aikavälillä. Tätä korostavat termit, kuten ”molemminpuolinen kunnioitus” ja ”vuoropuhelu”, jotka viittaavat vahvasti maiden välisen tasa-arvon ja neuvottelujen arvostamiseen.

Kolmannen Panaman puheen piti maan presidentti José Raúl Mulino Quintero 24.9.2024. Tässä puheessa Quintero ei mainitse ollenkaan Ukrainan sotaa eikä viittaa siihen millään tavalla, eikä myöskään käsittele muitakaan konflikteja.

Neljännän puheen piti myös Quintero 24.9.2025. Hän ei tälläkään kertaa käsittele Ukrainan sotaa puheessaan. Hän kuitenkin painottaa, että ”olemme vahvasti vakuuttuneita siitä, että tänään, enemmän kuin koskaan aiemmin, meidän on vahvistettava multilateralismin arvoa vastataksemme globaaleihin haasteisiin ja kriiseihin välineenä vähentää kansakuntien välisiä asymmetrioita”. Tällä hän viittaa tilanteeseen, missä toisten maiden johtajille on kehittynyt ajatus siitä, että he voivat kohdella muita maita kohtuuttomasti uskoen omien valtioidensa poliittisen vallan olevan sen verran suurta, että siitä ei tule seurauksia.

Yksikään Panaman puhe ei käsittele Ukrainan sotaa tai mainitse sen osapuolia. Kuitenkin lähes jokaisessa puheessa otetaan yleisesti kantaa aseellisiin konflikteihin aina painottaen Panaman sitoutumista konfliktien ratkaisemiseen rauhanomaisin keinoin ja aseellisten ratkaisujen välttämistä. Puheissa myös painotetaan kansainvälisen yhteisön tärkeyttä ja tarvetta kohdella kaikkia valtioita tasavertaisesti. On kuitenkin huomattava, että yhdessäkään Panaman puheessa ei esitetä ainuttakaan konkreettista ehdotusta millekään tietylle aseelliselle konfliktille. Panaman puheet ovat hyvin yleisluontoisia, lähinnä painottaen tiettyjä yleisiä periaatteita ja hyveitä, ja ne keskittyvät lähinnä käsittelemään maan lähellä tapahtuvia ongelmia, jotka vaikuttavat siihen suoraan.

6.4. Toisen osan yhteenveto

YK:n yleiskokouksessa esitetyt puheet eroavat tavoistaan käsitellä Ukrainan sotaa. Puheista ei ole havaittavissa mitään tiettyä kaavaa, jota edes yksittäinen valtio tai edes edustaja noudattaisi. Joissain konflikteissa käsitellessä puheissa, erityisesti Venäjän toimet tuomitsevien maiden kohdalla, sitä käsitellään hyvinkin laajasti ja otetaan huomioon useita erilaisia siihen liittyviä aihealueita, jotka vaihtelevat maittain ja edustajien mukaan. Toisissa konflikteissa korkeintaan mainitaan kerran ja tuomitaan nopeasti. Yleensä näissä tapauksissa Ukrainan sota rinnastetaan muihin käynnissä oleviin konflikteihin eri puolilla maailmaa. Mikä joidenkin Ukrainan puolelle asetettujen maiden kohdalla on huomion arvioista, on, että osa niistä konfliktin alkuvuosina puhuu merkittävän paljon Ukrainan tilanteesta, mutta konfliktin edetessä aihe jää vähemmälle huomiolle. On myös maita, jotka jättävät joissain myöhemmissä puheissaan Ukrainan konfliktin kokonaan mainitsematta. Costa Rica ja Chile ovat maat, joiden puheista selkeimmin voi havaita tiettyjen sotaan liittyvien ilmiöiden turvallistamista. Cost Rican puheissa mainitaan turvallistettavina ilmiöinä sodan aiheuttama energia- ja talouskriisi sekä ydinaseiden käytön uhka. Chilen puheissa puolestaan turvallistetaan polttoaineiden hinnan nousu sekä elintarviketurvallisuuden vaarantuminen, joista molemmat ovat vaikuttaneet suoraan Chileen. Myös Guatemalan puheissa on havaittavissa viittauksia ydinaseiden käytön turvallistamiseen.

Venäjää puolustavien maiden kohdallakaan ei ole havaittavissa tiettyä kaavamaisuutta maiden tai puhujien välillä, vaikkakin Kuuba ja Nicaragua pitäytyvät melko samanlaisissa linjoissa ensimmäisen puheiden ollessa sävyiltään sovitteluvampia ja lähinnä pakotteiden tuomitsemiseen keskittyviä toisen taas ollessa sävyiltään huomattavasti julistavampi ja Venäjää avoimesti kannustavampi. Näiden kahden maan tapauksissa on myös kertoja, jolloin ne eivät mainitse Ukrainan konfliktia ollenkaan puheissaan Venezuelan jäädessä ainoaksi, joka käsittelee sitä kaikilla neljällä kerralla. Venezuela on myös toisella tavalla poikkeava, sillä se on ainoa maa, joka ottaa avoimesti puheeksi moninapaisen maailman mahdollisuuden, johon liittyy Yhdysvaltojen hegemonian mureneminen ja uusien valtojen, joihin myös Venäjä kuuluu, nousu (ks. s. 20). Venäjää puolustavat maat myös turvallistavat eri konflikteihin liittyviä asioita ja ilmiöitä. Kuuba turvallistaa sanktiot, joita on asetettu Kuuban lisäksi muillekin kansainvälisesti paaria-asemassa oleville valtioille, mukaan lukien Venäjälle. Nicaragua turvallistaa, joskin epäsuorasti, itse Ukrainan, länsimaat yleisesti, konfliktit, joissa länsimaat ovat olleet osallisia, sekä fasismin. Venezuela puolestaan turvallistaa sodan pahentaman energiakriisin, Venäjälle langetetut talouspakotteet, länsimaat, NATOn, tavan, jolla länsimedia esittää venäläiset, uusnatsismin sekä myös itse Ukrainan.

7. Lopputulokset

Tässä työssä tutkittiin Ukrainan sodan vaikutuksia Ibero-Amerikan maiden ulkopoliittisiin linjauksiin. Tämä luku käsittelee analyysin perusteella muodostuneita lopputuloksia ja vastaa samalla alussa esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Ensimmäisessä vaiheessa Freedom Housen tuloksia peilataan YK:n puheisiin ja tulokset kootaan taulukkoon. Seuraavassa vaiheessa alueellisen turvallisuuskompleksiteoriaan peilaten vedetään johtopäätökset, onko Ukrainan sodalla vaikutuksia Ibero-Amerikan maiden poliittisiin linjauksiin. Kolmannessa vaiheessa pohditaan, tämän työn rajoituksia, miten tätä työtä voitaisiin mahdollisesti soveltaa muissa ja tutkimuksissa sekä miten sitä voitaisiin laajentaa nyky muodostaan. Neljännessä vaiheessa pohditaan Ukrainan sodan mahdollisia seurauksia tulevaisuudessa Ibero-Amerikan alueella sekä alueen suhteiden kehittymistä Yhdysvaltojen ja Venäjän kanssa.

7.1. Freedom Housen tulosten ja YK:n puheiden suhde toisiinsa

Freedom Housen asteikon tulokset eivät ole täysin yhteneviä sen kanssa, miten tarkastellut maat suhtautuvat Venäjän sotilaallisiin toimiin Ukrainan maaperällä, joskin ne ovat melko suuntaa antavia. Tarkastelluista Ibero-Amerikan vapaiksi luokitelluista maista ylivoimaisesti suurin osa, yhteensä viisi, yksiselitteisesti asettuu vastustamaan Venäjän toimia. Kuitenkin kahdesta tässä työssä analysoidusta osittain vapaista maista myös Guatemala asettuu erittäin selkeästi tuomitsemaan sodan ja käsittelee sitä poikkeuksellisen laajasti ja jopa reilusti enemmän kuin yksikään vapaaksi luokiteltu tarkasteltu maa.

Kuitenkin vapaiksi luokitelluista maista yksi, Panama, ei ota kertaakaan kantaa Ukrainan tilanteeseen, mutta siitä huolimatta painottaa yleisellä tasolla konfliktien päättymisen tärkeyttä ja rauhanomaisten ratkaisujen löytämistä sekä valtioiden sopuisaa yhteiseloä. Toinen maa, joka ei myöskään ottanut kantaa konfliktiin on El Salvador, jonka tulokset Freedom Housen indeksissä olivat huomattavasti matalammat kuin Panaman. Vaikka konfliktiin kantaa ottamattomia maita oli vain kaksi, ne kuitenkin muodostavat Freedom Housen pisteityksiltä eniten jakautuneen ryhmän.

Tarkastelluista maista heikoimmin suoriutunut kolmikko, Kuuba, Venezuela ja Nicaragua, ovat hyvinkin yhtenäisiä kannassaan: ne kaikki avoimesti asettuvat tukemaan Venäjää ja sen toimia, joskin ne kaikki eivät ilmaise sitä yhtä suoraan ja painottavat eri asioita. Ne muodostavat toiseksi suurimman ryhmän. Näiden maiden puheiden sävy vaihtelee melko sovittelevasta ja jopa ratkaisuja ehdottavasta suorastaan aggressiiviseen kannustavaan ja jopa sodan jatkamista avoimesti puoltaviin. Myös länsimaiden avoin arvostelu ja syyttäminen Ukrainan sodan aloittamisesta ja jatkumisesta yhdistävät temaattisesti näiden maiden puheita.

Venäjän toimet tuomitsevien maiden puheet ovat melko yhtenäisiä niiden käsitellessä samoja teemoja liittyen konfliktiin. Muun muassa inhimillinen kärsimys eri muodoissaan, energiakauppojen vaarantuminen, elintarviketuotannon häiriintyminen ja kansainvälisen yhteisön sääntöjen loukkaamisen tuomitseminen ovat toistuvia aiheita. Esitetyistä vaatimuksista ja pyynnöistä sodan osapuolille ylivoimaisesti suurin osa kohdistuu Venäjälle, joissa painottuvat joukkojen vetäminen pois Ukrainan maaperältä ja vastaamaan sotarikoksistaan kansainvälisen oikeuden edessä. Ukrainalle esitetyt vaatimukset ja pyynnöt rajoittuvat lähinnä neuvotteluihin suostumiseen ja rauhanomaisen ratkaisun löytämiseen, toisaalta nämä eivät toistu läheskään yhtä useasti kuin Venäjälle esitetyt, edellä mainitut, vaatimukset. Nämä maat esittävät myös pyyntöjä ja vaatimuksia sotaan liittyen myös kansainväliselle yhteisölle yleisesti, ja joissain tapauksissa myös YK:n uudistamista.

Venäjää puolustavista maista yllättäen Kuuban, joka oli tarkasteltavista maista ylivoimaisesti heikoimmin menestynyt Freedom Housen asteikolla, puheet olivat edellä mainitun kolmikön sovittelevimmat esittäen jopa mahdollisia rauhanomaisia ratkaisuvaihtoehtoja sodan lopettamiselle ja muutenkin sävyiltään vähiten julistavia. Kuitenkin Kuuban puheet keskittyvät suurimmilta osin lähinnä kritisoimaan länsimaiden Venäjälle asettamia sanktioita. Venezuelan puheissa voidaan havaita kolmikosta eniten muutoksia vuosien mittaan. Venezuelan puheet ovat aluksi varovaisen sovittelevia ja rauhanomaista ratkaisua hakevia, mutta myöhemmin ne muuttuvat aggressiivisemmiksi ja julistavammiksi jopa avoimesti kannustaen Venäjää jatkamaan sotaa ja toistaen sen retoriikkaa. Nicaragua, joka kolmikosta menestyi ”parhaiten” Freedom Housen asteikolla, on yllättäen kolmikosta aggressiivisin ja julistavin puheissaan tarjoamatta ainuttakaan rauhanomaista ratkaisua konfliktiin ja jopa avoimesti kannustaen Venäjää sen jatkamiseen. Toisin kuin Venezuelan, Nicaraguan linja pysyy muuttumattomana sen ollessa alusta alkaen sodan jatkamisen puolella ja toistaessaan Venäjän retoriikkaa puheissaan.

Maa	Kokonaispistemäärä	Vapausaste	Asennoituminen Ukrainan sodassa
Uruguay	96/100	Vapaa	Puolustaa Ukrainaa
Chile	95/100	Vapaa	Puolustaa Ukrainaa
Costa Rica	91/100	Vapaa	Puolustaa Ukrainaa
Argentiina	85/100	Vapaa	Puolustaa Ukrainaa
Panama	83/100	Vapaa	Ei ota kantaa
Guatemala	48/100	Osittain vapaa	Puolustaa Ukrainaa
El Salvador	47/100	Osittain vapaa	Ei ota kantaa
Nicaragua	14/100	Ei vapaa	Puolustaa Venäjää
Venezuela	13/100	Ei vapaa	Puolustaa Venäjää
Kuuba	10/100	Ei vapaa	Puolustaa Venäjää

Taulukko 2: Parhaiten ja heikoiten menestyneiden maiden kokonaispistemäärät, vapausaste ja asennoituminen Ukrainan sodassa

7.2. Alueellisen turvallisuuskompleksiteorian pätevyys Ukrainan sodan ja Ibero-Amerikan tapauksessa

Alueelliseen turvallisuuskompleksiteorian ajatus, että maantieteellisesti etäisemmällä konflikteilla toisella, maantieteellisesti etäisellä alueellisella turvallisuuskompleksilla, olisi lievempiä, korkeintaan välillisiä, vaikutuksia kuin maantieteellisesti lähemmällä, pitää paikkaansa tämän pro gradun analysoidun aineiston valossa (ks. s. 16-17). Analysoiduissa puheissa konfliktin mainitut vaikutukset rajoittuvat lähinnä energia- ja elintarviketurvallisuuden järkkymiseen, mutta viitteitä suorasta sotilaallisesta uhasta tarkasteltujen maiden välillä tai laajemmin ei ole havaittavissa. Sama koskee myös poliittisia vaikutuksia. Yksikään maa ei viittaa, että tarkastellun alueen näkökulmasta maantieteellisesti kaukaisella sodalla olisi merkittäviä vaikutuksia sen maiden sisä- tai ulkopoliittikkaan vahvistaen näin hyödynnetyn teorian väitettä siitä, että mitä maantieteellisesti kaukaisemmasta konfliktista on kyse, sitä pienemmiksi sen suorat vaikutukset muuttuvat (ks. s. 16-17). On kuitenkin syytä huomioida, että ylivoimaisesti suurin osa tarkastelluista valtioista ottaa konfliktiin kantaa jollain tavalla. Muutokset maiden ulkopoliittikkaan ovat tämän perusteella mahdollisia, mutta niiden mittakaavaa on hankala arvioida varsinkaan lyhyellä aikavälillä.

Vaikka tämän tutkimuksen fokus on ollut Ukrainan sota, on lopuksi aiheellista mainita myös muita turvallisuusaiheita, joita analysoidut maat ovat maininneet puheissaan. Puheissa viitataan muihin maihin suoraan ja jopa arvostellaan niitä avoimesti, mutta muista syistä kuin Ukrainan sotaan liittyvistä. Mainintoja saavat erityisesti Nicaragua ja Venezuela. Nicaraguaa arvostellaan avoimesti lähinnä sen sisäpoliittisesta tilanteesta sekä ajoittain mainitaan maasta lähteneet pakolaiset. Chilen Boric Font (2022, 7; 2023, 4; 2024, 2) ja Costa Rican Tinoco (2022, 1; 2024, 2; 2025, 4) puhuvat avoimesti Nicaraguan tilanteesta kielteiseen sävyyn ja arvostelevat maan hallituksen itsevaltaisia toimia. Tinoco (2024, 2) ja Guatemalan Arévalo de León (2024, 4) mainitsevat erikseen myös Nicaraguan pakolaiset, jotka ovat lähteneet pakoon maansa olosuhteita. Venezuelan sisäisen tilanteen mainitsevat myös Boric Font (2022, 2), Uruguayn Bustillo (2022, 8) ja Tinoco (2025, 4). Eniten huomiota ja moitteita Venezuela saa kuitenkin sen pakolaiskriisistä, joka vaikutukset ylettyvät ympäri Ibero-Amerikan aluetta koskettaen niin Eteläistä niemimaata kuin Väli-Amerikkaakin. Argentiinan Fernández (2023, 7), Chilen Boric Font (2024, 4) ja Panaman Mulino Quintero (2024, 4) käsittelevät kriisiä puheissaan.

Toinen turvallisuuskysymys, joka saa huomiota useammassa komplekseissa, on kansainvälinen järjestäytynyt rikollisuus ja siihen liittyvät huumekauppa ja ihmissalakuljetus. Guatemalan Falla (2022, 5), Costa Rican Tinoco (2025, 3), Guatemalan Arévalo de León (2025, 6) ja Panaman Quintero (2025, 20) ilmaisevat huolensa järjestäytyneestä rikollisuudesta sen eri muodoissaan ja sen tuomista

lieveilmiöistä. Puheissa ei kuitenkaan mainita tarkkaan, mistä maista tai alueista rikollisuus tarkalleen kumpuaa, mutta ilmiötä kohdellaan vakavana turvallisuusuhkana sekä maiden sisällä että niiden välillä. Edellä mainittuja turvallisuushuolia yhdistää se, että ne ovat lähtöisin lähinnä maiden sisältä, eivätkä Ibero-Amerikan käsittävien turvallisuuskompleksien ulkopuolelta. Kansainvälisestä rikollisuudesta puhuttaessa ei kuitenkaan tarkenneta, onko se peräisin juuri Ibero-Amerikan alueelta, vai onko alue vain osa laajempaa, sen rajat ylittävää verkostoa, jonka keskipiste on muualla.

Merkittäviä viitteitä Yhdysvaltojen hegemonia-aseman horjumisesta, varsinkaan Ibero-Amerikan alueella, ei myöskään ole havaittavissa, vaikka alueellinen turvallisuuskompleksiteoria viittaa Yhdysvaltoihin supervaltana, jonka vaikutusvalta on hiljalleen pienentynyt ja jonka rinnalle ovat alkaneet nousemaan muitakin suurvaltoja (ks. s. 20). Maat, jotka avoimesti asettuvat Yhdysvaltoja ja länsimaita vastaan, sekä tuomitsevat näiden toimenpiteet Ukrainan sodassa samalla asettuen Venäjän puolelle, ovat jo olleet ennen sotaa poliittisilta arvoiltaan merkittävän länsivastaisia. Muiden maiden kohdalla on kuitenkin huomioitava, että vaikka ne selkeästi asettuvat Yhdysvaltojen ja länsimaiden arvojen puolelle konfliktia käsiteltäessä, toisin kuin maat, jotka avoimesti asettuvat juurikin Venäjän puolelle konfliktissa, ne puhuvat juurikin Ukrainan puolesta, eivätkä ilmaise kannattavansa suoraan Yhdysvaltoja tai länsimaita yleisesti. Toinen huomattava ilmiö, mikä voidaan havaita Ukrainan puolelle asettuvien maiden kohdalla, on, että merkittävä osa niistä ei puhu ainoastaan länsimaiden puolesta. Nämä maat useasti vetoavat laajempaan valtioryhmään, useasti suoraan koko kansainväliseen yhteisöön sekä sen instituutioihin sekä mainitsevat usein multilateralismin pyrkimisen tavoiteltavana ja edistettävänä asiana. Tämä ei kuitenkaan suoraan tarkoita, että ne osoittaisivat piirteitä halusta aktiivisesti pyrkiä etäännyttämään länsimaista muita alueita ja valtioita hyödyntäen, vaan tämä voidaan tulkita pyrkimykseksi sodan kontekstissa saattamaan muutkin maat kuin pelkästään Yhdysvallat ja sille ystävälliset maat kokoontumaan yhteen ja luomaan ratkaisuja sodan päättämiseksi. Tämän ilmiön voi tulkita myös niin, että maat aktiivisesti hakevat mahdollisuutta yhteistyöhön mahdollisimman monen valtion kanssa riippumatta, myötäilevätkö ne Yhdysvaltojen politiikkaa vai eivät. Analysoidun aineiston perusteella Ukrainan sota ei ole muuttanut näiden maiden näkökantoja länsimaista suuntaan eikä toiseen, eikä ole aiheuttanut näiden näkyvää etäännyttämistä Yhdysvaltojen johtamasta maailmanjärjestyksestä.

Tarkasteltaessa puheita Buzanin ja Wæverin (2003) määrittelemien (ala-)kompleksien mukaan (ks. s. 28), voidaan luoda myös karkeita, kompleksikohtaisia, yleistyksiä. Ibero-Amerikan pohjoisimpien turvallisuuskompleksien, Väli-Amerikan ja Karibian, tapauksissa, hajontaa on reilusti. Molempien alakompleksien yhteenlasketut asennoitumiset jakautuvat tasan. Kaksi maata, Costa Rica ja Guatemala, asettuvat puolustamaan Ukrainaa. Kaksi maata, Kuuba ja Nicaragua, asettuvat

puolustamaan Venäjää. Loput kaksi, El Salvador ja Panama, eivät ota kantaa. Jos näitä alakomplekseja tarkastellaan erikseen, Väli-Amerikan viidestä analysoidusta valtiosta kaksi asettuu tukemaan Ukrainaa ja kaksi ei ota kantaa konfliktiin. Yksi asettuu tukemaan Venäjää. Karibiaa edustaa tässä analyysissä vain yksi valtio, Kuuba, jonka asennoituminen on Venäjä-mielinen. Vaikka Väli-Amerikka ja Karibia ovat molemmat Pohjois-Amerikan alakomplekseja ja maantieteellisesti lähimpinä Yhdysvaltoja, supervallan vaikutus niiden ulkopoliittisiin asennoitumisiin ei ole niin suuri kuin mitä voisi olettaa. Vain kolmannes analysoiduista maista näissä alakomplekseissa noudattelee samanlaista linjausta Ukrainan konfliktissa kuin Yhdysvallat ja länsimaat.

Etelä-Amerikan kohdalla tulokset ovat hyvin erilaisia, vaikkakin erot molempien alakompleksien välillä ovat myös merkittäviä. Eteläisen niemimaan kohdalla tulokset olivat ylivoimaisesti heterogeenisimpiä, sillä kaikki siihen kuuluvat kolme maata, Argentiina, Chile ja Uruguay, asettuivat puolustamaan Ukrainaa. Andien pohjoisosaa edusti ainoastaan yksi maa, Venezuela, joka asettui tukemaan Venäjää. Etelä-Amerikka, ja aivan erityisesti Eteläinen niemimaa, on osoittanut olevansa reilusti heterogeenisempi alue kuin Väli-Amerikka ja Karibia. Huomattavaa on myös se, että kaikki Eteläisen niemimaan käsittävät maat tässä analyysissä eivät ainoastaan ottaneet kantaa konfliktiin ja asettuneet puolustamaan Ukrainaa, vaan myös menestyivät erittäin hyvin Freedom Housen asteikolla. Etelä-Amerikka yleistäen on osoittanut alueena reilusti yhtenäisempää tukea Ukrainalle kuin muut analysoidut alueet ja noudattaa näkyvämmiin Yhdysvaltojen ja länsimaiden linjauksia liittyen Ukrainan konfliktiin. Etelä-Amerikka kuitenkin vaikuttaa noudattavan molempia alakomplekseja tarkasteltaessa Buzanin ja Wæverin (2003) jakolinjoja, missä Eteläinen niemimaa heijastelee selkeästi kielteisellä suhtautumisellaan Ukrainan sotaan järjestäytyneempää ja rauhanomaisempaa kehityskulkua kuin Andien pohjoisosa, jossa perinteisemmät konfliktit ovat edelleen ajankohtaisia (ks. s. 30).

Maa	Vapausaste	Asennoituminen Ukrainan sodassa	Kompleksi, johon maa kuuluu
Uruguay	Vapaa	Puolustaa Ukrainaa	Eteläinen niemimaa
Chile	Vapaa	Puolustaa Ukrainaa	Eteläinen niemimaa
Costa Rica	Vapaa	Puolustaa Ukrainaa	Väli-Amerikka
Argentiina	Vapaa	Puolustaa Ukrainaa	Eteläinen niemimaa
Panama	Vapaa	Ei ota kantaa	Väli-Amerikka
Guatemala	Osittain vapaa	Puolustaa Ukrainaa	Väli-Amerikka
El Salvador	Osittain vapaa	Ei ota kantaa	Väli-Amerikka
Nicaragua	Ei vapaa	Puolustaa Venäjää	Väli-Amerikka
Venezuela	Ei vapaa	Puolustaa Venäjää	Andien pohjoisosa
Kuuba	Ei vapaa	Puolustaa Venäjää	Karibia

Taulukko 3: Analysoitujen maiden vapausasteet, asennoitumiset Ukrainan sodassa ja kompleksit, joihin ne kuuluvat

Ibero-Amerikka ei ole monoliitti, mitä tulee alueen ulkopuolisten ilmiöiden käsittelyyn. Valtioittain tarkasteltuna alue kuitenkin vaikuttaa noudattavan samanlaista kaavaa kuin länsimaat: ne maat, joiden demokratiakehitys on pitkällä ja joiden kansalaiset nauttivat laajemmista oikeuksista ja vapauksista, suhtautuvat todennäköisimmin kielteisesti Venäjän toimiin Ukrainassa. Maat, joiden demokratian taso on heikko, asettuvat puolestaan tukemaan Venäjää konfliktissa. Nämä maat kuitenkin ovat olleet paaria-asemassa jo ennen Ukrainan sota, ja muutenkin heijastelevat sellaista politiikkaa, jota muut maat eivät suostu seuraamaan. Vaikka alueellisen turvallisuuskompleksiteorian mukaan yksikään turvallisuuskonstellaation taso ei toimi itsenäisesti, Ibero-Amerikan tapauksessa Ukrainan sodalla ei ole ollut merkittävä tekijä alueen sisäisissä tai ulkoisissa dynamiikoissa. Vaikka Ibero-Amerikka suurimmilta osin myötäileekin Yhdysvaltojen ja länsimaiden kantoja Ukrainan konfliktissa, sitä ei voida pitää varsinaisena länsimaiden jatkeena. Ibero-Amerikka on alue, joka pyrkii ylläpitämään suhteita mahdollisimman laajaan ryhmään valtioita ympäri maailman hankkiakseen itselleen mahdollisimman paljon liikkumatilaa maailmanpoliittisella näyttämöllä. Koska useat alueen maat painottavat multilateralismin tärkeyttä, tämä kasvattaa mahdollisuutta siihen, että Ibero-Amerikan maat saattavat tulevaisuudessa myös aktiivisesti etäännyä länsimaiden linjauksista ja samalla heikentää Yhdysvaltojen hegemonia-asemaa kansainvälisessä politiikassa. Ilmiön todennäköisyys kasvaa muiden nousevien suurvaltojen alueelle tarjoamien etujen mukana. Tämän tapahtuessa muille nouseville suurvalloille saattaa puolestaan avautua mahdollisuus kasvattaa vaikutusvaltaansa kansainvälisellä kentällä Yhdysvaltojen ja muiden länsimaiden kustannuksella.

7.3. Tutkimuksen rajoitteet, laajentaminen ja hyödyntäminen

Vaikka tämä pro gradu pyrki luomaan omissa raameissaan mahdollisimman laajan yleiskuvan Ibero-Amerikan maiden suhtautumisesta Ukrainan sotaan, sen tarkastelemien maiden lukumäärä on rajallinen, joten jokaisen maan asennoitumista ei olla voitu tarkastella yksityiskohtaisemman kuvan saamiseksi. Esimerkiksi Etelä-Amerikan alueellinen valta Brasilia sekä Yhdysvaltojen naapurimaa Meksiko karsiutuivat pois. Myös Eteläisen niemimaan ja Karibian alakompleksien tapauksissa analysoitavia maita olisi syytä olla enemmän. Molempien kohdalla tarkasteltiin vain yhtä valtiota, ja erityisesti Eteläisen niemimaan tapauksessa saatiin melko suppea yleiskuva. Laajimman mahdollisen yleiskuvan saamiseksi olisi tarkasteltaviksi otettava kaikki 19 tämän työn alussa mainittua Ibero-Amerikan maata. YK:n yleiskokouksen puheiden lisäksi olisi myös aiheellista analysoida muitakin lähteitä, kuten YK:n päätöslauselmien äänestystuloksia liittyen Ukrainan sotaan, jotta voitaisiin samalla tutkia, ovatko maiden äänestyskäyttäytymiset linjassa niiden pitämien puheiden kanssa.

Tätä tutkimusta voisi tulevaisuudessa hyödyntää, kun halutaan tarkastella maantieteellisesti etäisen ilmiön poliittisia vaikutuksia laajemman alueen ulkopoliittisiin kantoihin. Erityisesti Ibero-Amerikan tai sen osien ulkopoliittikkaa tutkittaessa, erityisesti tarkasteltaessa sen ulkopuolella tapahtuvia aseellisten konfliktien aiheuttamia reaktioita, tämä työ voisi olla hyödyllinen. Myös Ibero-Amerikan ja Venäjän tai jonkun muun suurvallan välillä vallitsevien suhteiden tutkimuksessa tämä tutkimus voisi olla hyödyllinen.

7.4. Epilogi: Epävarma tulevaisuus

Tämän työn kirjoittamisen jälkeen Ibero-Amerikassa on tapahtunut merkittäviä muutoksia lyhyessä ajassa. Tästä huolimatta Ibero-Amerikan maiden asemitumista turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä tulevaisuudessa on edelleen hankala arvioida. Tämän pro gradun tulosten perusteella alueella ei näyttäisi tapahtuvan merkittäviä muutoksia tapauksissa, missä konfliktit ovat maantieteellisesti kaukaisia, ja missä alueen maat eivät ole suoraan osallisia. Suhtautuminen Yhdysvaltoihin ei ole merkittävästi viilentynyt, ja vain jotkut yksittäiset maat harjoittavat tällä hetkellä julkisesti supervallasta etäännyvää politiikkaa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että tämä olisi pysyvä olotila. Suurin ulkoa tuleva muutoksen aiheuttaja on itse Yhdysvallat, joka on Donald Trumpin toisen presidenttikauden aikana jatkanut sisäänpäin kääntyneempää politiikkaa, johon paradoksaalisesti kuuluu myös muiden valtioiden painostaminen taloudellisesti, poliittisesti tai sotilaallisesti. Trumpin politiikka ei ole jäänyt pelkkään painostamiseen, vaan keinovalikoimaan kuuluu myös suorat sotilaalliset interventiot: Kuukausia jatkuneen painostuksen jälkeen 3.1.2026 Yhdysvaltojen joukot Venezuelaan kohdistuneiden iskujen avulla onnistuivat syöksemään vallasta presidentti Nicolás Maduron, jota Trump on syyttänyt huumekaupasta (Kavander ja Parkkari 2026).

Maailmalla huomiota saanut Maduron hallituksen kaatuminen voimakeinoin ulkovallan toimesta voi tarkoittaa Ibero-Amerikan sisäisten dynamiikkojen lisäksi mittavia poliittisia ja taloudellisia menetyksiä Venäjälle alueella. Venezuela on ollut yli kahden vuosikymmenen ajan läheinen kumppani Venäjälle ja samalla toiminut porttina Venäjän pääsulle Ibero-Amerikan alueelle. Yhdysvaltojen onnistuneen sotilaallisen intervention seurauksena Venäjän riskit menettää merkittävä jalansija ja taloudellisten menetysten kokeminen asekauppojen häiriintymisen seurauksena kasvavat merkittävästi. Myös Venezuelan kanssa tiiviitä välejä ylläpitänyt Kuuba on Maduron kaatumisen jälkeen ajautunut huomattavasti aiempaa syvempään kriisiin jääden entistä eristäytyneemmäksi menetettyään pääasiallisen globaalin liittolaisensa ja maan jo valmiiksi heikentyneen talouden syöksyessä yhä syvempään ahdinkoon. Venezuelan taloudellisen tuen ehtyttyä Kuuban talous on heikentynyt merkittävästi, eivätkä Venäjän, Meksikon ja Iranin toimittamat polttoainelähetykset ole

onnistuneet lieventämään ahdinkoa. Yhdysvaltain ulkoministeri Marco Rubio on myös kuvaillut Kuuban hallitusta ”valtavaksi ongelmaksi”, mutta ei ole kuitenkaan suoraan vihjannut, että Havanna olisi seuraava Washingtonin kohde. (Wyss 2026.)

Yhdysvaltojen aggressiivisempi ulkopoliittikka voi myös toimia sitä vastaan. Ensimmäisenä vaihtoehtona voisi olla Ibero-Amerikan (ja laajemman alueen) yhdistyminen Yhdysvaltojen aggressioita vastaan. Toisena vaihtoehtona voisi olla, että maat alkavat aktiivisesti etääntymään siitä laajemmissa määrin ja tiivistävät suhteitaan esimerkiksi Kiinan kanssa. Yhdysvallat on kuitenkin julistanut virallisesti, että se luokittelee Etelä-Amerikan Washingtonin takapihaksi, jossa sillä on lähes rajoittamattomat toimivaltuudet (Kavander ja Parkkari 2026). Yhdysvaltojen alueella jälleen kasvaneen läsnäolon takia yhteistyö Kiinan kanssa vaikuttaa olevan melko epätodennäköistä.

Myös Venäjän sotamenestys Ukrainan rintamalla voi olla erittäin merkittävä tekijä, sillä tämä määrittää sen uskottavuuden muiden valtioiden silmissä. Ibero-Amerikan valtiot saattavat aktiivisesti hakea etäisyyttä Venäjään, jos tämän sotamenestys alkaa merkittävästi heikkenemään, sillä tämä voi tarkoittaa Venäjälle entistä vähemmän mahdollisuuksia tarjota konkreettisia hyötyjä sen resurssien vähetessä. Venäjälle asetetut pakotteet ovat kohta neljän vuoden aikana aiheuttaneet merkittävää vahinkoa maan taloudelle ja pakottaneet maan uudelleenjärjestämään taloutensa sodan ympärille, ja tällä hetkellä Venäjä onkin maailman eniten pakotteiden alla oleva maa (Luck 2025). Pakotteiden aiheuttamat taloudelliset menetykset oletettavasti vaikeuttavat entisestään Venäjän kykyä luoda merkittäviä ja pitkäkestoisia taloudellisia ja poliittisia suhteita muiden maiden ja alueiden kanssa. Sodan jatkuessa, pakotteiden edelleen pysyessä voimassa ja Venäjän liittolaisten horjuessa, tilanne tuskin muuttuu helpommaksi Moskovalle.

Lähdeluettelo

- Aeschlimann, Johann; Nakano, Kenji; Ruder, Nicole. 2017. *The GA Handbook: A practical guide to the United Nations General Assembly*. New York. Permanent Mission of Switzerland to the United Nations.
- Albert, Michael. 2023. Climate emergency and securitization politics: towards a climate politics of the extraordinary. *Globalizations*, 2023-05, Vol.20 (4), 533-547.
- Allison, Roy. 2024. Russia's Case for War against Ukraine: Legal Claims, Political Rhetoric, and Instrumentality in a Fracturing International Order. *Problems of Post-Communism*. 71 (3), 271-282.
- Amable, Dennis Senam. 2022. Theorizing the Emergence of Security Regions: An Adaptation for the Regional Security Complex Theory. *Global Studies Quarterly* 2 (4), Article ksac065.
- Amnesty International. 2025. *The State of the World's Human Rights: April 2025*. Online. Päivitetty 4.2025. URL: <https://www.amnesty.org/en/documents/pol10/8515/2025/en/>. Viitattu 23.1.2026.
- Arévalo de León, Cesar Bernardo. 2024. *Discurso del presidente de Guatemala, señor Bernardo Arévalo*. United Nations General Assembly. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/79/gt_es.pdf.
- Arévalo de León, Cesar Bernardo. 2025. *Intervención del Presidente de la República de Guatemala, Doctor Bernardo Arévalo de León, en ocasión del Debate General del 80º periodo de sesiones de la Asamblea General de la Organización de las Naciones Unidas*. United Nations General Assembly. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/80/gt_es.pdf.
- Blank, Stephen; Kim, Younkyoo. 2015. Russia and Latin America: The New Frontier for Geopolitics, Arms Sales and Energy. *Problems of post-communism* 62 (3), 159-173.
- Boric Font, Gabriel. 2022. *Debate general del 77º periodo de sesiones de la Asamblea General de Naciones Unidas*. United Nations General Assembly. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/77/cl_es.pdf.
- Boric Font, Gabriel. 2023. *El Presidente de la República Gabriel Boric Font interviene ante la Asamblea General de Naciones Unidas*. United Nations General Assembly. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/78/cl_es.pdf.
- Boric Font, Gabriel. 2024. *Ideas fuerza para la intervención de S.E. en el debate general del 79º periodo de sesiones de la Asamblea General de Naciones Unidas*. United Nations General Assembly. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/79/cl_es_0.pdf.

- Bragatti, Milton Carlos; Weiffen, Brigitte. 2025. The deterioration of South America's security architecture: from cooperation to coexistence? *International relations (London)* 39 (2), 301-324.
- Brown, Gillian; Yule, George. 1983. *Discourse analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bullard, Eric. 2025. Union of South American Nations (UNASUR). *EBSCO Knowledge Advantage*. Online. Viitattu 4.8.2025. URL: <https://www.ebsco.com/research-starters/politics-and-government/union-south-american-nations-unasur>.
- Bustillo, Francisco. 2022. *Intervención del señor Ministro de Relaciones Exteriores del Uruguay, Francisco Bustillo Bonasso*. United Nations General Debate. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/77/uy_es.pdf.
- Butler, Michael J.; Jarzabek, Jaroslaw. 2020. *Securitization Revisited*. London: Routledge
- Buzan, Bary & Wæver, Ole. 2003. *Regions and Powers: The Structure of International Security*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Buzan, Barry; Shaw, Timothy; Söderbaum, Fredrik. Regional Security Complex Theory in the Post-Cold War World. 2003. *Theories of New Regionalism*. 2003.
- Cadoná, Marco André; de Oliveira, Carolina. 2017. The regional security complex of South America: An analysis from the South American defense council of UNASUR. *Austral (Porto Alegre)* 6 (12), 255-284.
- Carrión-Vivar, Kendra D.; Jima-González, Alexandra; Alcántara-Lizágorra José Ángel. 2024. Between Tradition and Pragmatism: Challenges for Latin America amid the Russia-Ukraine War. *Bulletin of Latin American research* 43 (4), 305-308.
- Chatterjee, Choi; Petrone, Karen. 2024. The Invasion of Ukraine, the Quest for a Multipolar World, and Russia's Civilizational Appeal to the Global South. *Slavic review* 83 (1), 1-7.
- Chipman, John & Lockhart Smith, James. 2009. South America: Framing regional security. *Survival* 51 (6), 77-104.
- Cooley, Alexander; Nexon, Daniel. 2020. *Exit from Hegemony: The Unraveling of the American Global Order*. New York, NY: Oxford University Press.
- Cox, Michael. 2023. *Ukraine: Russia's War and the Future of Global Order*. LSE Press. London.
- Cusumano, Eugenio; Abisso, Martina; Caballero-Vélez, Diego. 2026. Irregular and Infectious? COVID-19, Ebola and the Securitization of Migration to Southern Europe. *Journal of common market studies*, 2026-01, Vol.64 (1), 312-340.

- Dammert, Lucía. 2024. Latin America's Security Crisis Is a Political Problem, Too. *America's Quarterly*. Online. Päivitetty 10.7.2024. Viitattu 21.11.2025. URL: <https://www.americasquarterly.org/article/latin-americas-security-crisis-is-a-political-problem-too/>.
- Drisko, James; Maschi, Tina. 2016. *Content Analysis*. New York, NY: Oxford University Press.
- Dudko, Oksana. 2022. A conceptual limbo of genocide: Russian rhetoric, mass atrocities in Ukraine, and the current definition's limits. *Canadian Slavonic papers*. 64 (2-3), 133-145.
- Ebrard Casaubon, Marcelo. 2022. Intervención del secretario de relaciones exteriores. *General Debate of the 77th Session*. United Nations.
- Encyclopaedia Britannica. List of countries in Latin America. 1998. Online. Päivitetty 28.8.2025. Viitattu 13.4.2025. URL: <https://www.britannica.com/topic/list-of-countries-in-Latin-America-2061416>.
- Fernández, Alberto. 2023. *Intervención del Sr. Presidente de la República Argentina, Dr. Alberto Fernández*. United Nations General Debate. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/78/ar_es.pdf.
- Frazier, Derrick; Stewart-ingersoll, Robert. 2010. Regional powers and security: A framework for understanding order within regional security complexes. *European journal of international relations*, 2010-12.16 (4),731-753
- Fairclough, Norman. 2001. *Critical Discourse Analysis*. Lancaster: Lancaster University.
- Falla, Alejandro Giammattei. 2022. *Intervención de S. E. Sr. Alejandro Giammattei Falla, Presidente de la República de Guatemala*. United Nations General Assembly. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/77/gt_es.pdf.
- Farah, Douglas; Babineau Kathryn. 2019. Extra-regional Actors in Latin America: The United States is no the Only Game in Town. *Prism (Washington D.C.)* 8 (1), 96-113.
- Farah, Douglas; Reyes, Liana Eustacia. 2016. Russia in Latin America: A Strategic Analysis. *Prism (Washington D.C.)* 5 (4), 100.
- Fleischman, Luis. 2013. *Latin America in the post-Chávez era: the security threat to the United States*. Washington, District of Columbia: Potomac Books.
- Frazier, Derrick; Stewart-ingersoll, Robert. 2010. Regional powers and security: A framework for understanding order within regional security complexes. *European journal of international relations* 16 (4), 731-753.
- Freedom House. Argentina. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 11.9.2025. URL: <https://freedomhouse.org/country/argentina>.

- Freedom House. Chile. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 11.9.2025. URL: <https://freedomhouse.org/country/chile>.
- Freedom House. Costa Rica. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 11.9. 2025. URL: <https://freedomhouse.org/country/costa-rica>.
- Freedom House. Countries and Territories. 2025. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 11.4.2025. URL: <https://freedomhouse.org/countries/freedom-world/scores?type=all>.
- Freedom House. Cuba. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 14.9.2025. URL: <https://freedomhouse.org/country/cuba>.
- Freedom House. El Salvador. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 13.9.2025. URL: <https://freedomhouse.org/country/el-salvador>.
- Freedom House. Guatemala. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 13.9.2025. URL: <https://freedomhouse.org/country/guatemala>.
- Freedom House. Nicaragua. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 14.9.2025. URL: <https://freedomhouse.org/country/nicaragua>.
- Freedom House. Panama. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 11.9.2025. URL: <https://freedomhouse.org/country/panama>.
- Freedom House. Uruguay. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 11.9.2025. URL: <https://freedomhouse.org/country/uruguay>.
- Freedom House. Venezuela. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 14.9.2025. URL: <https://freedomhouse.org/country/venezuela>.
- Gallego, Omar Hammoud. 2024. A new wave of Venezuelan refugees would threaten a humanitarian crisis – Latin America could learn from Europe. *The Conversation*. Online. Päivitetty 23.9.2024. Viitattu 21.11.2025. URL: <https://theconversation.com/a-new-wave-of-venezuelan-refugees-would-threaten-a-humanitarian-crisis-latin-america-could-learn-from-europe-238345>.
- Gatica Bórquez, Jorge; Cares Molina, Cristóbal. 2021. La Teoría de los Complejos de Seguridad Regional: Su Aplicación al Caso de UNASUR. *Revista Política y Estrategia* 1 (138), 119-137.
- Gheciu, Alexandra; Wolforth, William C. 2018. *The Oxford Handbook of International Security*. Oxford: Oxford University Press.
- GRULAC (Group of Latin America and the Caribbean). Inter-Parliamentary Union. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 18.4.2025. URL: <https://www.ipu.org/about-ipu/members/geopolitical-groups/grulac-group-latin-america-and-caribbean>.

- Heine, Jorge. 2024. Active non-alignment, the sovereignty paradox and the Russia-Ukraine war. *Contemporary security policy*, 2024-10. 45 (4), 698-707.
- Heine, Jorge. 2024. Active Non-alignment and Global Governance: From Latin America to the Global South. *Global governance*, 2024-08. 30 (2), 214-224.
- Human Rights Watch. 2025. *World Report 2025: Events of 2024*. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 23.1.2026. URL: https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2025/01/World%20Report%202025.pdf.
- Inter-Parliamentary Union. 2025. *GRULAC (Group of Latin America and the Caribbean)*. Päivitetty 2025. Viitattu 14.11.2025. URL: <https://www.ipu.org/about-ipu/members/geopolitical-groups/grulac-group-latin-america-and-caribbean>.
- Jeifets, Victor; Khadorich Lilia; Leksyutina, Yona. 2018. Russia and Latin America: Renewal versus Continuity. *Portuguese journal of social science* 17 (2), 213-228.
- Kavander, Anni; Parkkari, Jani. *Trump: USA iskenyt Venezuelaan – presidentti Maduro vangittu ja lennätetty pois maasta*. Yle. 3.1.2026. Online. Päivitetty 3.1.2026. Viitattu 24.1.2026. URL: <https://yle.fi/a/74-20202413>.
- Kosevich, Ekaterina. 2023. Russia-Venezuela Relations (and US Interests): A Fully-Fledged and Long-Term Strategic Partnership? *Russian politics* 8 (4), 493-518.
- Krippendorff, Klaus. 2019. *Content analysis: an introduction to its methodology*. Los Angeles, CA: SAGE Publications, Inc.
- Luck, Philip. *How Sanctions Have Reshaped Russia's Future*. CSIS Center for Strategic and International Studies. 24.2.2025. URL: <https://www.csis.org/analysis/how-sanctions-have-reshaped-russias-future>.
- Mamedov, Intigan. 2024. A fragile narrative: Transformations and consistency in the Russian representation of the war in Ukraine. *Media. War & Conflict*. 18 (3), 383-399.
- McInnes, Colin; Rushton, Simon. 2013. HIV/AIDS and securitization theory. *European journal of international relations*, 2013-03, Vol.19 (1), 115-138.
- Mercosur. *Suspensión de Venezuela en el MERCOSUR*. 2017. Online. Päivitetty 2017. Viitattu 3.7.2025. URL: <https://www.mercosur.int/suspension-de-venezuela-en-el-mercosur/>.
- Mijares, Victor. 2022. The War in Ukraine and Latin America: Reluctant Support. *GIGA Focus* 6 (2), 1-10.
- Meyer, Sara. 2025. Courteously Turning Away: How Latin America Is Building Up New Partnerships. *Latinoamérica* 21. Online. Päivitetty 23.8.2025. Viitattu 21.11.2025. URL: <https://latinoamerica21.com/en/courteously-turning-away-how-latin-america-is-building-up-new-partnerships/>.

- Mulino Quintero, José Raúl. 2024. *Debate General en el Plenario del 79º Periodo de la Asamblea General de las Naciones Unidas 25 de septiembre de 2024*. United Nations General Assembly. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/79/pa_es.pdf.
- Muñoz- Pogossian, Betilde; Winkler, Alexandra. 2023. *The Persistence of the Venezuelan Migrant and Refugee Crisis*. Center for Strategic and International Studies. Online. Päivitetty 2023. Viitattu 21.11.2025. URL: <https://www.csis.org/analysis/persistence-venezuelan-migrant-and-refugee-crisis>.
- Nevalainen, Anna. *Ydinvoimalla-alueelle tehty hyökkäys on veret seisauttava ja täysin käsittämätön, sanoo suomalainen sotilasasiantuntija*. Yle. 4.3.2022. Viitattu 11.11.2025. URL: <https://yle.fi/a/3-12343393>.
- Nolte, Detlef. 2018. Costs and Benefits of Overlapping Regional Organizations in Latin America: The Case of the OAS and UNASUR. *Latin American politics and society* 60 (1), 126-153.
- Noriega, Armando Chaguaceda; Rouvinski, Vladimir. 2023. Russia's many wars and their effects on Latin America, *Latin American policy* 14 (1), 204-211.
- Organización de Estados Iberoamericanos. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 13.4.2025. URL: <https://oei.int/>.
- Ortamo, Simo. *Venäjä vetäytyi Mustanmeren viljasopimuksesta – tätä se tarkoittaa*. Yle. 17.7.2023. URL: <https://yle.fi/a/74-20041354>.
- Pact for the Future. 2024. United Nations. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 6.10.2025. URL: <https://www.un.org/en/summit-of-the-future/pact-for-the-future>.
- Paises del MERCOSUR. 7.2024. Mercosur. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 3.7.2025. URL: <https://www.mercosur.int/quienes-somos/paises-del-mercosur/>.
- Pakkasvirta, Jussi. 1997. *¿Un continente, una nación? Intelectuales latinoamericanos, comunidad política y las revistas culturales en Costa Rica y en el Perú (1919–1930)*. Helsinki: Gummerus.
- Paszyn, Danuta. 2000. *The Soviet Attitude to Political and Social Change in Central America, 1979-90: Case-Studies on Nicaragua, el Salvador and Guatemala*. London: Palgrave Macmillan UK.
- Poikolainen, Anni. 2023. *Contesting hegemony in Ibero-America: Counter-hegemonic challenges from the left and the right*. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Polga-Hecimovich, John. 2025. Organized crime and security in Latin America. *GIS Reports*. Online. Päivitetty 22.7.2025. Viitattu 21.11.2025. URL: <https://www.gisreportsonline.com/r/organized-crime-latin-america/>.

- Presidência da República. *Brazil and China present joint proposal for peace negotiations with the participation of Russia and Ukraine*. Online. Päivitetty 23.5.2024. Viitattu 7.10.2025. URL: <https://www.gov.br/planalto/en/latest-news/2024/05/brazil-and-china-present-joint-proposal-for-peace-negotiations-with-the-participation-of-russia-and-ukraine>.
- Quintero, José Raúl Mulino. 2025. *Discurso*. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/80/pa_es.pdf.
- Ríos Maury, Héctor A. 2024. *Why does most of the Latin American left support Putin?* Latinoamérica 21. Online. Päivitetty 15.4.2024. Viitattu 21.11.2025. URL: <https://latinoamerica21.com/en/why-does-most-of-the-latin-american-left-support-putin/>.
- Secretaría General Iberoamericana SEGIB. 2025. URL: <https://segib.org/es/que-es-iberoamerica/quienes-somos/>. Päivitetty 2025. Viitattu 14.11.2025.
- Shuya, Mason. 2019. Russian Influence in Latin America: a Response to NATO. *Journal of strategic security* 12 (2), 17-41.
- Sitenko, Alexandra. 2016. Latin American vector in Russia's Foreign Policy: Identities and interests in the Russian-Venezuelan Partnership. *Politics in Central Europe (Pilsen)* 12 (1), 37-57.
- Solar, Carlos. 2023. Is Russia's War in Ukraine Aiding the Survival of the Venezuelan Regime?: Sanctioned and Isolated States Pull Together. *The RUSI journal* 168 (1-2), 50-60.
- Stoner, Kathryn. 2024. Is Russia Losing in Ukraine but Winning in the Global South? *Slavic review*. 83 (1), 8-14.
- Szente-Varga, Mónika. 2022. The Footprints of the Bear: Why does the Return of Russia to Latin America Matter? *Ibero-americana (Stockholm, Sweden: 1971)* 51 (1), 32-44.
- Söderbaum, Fredrik; Shaw, Timothy M.; Buzan, Barry. 2003. *Theories of New Regionalism: A Palgrave Reader*. London: Palgrave Macmillan UK.
- Thoene, Ulf; García Alonso, Roberto; Dávila Benavides, Diego E.; Roa Sánchez, Paula A.; Cuestas Zamora, Edgard. 2023. Russia in Latin America: Why support Venezuela in a crisis? *International social science journal* 73 (248), 627-639.
- Tinoco, Arnoldo André. 2022. *Discurso del Ministro de Relaciones Exteriores de la República de Costa Rica, Dr. Arnoldo André Tinoco, durante el debate de alto nivel de la septuagésima séptima Asamblea General de las Naciones Unidas. 21 de setiembre, 2022, Nueva York*. United Nations General Assembly. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/77/cr_es.pdf
- Tinoco, Arnoldo André. 2024. *Asamblea General*. United Nations General Debate. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/79/cr_fl.pdf

- Tinoco Arnoldo André. 2025. *Asamblea General*. United Nations General Debate. URL: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/80/cr_fl.pdf.
- Ulkoministeriö. *Pakotteet ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa*. Online. Viitattu 5.11.2025. URL: <https://um.fi/pakotteet-ja-venajan-hyokkays-ukraina>.
- UNHCR. Venezuela Situation. 2025. Päivitetty 5.2025. Viitattu 21.11.2025. URL: https://www.unhcr.org/emergencies/venezuela-situation?gad_source=1&gad_campaignid=23156694879&gbraid=0AAAAACyI4K8k9UjgHnL_Eutop2nE56a01&gclid=EAIAIQobChMItsXMzdODkQMViAuiAx394RRpEAAYASA AEgIXU_D_BwE.
- United Nations. *General Assembly of the United Nations*. Online. Päivitetty 2025. Viitattu 11.4.2025. URL: <https://www.un.org/en/ga/>.
- United Nations General Assembly. *Colombia*. Online. Päivitetty 2023. Viitattu 7.10.2025. URL: <https://gadebate.un.org/en/78/colombia>.
- Vecchio, Carlos. 2024. Russia's Unrestricted Warfare in Latin America. *The Wilson quarterly (Washington)* 48 (2).
- USA for UNHCR. *Venezuela Crisis Explained*. Online. Päivitetty 17.4.2024. Viitattu 21.11.2025. URL: <https://www.unrefugees.org/news/venezuela-crisis-explained/>.
- Villa Duarte, Rafael; Chagas-Bastos, Fabrício; Braga, Camila de Marcelo. 2021. Going beyond Security Community and Balance of Power: South America's Hybrid Regional Security Governance. *Global studies quarterly* 1 (4), Article ksab036.
- Wyss, Jim. *Maduro ouster leaves Cuba's wobbling regime without a benefactor*. The Japan Times. 5.1.2026. Online. Päivitetty 5.1.2026. Viitattu 24.1.2026. URL: <https://www.japantimes.co.jp/news/2026/01/05/world/politics/maduro-cuba-oil-benefactor/>.
- Yordanov, Radoslav. 2020. Outfoxing the Eagle: Soviet, East European and Cuban Involvement in Nicaragua in the 1980s. *Journal of contemporary history* 55 (4), 871-892.
- Zamora-Zúñiga, Carlos. 2018. Maskirovka in Latin America: Russia's Pivot toward the Western Hemisphere. *International journal of intelligence and counterintelligence* 31 (3), 479-506.
- Zamorano, Mariano Martín; Bonet, Lluís. 2018. The reshaping of Ibero-American cultural diplomacy in the beginning of the XXI century: the declining of the Spanish historical hegemony? *International journal of cultural policy* 24 (5), 664-680.

Liite 1: Ibero-Amerikan maiden suoriutuminen Freedom Housen vuoden 2025 asteikolla

Maa	Poliittiset oikeudet	Kansalaisvapaudet	Yhteispisteet	Vapausaste
Argentiina	35/40	50/60	85/100	Vapaa
Bolivia	26/40	39/60	65/100	Osittain vapaa
Brasilia	30/40	42/60	72/100	Vapaa
Chile	38/40	57/60	95/100	Vapaa
Costa Rica	38/40	53/60	91/100	Vapaa
Dominikaaninen Tasavalta	27/40	41/60	68/100	Osittain vapaa
Ecuador	28/40	37/60	65/100	Osittain vapaa
El Salvador	17/40	30/60	47/100	Osittain vapaa
Guatemala	19/40	29/60	48/100	Osittain vapaa
Honduras	22/40	26/60	48/100	Osittain vapaa
Kolumbia	31/40	39/60	70/100	Vapaa
Kuuba	1/40	9/60	10/100	Ei vapaa
Meksiko	26/40	33/60	59/100	Osittain vapaa
Nicaragua	2/40	12/60	14/100	Ei vapaa
Panama	35/40	48/60	83/100	Vapaa
Paraguay	26/40	37/60	63/100	Osittain vapaa
Peru	28/40	39/60	67/100	Osittain vapaa
Uruguay	40/40	56/60	96/100	Vapaa
Venezuela	0/40	13/60	13/100	Ei vapaa

**Liite 2: Otteet analysoiduista YK:n yleiskokouksen puheista analyysijärjestyksessä
Alberto Fernández, 20.9.2022**

“Siempre hemos pregonado la solución pacífica de las controversias. Es imperioso que cesen todas las hostilidades desatadas. Por ese motivo, necesitamos trabajar unidos para imponer el diálogo y recuperar la paz en la disputa iniciada con el avance militar de la Federación Rusa sobre el territorio de Ucrania.”

Suomennos:

“Olemme aina edistäneet erimielisyyksien rauhanomaista ratkaisemista. On välttämätöntä, että kaikki puhjenneet vihamielisyydet päättyvät. Tämän takia meidän on työskenneltävä yhdessä määrätäksemme vuoropuhelua ja palauttaa rauha Venäjän federaation aloittamassa sotilaallisessa etenemisessä koskien Ukrainan aluetta.”

Alberto Fernández, 19.9.2023

“El Fondo Monetario Internacional no puede subir sus intereses cada vez que la Reserva Federal americana sube sus tasas para contener la inflación de su país. En ese contexto, resulta vergonzoso que aún hoy apliquen sobrecargos a muchos países a los que ya se les vuelve insoportable cargar la mochila de la deuda externa. Irónicamente, financian a Ucrania en medio de la guerra, y en medio de la guerra le aplican sobrecargos a los intereses que le cobran.”

“En la actual coyuntura, como sabemos, confluyen los efectos provocados por más de una década de crisis acumuladas, que abarca los efectos del colapso financiero de 2008 hasta llegar a la guerra desatada por Rusia al ocupar territorio ucraniano.”

Suomennos:

“IMF ei voi nostaa korkojaan joka kerta, kun Yhdysvaltojen keskuspankki korottaa taksojaan hillitäkseen maansa inflaatiota. Siinä kontekstissa on häpeällistä, että vielä nykyäänkin nämä instanssit langettavat lisätaakkoja useille maille, joilla on jo nyt sietämätön ulkomaanvelkataakka. Ironisesti nämä tahot rahoittavat Ukrainaa sodan keskellä ja sodan keskellä ne lisäävät lisäkustannuksia perimilleen koroille.”

”Nykyisessä tilanteessa, kuten tiedämme, yhdistyvät yli vuosikymmenen ajan kumuloituneiden kriisien vaikutukset, alkaen vuoden 2008 finanssikriisistä aina Venäjän aloittamaan sotaan miehittäessään ukrainalaisia alueita.”

Javier Gerardo Milei, 24.9.2024

”Así estamos hoy, con una organización impotente en brindar soluciones a los verdaderos conflictos globales, como ha sido la aberrante invasión rusa a Ucrania, que ya le ha costado la vida a más de 300.000 personas, dejando un tendal de más de un millón de heridos en el proceso. Una organización que, en vez de enfrentar estos conflictos, invierte tiempo y esfuerzo en imponerle a los países pobres qué, cómo y deben producir, con quién vincularse, qué deben comer y en qué creer, como pretende dictar el presente Pacto del Futuro.”

Suomennos:

“Niin olemme tänään, olemme järjestössä, joka on kyvytön tuomaan ratkaisuja oikeille globaaleille konflikteille, jollainen on ollut Venäjän tuhoisa invaasio Ukrainassa, joka on jo vaatinut yli 300 tuhannen ihmisen hengen ja jättänyt jälkeensä yli miljoona haavoittunutta. Järjestössä, joka näiden konfliktien kohtaamisen sijaan kuluttaa aikaa ja energiaa köyhien maiden määräilyyn, mitä ja miten näiden pitää tuottaa, kenen kanssa liittoutua, mitä niiden pitää syödä ja uskoa, kuten tulevaisuussopimus pyrkii määräämään”.

Gabriel Boric Font, 20.9.2022

”Así, la guerra de agresión de Rusia en Ucrania -pueblo al que le expresamos nuestra solidaridad y respeto- empujó al alza el precio de los combustibles y causó desabastecimiento de granos y fertilizantes, causando un fuerte impacto en nuestra economía.”

“A comprometernos desde el multilateralismo con la justicia y la paz, en todo momento y lugar: a realizar las acciones necesarias para detener la injusta guerra de Rusia sobre Ucrania y poner fin a todos los abusos de los poderosos en cualquier lugar del mundo;”

Suomennos:

“Niin, Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa – kansa, jolle osoitamme solidaarisuutta ja kunnioitustamme, sai polttoaineiden hinnat nousemaan ja aiheutti vakavan viljan ja lannoitteiden puutteen aiheuttaen vakavan iskun taloudellemme.”

”Sitoudumme multilateralismiin oikeuden ja rauhan kanssa joka hetkellä ja kaikkialla: toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta Venäjän epäoikeudenmukainen sota Ukrainassa voitaisiin pysäyttää ja lopettaa kaikki vaikutusvaltaisten harjoittamat väärinkäytökset missä päin maailmaa tahansa.”

Gabriel Boric Font, 20.9.2023

”Y en un conflicto más reciente, pero en donde también vemos las ambigüedades que se suscitan cuando esto pasa geopolíticamente, no podemos sino condenar de manera clara y explícita la ilegal invasión de Rusia a Ucrania. En este punto, tenemos la convicción que no se puede culpar de un conflicto de estas características o responsabilizar de la misma manera al gobierno invasor que al pueblo invadido y que, por lo tanto, la paz pasa por la garantía del respeto a la integridad territorial de las naciones.

Y lo decimos desde un país chico o mediano, como es nuestra patria, en el sur del mundo, en Chile, porque sabemos que países como el nuestro sólo tienen al derecho internacional para defenderse de eventuales futuras agresiones. Hoy es Ucrania, mañana podría ser cualquiera de nosotros y ante eso no podemos cerrar los ojos y no podemos permitirnos tampoco ser ambiguos en la condena a lo que, desde nuestra perspectiva, es una guerra de agresión ilegal.”

Suomenos:

“Ja uudemmassa konfliktissa, mutta missä myös näemme epäselvyyksien heräävän, kun tällaista tapahtuu geopolittisesti, emme voi kuin tuomita selvästi ja tarkasti Venäjän laittoman invaasion Ukrainassa. Tässä vaiheessa meillä on varmuus, että tämänkaltaisesta konfliktista ei voida syyttää tai vastuullistaa samalla tavalla valloittavaa hallitusta ja miehitettyä kansaa, ja näin ollen, rauha saapuu kansakuntien eheyden kunnioittamisen takaamisen kautta.

Ja sanomme tämän pienenä tai keskikokoisena maana, jollainen maamme on, etelässä sijaitsevana, Chilessä, koska Chilen kaltaisilla mailla on ainoastaan kansainvälinen oikeus puolustautuaksemme mahdollisilta ja tulevilta aggressioilta. Tänään on vuorossa Ukraina, huomenna se voi olla kuka tahansa meistä ja sen edessä emme voi sulkea silmiä emmekä voi sallia itsellemme olla epäselviä sen tuomitsemisessa, joka meidän näkökulmastamme, on laitton hyökkäyssota.”

Gabriel Boric Font, 24.9.2024

”Y es que la adolescente palestina asesinada en Gaza, el trabajador venezolano obligado a migrar de su patria, el niño ucraniano secuestrado por Rusia, el opositor silenciado en Nicaragua, o la mujer expulsada de la escuela en Afganistán solo por ser mujer, son antes que todo seres humanos.”

“La guerra de agresión de Rusia a Ucrania debe parar, y es Naciones Unidas la instancia llamada a poner fin a esa flagrante transgresión del derecho internacional. No podemos aceptar que se naturalice que un país puede invadir a otro y quedarse con parte de su territorio. Para países medianos como el nuestro, exigir el respeto al derecho internacional es nuestra garantía de resguardo de nuestra

soberanía territorial. Hago especial énfasis en la situación de los niños ucranianos secuestrado por Rusia y llevados a su territorio. Deben ser devueltos a sus familias.”

Suomennos:

“Ja se on niin, että Gazassa murhattu teinityttö, kotimaastaan pois muuttamaan pakotettu venezuelalainen työntekijä, Venäjän kaappaama ukrainalaislapsi, Nicaraguassa vaiennettu oppositioaktivisti tai Afganistanissa koulusta erotettu nainen vain sillä perusteella, että on nainen, ovat ennen kaikkea ihmisiä.”

”Venäjän hyökkäyssodan Ukrainassa täytyy päättyä, ja YK on se instanssi, jota pyydetään lopettamaan tuo räikeä kansainvälisen oikeuden loukkaus. Emme voi hyväksyä sen normalisoimista, että toinen maa miehittää toisen ja sille jää osa alueesta. Kaltaisillemme keskikokoisille maille kansainvälisen lain kunnioittamisen vaatimus on meidän tae alueellisen koskemattomuutemme suojaukselle. Haluan erityisesti korostaa Venäjän kaappaamien ukrainalaisten lasten tilannetta, joita viedään venäläisille alueille. Heidät täytyy palauttaa perheilleen.”

Gabriel Boric Font, 23.9.2025

“En otro contexto, la guerra en Ucrania también nos violenta. ¿Pero, algunos se preguntarán, qué tiene que ver con Chile lo que pasa en un país que queda tan lejos y cuyo idioma no entendemos? Algunos nos critican con estos argumentos en nuestra patria. Les respondemos que lo mismo tenemos que ver con la madre palestina acribillada cuando buscaba comida. O con el niño o la niña ucraniana raptada hoy día en Rusia. De nuevo tiene que ver con que somos todos seres humanos.”

“No está bien invadir un país soberano como Ucrania y después imponer una negociación sobre hechos consumados y que todos nos resignemos sin más a ello.”

Suomennos:

“Toisessa kontekstissa, Ukrainan sota vahingoittaa myös meitä. Mutta, jotkut kysyvät, mitä tekemistä Chilellä on niiden asioiden kanssa, joita tapahtuu niin kaukana ja jonka kieltä emme ymmärrä. Jotkut kritisoivat meitä tällaisilla argumenteilla. Me vastaamme, että meillä on samaa tekemistä vammautuneen palestiinalaisen äidin kanssa, joka etsii ruokaa tai Venäjälle kaapatun ukrainalaislapsen kanssa. Sillä on jälleen tekemistä sen kanssa, että me kaikki olemme ihmisiä.”

”Ei ole oikein miehittää suvereenia maata, kuten Ukrainaa, ja sen jälkeen vaatia neuvotteluja tapahtuneiden asioiden perusteella ja odottaa, että kaikki vain tyytyvät siihen.”

Arnoldo André Tinoco, 21.9.2022

” La invasión rusa a Ucrania no solo ha violado los principios de la Carta, sino que también ha provocado una crisis humanitaria, de combustible y financiera que llevará a millones de personas a la inseguridad alimentaria y a la pobreza. Además, la invasión ha puesto en jaque a nuestro sistema de seguridad colectiva y ha provocado una renovada división y polarización en bloques geopolíticos y económicos entre el Este y el Oeste, el Norte y el Sur.”

“Exhortamos asimismo a la Federación de Rusia a cesar los ataques contra Ucrania, contra su población civil e infraestructura crítica, a desmilitar la planta de Zaporíyia y a no recurrir a la coerción nuclear, la cual condenamos en los términos más enérgicos.”

Suomennos:

“Venäjän miehitys Ukrainassa ei ainoastaan ole loukannut (YK:n) peruskirjan periaatteita, vaan myös aiheuttanut humanitäärisen, energia- ja talouskriisin, joka ajaa miljoonat ihmiset epävarmuuteen ja köyhyyteen. Tämän lisäksi invaasio on ajanut ahtaalle kollektiivisen turvallisuusjärjestelmämme ja aiheuttanut uuden jaon ja polarisaation lännen ja idän, pohjoisen ja etelän geopoliittisten ja taloudellisten blokkien välille.”

”Vaadimme myös Venäjän federaatiota lopettamaan hyökkäykset Ukrainaaan, sen siviiliväestöä ja kriittistä infrastruktuuria vastaan, demilitarisoimaan Zaporizžjan ydinvoimalan ja olemaan turvautumatta ydinaseiden käyttöön, jonka tuomitsemme kaikista vankimmin sanankääntein.”

Arnoldo André Tinoco, 23.9.2023

”En cuanto a la guerra contra Ucrania, Costa Rica hace un llamado urgente a tomar medidas concretas e inmediatas para el cese al fuego y establecer un plan de paz para que la Federación de Rusia retire sus tropas y responda por sus actos ante la justicia internacional.

Mi país lamenta la suspensión rusa a la Iniciativa del Mar Negro.

Para los costarricenses, está claro que este conflicto tiene implicaciones más allá de las fronteras de Ucrania e incluye la inseguridad alimentaria para los Estados que dependen del trigo ucraniano y los fertilizantes rusos.”

Suomennos:

”Ukrainan sotaa koskien Costa Rica vaatii pikaisesti konkreettisiin ja välittömiin toimenpiteisiin ryhtymistä tulitauon aikaansaamiseksi ja jotta Venäjän federaatio vetäisi pois joukkonsa ja vastaisi teoistaan kansainvälisen oikeuden edessä.

Maani harmittelee Mustanmeren sopimuksen lopettamista Venäjän toimesta.

Costaricalaisille on selvää, että tämän konfliktin vaikutukset ylettyvät kauaksi Ukrainan rajoista sisältäen Ukrainan viljasta ja Venäjän lannoitteista riippuvien maiden elintarvike-epävarmuuden.”

Arnoldo André Tinoco, 26.9.2024

“Esto me lleva a mi segunda reflexión: en el corazón del multilateralismo reside la paz. No hay paz sin justicia.

Sin embargo, sus latidos se debilitan con la escalada de los conflictos en Gaza, Líbano, Ucrania, el Mar Rojo, Sudán, El Sahel, Yemen, Myanmar, y Siria.

Estas crisis exponen la fragilidad de nuestro sistema de seguridad colectiva y exigen que todas las partes en conflicto asuman sus obligaciones bajo el derecho internacional, en particular, el derecho internacional humanitario.”

Suomennos:

“Tämä vie minut toiseen pohdintaani: Multilateralismin sydämessä asuu rauha. Ilman rauhaa ei ole oikeutta.

Tästä huolimatta, sen sydämen lyönnit heikentyvät Gazan, Libanonin, Ukrainan, Punaisenmeren, Sudanin, Sahelin, Myanmarin ja Syyrian konfliktien kärjistyessä.

Nämä kriisit osoittavat kollektiivisen turvallisuusjärjestelmämme heikkouden ja vaativat kaikkia kriisien osapuolia ottamaan vastuuta tehtävistään kansainvälisen oikeuden alla, varsinkin kansainvälisen humanitaarisen oikeuden.”

Arnoldo André Tinoco, 24.9.2025

“Y es justo cuando vivimos la mayor crisis humanitaria de nuestro tiempo con más de 300 millones de personas que necesitan ayuda urgente.

Sudán, Gaza y Ucrania, son claros ejemplos.”

Suomennos:

”Ja juuri kun elämme aikamme suurinta humanitääristä kriisiä 300 miljoonan ihmisen kanssa, jotka tarvitsevat pikaista apua.

Sudan, Gaza ja Ukraina ovat selviä esimerkkejä.”

Alejandro Giammattei Falla, 20.9.2022

”En este sentido, Guatemala insiste en el tema y se suma al clamor mundial para el cese a la guerra en Ucrania y a las amenazas contra la soberanía de Taiwán e Israel.

No podemos permitir que continúen el conflicto en Ucrania. Yo fui a Ucrania y me consta. Ese conflicto debe parar ¡Ya! No podemos permitir que ésta situación se repita en ningún país.

Como presidente de Guatemala, he sido el único gobernante de América Latina que ha visitado Ucrania en este conflicto.

Vi los horrores de la guerra y me solidarizo y manifiesto abiertamente en contra de la guerra. Allí, o en cualquier parte del mundo.

Durante la visita oficial, pudimos constatar -en el terreno- la precaria situación de las familias del país agredido, cuya población civil indefensa padece los embates de una fuerza militar, incluidos constantes bombardeos.

Pero, la paz no es la ausencia de la guerra. Una renovada Organización de las Naciones Unidas está llamada a generar condiciones en el mundo que permitan el desarrollo integral y el bienestar de las poblaciones.

Tal y como lo dije en mi discurso en la ciudad de Kiev, recientemente, quiero referirme y pongamos atención a lo que dice la Carta Constitutiva de las Naciones Unidas, esta organización fue hecha:

- Para preservar las generaciones venideras del flagelo de la guerra.
- Reafirmar la fe en los derechos fundamentales del hombre, en la dignidad y el valor de la persona humana.
- En la igualdad de derechos de hombres y mujeres, pero sobre todo de las naciones grandes y pequeñas.
- A crear condiciones bajo las cuales puedan mantenerse la justicia y el respeto de las obligaciones emanadas de los tratados y de otras fuentes de derecho internacional.

Y con tales finalidades, dice la carta:

- A practicar la tolerancia, a convivir en paz como buenos vecinos.

- A unir nuestras fuerzas para el mantenimiento de la paz y la seguridad internacional.”

Suomennos:

”Tässä mielessä Guatemala vaatii ja liittyy maailmanlaajuiseen paheksuntaan, jotta sota Ukrainassa päättyisi ja uhkat Taiwanin ja Israelin suvereniteettia kohtaan.

Emme voi antaa Ukrainan konfliktin jatkua. Olen käynyt Ukrainassa ja olen varma, että tämän konfliktin täytyy päättyä nyt! Tämän tilanteen ei saa antaa toistua yhdessäkään maassa.

Olen ollut ainoa Latinalaisen Amerikan presidentti, joka on käynyt Ukrainassa konfliktin aikana. Olen nähnyt sodan kauhut ja avoimesti tunnen solidaarisuutta sekä vastustan sotaa.

Virallisen vierailun aikana pystyimme näkemään -paikan päällä- hyökätyn maan perheiden surkean tilanteen, jonka puolustuskyvytön siviiliväestö kärsii sotavoimien iskuista, mukaan lukien jatkuvista pommituksista.

Mutta rauhaa ei ole sodan poissaolo. Uudistettu Yhdistyneet kansakunnat vaaditaan YK:ta luomaan edellytyksiä maailmalla, jotka sallisivat kansojen kokonaisvaltaisen kehitykselle ja hyvinvoinnille.

Ihan kuin Kiovassa sanoin puheessani hiljattain, haluan viitata Kiovassa hiljattain pitämäni puheeseen ja haluan kuulijoiden kiinnittävän huomiota niihin YK:n peruskirjasta kumpuaviin periaatteisiin, joiden pohjalle tämä järjestö rakentuu:

- tulevien sukupolvien suojaaminen sodan kauhuilta
- vahvistaa uskoa ihmisten perustavanlaatuisiin oikeuksiin kunniaan ja ihmisarvoon
- miesten ja naisten, mutta ennen kaikkea suurten ja pienten kansakuntien tasa-arvo
- luoda edellytykset oikeudenmukaisuuden ja sopimuksissa sekä muissa kansainvälisissä lähteissä kirjattujen vaatimusten kunnioittamiselle

Ja näillä tavoitteilla sanoo peruskirja:

- harjoittaa suvaitsevuuutta, elää keskenään rauhassa hyvinä naapureina
- yhdistää voimat rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi.”

Alejandro Giammattei Falla, 19.9.2023

“DESDE HACE MÁS DE UN AÑO Y MEDIO, HEMOS OBSERVADO CON HORROR LA GUERRA INICIADA POR LA FEDERACIÓN DE RUSIA EN CONTRA DE UCRANIA, LA CUAL

INFRINGE LOS PRINCIPIOS MÁS ELEMENTALES SOBRE LOS QUE SE BASÓ EL ORDEN INTERNACIONAL DESPUÉS DE LA SEGUNDA GUERRA MUNDIAL.

¡Y SABEN QUE ES LO PEOR, PARECE QUE NOS HEMOS ACOSTRUMBRADO!

NOS HEMOS ACOSTUMBRADO:

A LAS FLAGRANTES VIOLACIONES DE LOS DERECHOS HUMANOS,

A LA GUERRA,

A LA MUERTE.

Y PEOR AÚN, EN LUGAR DE ENFRENTAR ESO NOS HEMOS ACOSTUMBRADO A VOLTEAR A VER A OTRO LADO ANTE UNA TRISTE Y CRUDA REALIDAD QUE PRETENDEMOS IGNORAR.

ESO NOS HA CONDUCIDO A LA DESCONFIANZA ENTRE LOS SERES HUMANOS, A LA DESIGUALDAD ENTRE LAS NACIONES, AL NO RESPETO A LOS ACUERDOS DE PAZ, Y BAJO ESTA REALIDAD, LA PROSPERIDAD Y EL PROGRESO DEL SER HUMANO SON IMPOSIBLES.

MI PAÍS SE SUMA AL LLAMADO MUNDIAL PARA EL INMEDIATO RETIRO DE LAS FUERZAS RUSAS, RESPETANDO LA INTEGRIDAD TERRITORIAL Y LA UNIDAD NACIONAL DE UCRANIA DENTRO DE SUS FRONTERAS INTERNACIONALMENTE RECONOCIDAS. SLAVA UKRAINI!

IMAGÍNENSE USTEDES LA CATÁSTROFE QUE SERÍA PARA EL MUNDO SI LA AGRESIÓN ILEGAL Y NO PROVOCADA DE LA FEDERACIÓN RUSA DESTRUYESE LA CENTRAL DE GENERACIÓN NUCLEAR DE ZAPORIYIA, LA MÁS GRANDE CENTRAL NUCLEAR DE EUROPA, QUE ESTÁ EN PELIGRO SU INTEGRIDAD Y FUNCIONAMIENTO Y QUE PUEDE OCASIONAR UN DESASTRE DE PROPORCIONES INCONMENSURABLES.

ES POR ESO QUE REITERO LA POSICIÓN DE GUATEMALA COMO UN PAÍS RESPETUOSO DE LA NO PROLIFERACIÓN DE LAS ARMAS NUCLEARES Y EXIJO A TODOS LOS PAÍSES POSEEDORES DE ARMAS NUCLEARES, INCLUÍDOS LOS 5 MIEMBROS PERMANENTES DEL CONSEJO QUE MANEJA LA PAZ Y SEGURIDAD DE ESTA ORGANIZACIÓN SE SIENTEN Y CON FRANQUEZA LOGREN EL DESARME NUCLEAR TOTAL.”

Suomennos:

”Yli puolentoista vuoden ajan olemme katselleet kauhulla Venäjän federaation aloittamaa sotaa Ukrainaa vastaan, joka loukkaa kaikista perustavanlaatuisimpia periaatteita, joille toisen maailmansodan jälkeinen maailmanjärjestys perustettiin.

Ja tiedättekö, mikä on pahinta? Pahinta on, että näytämme tottuneemme!

Olemme tottuneet räikeisiin ihmisoikeusloukkauksiin, sotaan, kuolemaan, mutta silti, sen sijaan, että kohtaisimme tämän, olemme tottuneet katsomaan muualle pyrkien olemaan huomioimatta surullista ja julmaa totuutta.

Tämä on johdattanut meidät ihmisten väliseen epäluottamukseen, kansojen epätasa-arvoon, rauhansopimusten kunnioittamattomuuteen, ja tässä todellisuudessa ihmiskunnan varaus ja edistys ovat mahdottomuuksia.

Maani liittyy maailmanlaajuiseen vetoomukseen Venäjän asevoimien välittömälle vetäytymiselle edustaen Ukrainan alueellista eheyttä ja kansallista yhtenäisyyttä kansainvälisesti tunnustettujen rajojensa sisällä. Slava Ukraini!”

Kuvitelkaa, millainen katastrofi maailmalle olisi, jos Venäjän federaation laitton ja provosoimaton hyökkäys tuhoaisi Zaporizžjan ydinvoimalaitoksen, Euroopan suurimman ydinvoimalaitoksen, jonka eheys ja toiminta ovat vaarassa ja joka voi aiheuttaa mittaamattomien suuren katastrofin.

Tämän takia toistan Guatemalan kannan maana, joka kunnioittaa ydinaseiden lisääntymisen kieltämistä ja vaadin kaikkia ydinaseen omistavia maita, mukaan lukien kaikki viittä tämän järjestön turvallisuusneuvoston pysyvää jäsentä, jotka ohjaavat rauhaa ja turvallisuutta istumaan ja onnistuisivat rehellisesti täydellisessä ydinaseista riisunnassa.”

César Bernardo Arévalo de León, 24.9.2024

“No podemos aceptar ninguna violación a la Carta de las Naciones Unidas, ni a las resoluciones del Consejo de Seguridad, por parte de ningún estado miembro de esta organización: ni en Ucrania, ni en Gaza, ni en Sudán, ni en ninguna otra parte del mundo.”

Suomennos:

”Emme voi hyväksyä minkäänlaista YK:n peruskirjaan tai turvallisuusneuvostoon kohdistuvaa loukkausta yhdenkään tämän järjestön jäsenvaltion toimesta: emme Ukrainassa, emme Gazassa, emme Sudanissa emmekä missään muualla maailmassa.”

César Bernardo Arévalo de León, 24.9.2025

“Las Naciones Unidas no hemos cumplido con nuestro mandato de actuar cuando un aparato militar arrasa con individuos, familias, comunidades y poblaciones enteras en nombre de la seguridad y la soberanía, como sucede ahora mismo en Ucrania, en Sudán y en Gaza.

Debemos poner un alto a la invasión de Ucrania.”

Suomennos:

”Me YK:ssa emme ole täyttäneet mandaattiamme reagoida, kun sotilaallinen voima tuhoaa yksilöitä, perheitä, yhteisöjä, kokonaisia kansoja, turvallisuuden ja suvereniteetin nimeen, kuten tapahtuu juuri nyt Ukrainassa, Sudanissa ja Gazassa.

Meidän on pysäytettävä invaasio Ukrainassa.”

Francisco Bustillo, 26.9.2022

La invasión militar de Ucrania por parte de la Federación de Rusia es injustificable. Nuestro país la ha condenado en los términos más firmes, como una clara violación de los principios sobre los cuales hemos construido esta organización y que deben ser respetados por todos sus miembros. Es imperioso que La Federación de Rusia cese las hostilidades y se retire a la mayor brevedad del territorio ucraniano.

Las partes en este conflicto deben esforzarse por volver a la mesa de negociaciones para resolver sus diferencias pacíficamente, tal como lo estipula la Carta de las Naciones Unidas.

Entretanto, los efectos negativos del conflicto armado se hacen sentir sobre múltiples aspectos de la realidad internacional y pesan cada vez más sobre la vida cotidiana de millones de personas. El impacto sobre el comercio internacional alimenta las tendencias recesivas de muchos países. El déficit de productos agrícolas afecta seriamente a los países importadores de menor desarrollo y la falta de acceso a los mercados mundiales genera inseguridad alimentaria en varias regiones del mundo.

Otros estados experimentan desabastecimiento de energía o encarecimiento de los precios de estos suministros. Con ello se afectan las condiciones de vida de millones de personas. Pero también, esta situación ha creado una nueva amenaza para el medioambiente.”

Suomennos:

”Ukrainan sotilaallinen invaasio Venäjän toimesta on perusteeton. Maamme tuominnut sen lujimmilla termeillä, selvänä periaatteiden loukkauksena, joille tämä järjestö on perustettu ja joita kaikkien sen jäsenten on kunnioitettava. On välttämätöntä, että Venäjä lopettaa vihamielisyytensä ja vetäytyy mahdollisimman nopeasti Ukrainan alueilta.

Konfliktin osapuolten on pakotettava itsensä takaisin neuvottelupöytään ratkaistakseen erimielisyytensä rauhanomaisesti, kuten YK:n peruskirja määrittää.

Samalla aseellisen konfliktin negatiiviset vaikutukset tuntuvat usealla alueella kansainvälisessä reaali maailmassa ja ne näkyvät koko ajan enemmän miljoonien ihmisten arkielämässä. Vaikutus maailmankauppaan ruokkii monien maiden resessiivisiä taipumuksia. Maataloustuotteiden vaje vaikuttaa tuntuvasti matalamman kehityksen tuontimaihin ja pääsyn puute ulkomaisille markkinoille aiheuttaa elintarviketurvattomuutta monissa maailman kolkissa.

Toiset valtiot kohtaavat energiapuutetta tai näiden hyödykkeiden hintojen nousua. Tällä on vaikutuksia miljoonien ihmisten elämään. Mutta tämä tilanne on myös luonut uuden uhan ympäristölle.”

Luis Lacalle Pou, 19.9.2023

“Para terminar porque han tenido un largo un largo día, quiero una vez más en este ámbito como lo he hecho en otros condenar firmemente la invasión rusa a Ucrania y solidarizarnos con el pueblo ucraniano, y también quiero coincidir con el Secretario General de las Naciones Unidas, y alzar la voz contra los populismos autoritarios que empobrecen sus pueblos, que vulneran los derechos humanos, condenando así las generaciones actuales y las generaciones futuras, y una vez más quizás en este ámbito debemos hacer un mea culpa porque muchas veces la ausencia de una reacción contundente y eficaz de la comunidad internacional ha profundizado o no ha evitado estas situaciones.”

Suomennos:

Lopettaakseni, sillä teillä on ollut pitkä päivä, haluan vielä kerran tässä ympäristössä, kuten muissakin, tuomita vankasti Venäjän miehityksen Ukrainassa ja tuntea solidaarisuutta Ukrainan kansaa kohtaan ja myös huomioida YK:n pääsihteerin ja korottaa ääntä autoritäärisiä populismeja vastaan, jotka loukkaavat ihmisoikeuksia, tuomiten sillä tavalla nykyiset ja tulevat sukupolvet ja kenties tässä ympäristössä tunnustaa yhdessä muiden kanssa virheet, koska monesti kansainvälisen yhteisön voimakkaan ja tehokkaan reaktion puute on syventänyt tai epäonnistunut estämään näitä tilanteita.”

Bruno Eduardo Rodríguez Parrilla, 21.9.2022

”Reafirmamos nuestro rechazo a la imposición de sanciones unilaterales contra la Federación de Rusia.

Abogamos por una solución diplomática seria, constructiva y realista de la actual guerra en Ucrania, por medios pacíficos y en apego a las normas del Derecho Internacional, que garantice la seguridad y soberanía de todos.”

Suomennos:

”Vahvistamme hylkäyksemme yksipuolisille sanktioille, joita on asetettu Venäjän federaatiolle.

Ajamme vakavaa, rakentavaa ja realistista diplomaattista ratkaisua nykyiseen Ukrainan sotaan rauhanomaisten keinojen kautta ja sitoutuen kansainväliseen oikeuteen, joka takaisi kaikkien turvallisuuden ja suvereniteetin.”

Bruno Eduardo Rodríguez Parrilla, 28.9.2024

“Defendemos la paz y el multilateralismo frente a las medidas coercitivas unilaterales que perjudican gravemente a Siria, Belarús, Nicaragua, Venezuela, Zimbabwe, la República Popular Democrática de Corea, Irán, Rusia, Cuba y otras naciones.

Abogamos por una solución diplomática seria, constructiva, realista y por medios pacíficos de la actual guerra en Ucrania en apego al Derecho Internacional que garantice la seguridad y soberanía de todos. En ese contexto, Cuba apoya la propuesta conjunta presentada por China y Brasil para la solución política de esa crisis.”

Suomennos:

”Puolustamme rauhaa ja multilateralismia yksipuolisia pelotetoimenpiteitä vastaan, jotka uhkaavat vakavasti Syyriaa, Valkovenäjää, Nicaraguaa, Venezuelaa, Zimbabwea, Korean demokraattista kansantasavaltaa, Irania, Venäjää, Kuubaa ja muita kansakuntia.

Ajamme vakavaa, rakentavaa, realistista ja rauhanomaisten keinojen kautta diplomaattista ratkaisua nykyiseen Ukrainan sotaan nojaten kansainväliseen oikeuteen, joka takaisi kaikkien turvallisuuden ja suvereniteetin. Tässä kontekstissa, Kuuba tukee Kiinan ja Brasilian yhdessä esittämää ehdotusta tämän kriisin ratkaisemiseksi poliittisin keinoin.”

Bruno Eduardo Rodríguez Parrilla, 27.9.2025

”Rechazamos la aplicación de medidas coercitivas unilaterales que buscan subyugar la voluntad soberana de los pueblos. Expresamos nuestro apoyo a Belarús, Nicaragua, Venezuela, Zimbabwe, la República 8 Popular Democrática de Corea, Irán, Rusia, y otras naciones víctimas de ellas.”

Suomennos:

”Hylkäämme yksipuolisten pakkotoimien soveltamisen, joilla pyritään alistamaan kansojen suvereeni tahto. Ilmaisemme tukemme Valko-Venäjälle, Nicaragualle, Venezuelalle, Zimbabwelle, Korean demokraattiselle kansantasavallalle, Iranille, Venäjälle ja muille sen uhreille.”

Denis Ronaldo Moncada Colindres, 26.9.2022

“Nuestro Abrazo Solidario y Comprometido con la Digna y Brava Venezuela, con la Heroica Cuba, con las Históricas y Nobles Batallas del Pueblo Palestino, la Revolución Islámica de las Familias iraníes; la Continúa y Gran Batalla de la Federación de Rusia, contra el Fascismo y por Seguridad, Integridad y Paz, que seguirá, no lo dudamos, cosechando Victorias.”

Suomennos:

”Solidaarinen ja sitoutunut halauksemme kunnialliselle ja urhealle Venezuelalle, sankarilliselle Kuuballe, historiallisille ja kunniaakkaille Palestiinan kansan taistelulle, iranilaisten perheiden islamilaiselle vallankumoukselle, jatkuvalla ja suurella Venäjän federaation taistelulle fasismia vastaan ja turvallisuuden, yhtenäisyyden ja rauhan puolesta, joka jatkaa, epäilemättä, voittojen kylvämistä.”

Denis Ronaldo Moncada Colindres, 26.9.2023

“Nuestra Fuerza Solidaria y Combatiente con las Heroicas Luchas que libra la Federación de Rusia, por la Paz y la Seguridad, para un Mundo que debemos todos defender de las amenazas crecientes de los Imperios, y sus políticas neonazis, sus emblemas y contenidos fascistas, que pretenden retornarnos a la insólita perversión de guerras expansionistas y de dominio, que han dejado millones de muertos y de Familias destrozadas en todo el Mundo. Nuestro apoyo a la Federación de Rusia, és un Apoyo invariable y una Alianza Humana ineludible, por la Seguridad, el Diálogo y la Concordia, esencial, insustituible, para la Comunidad Humana.”

Suomennos:

”Solidaarinen ja taisteleva voimamme sankarillisille taistelulle, joita Venäjän federaatio käy rauhan ja turvallisuuden puolesta, sellaisen maailman puolesta, jota meidän on puolustettava imperiumien kasvavilta uhilta ja niiden uusnatsipolitiikoilta, fasistisilta merkeiltään ja sisällöiltään, jotka pyrkivät

palauttamaan meidät laajentumisotien ja vallankäytön hävyttömään perversioon, jotka ovat jättäneet jälkeensä miljoonia kuolleita ja rikottuja perheitä ympäri maailman.”

Valdrack Ludwing Jaentschke Whitaker, 30.9.2024

“Somos Uno con la Federación de Rusia en sus Grandes Batallas contra el bestial Fascismo, Batallas en las que seguramente venceremos tod@s.”

Suomennos:

”Olemme yhtä Venäjän federaation kanssa sen suurissa taisteluissa petomaista fasismia vastaan, taisteluissa, joissa varmasti kaikki voitamme.”

Carlos Rafael Faría Tortosa, 24.9.2022

“Siendo una de las principales potencias mundiales en materia petrolera y gasífera, Venezuela puede y quiere ser útil, como miembro de la OPEP, en esta emergencia energética que se viene arrastrando desde hace una década y que afecta profundamente al sistema de precios y suministros, e impacta a los países más pobres y también a los más ricos.

La pandemia del Covid-19 y el conflicto entre Ucrania y Rusia agravan la situación de manera dramática.

Para mi país, un pueblo que jamás ha participado en un conflicto armado internacional, no existe otro camino que la paz, la justicia, la confianza y el respeto al derecho internacional. Suscribimos, por tanto, la propuesta del Presidente Andrés Manuel López Obrador, que aboga por la creación de una comisión internacional para facilitar el diálogo soberano entre Rusia y Ucrania, y nos ponemos a la orden para facilitar sus condiciones.

Rechazamos todas las provocaciones militares y sanciones económicas injerencistas que se han tomado contra Rusia, así como la campaña de odio desatada en detrimento del pueblo eslavo, por considerar que estas acciones, lejos de sumar a la paz, azuzan el fuego de la guerra. No existe, a los ojos de mi Patria, y estoy seguro de coincidir con el juicio de los pueblos, guerras buenas y guerras malas.

El norte del mundo tiene que aceptar el surgimiento indiscutible de nuevas potencias y nuevos liderazgos como el de China, Rusia, India, Irán, Turquía. Tiene que abrirse a la posibilidad de hacer parte de un mundo multipolar, pluricéntrico y libre de hegemonismos.

Hacemos votos también para que se ponga fin a las ilegales sanciones económicas y las persecuciones políticas en contra de Nicaragua, en contra de la hermana Cuba, de Irán y de Rusia.”

Suomennos:

”Olemalla yksi maailman johtavista öljy- ja kaasutuottajista, Venezuela voi ja haluaa olla hyödyllinen OPEC:in jäsenenä tässä energiakriisissä, joka on laahannut jo yli vuosikymmenen ajan ja joka vaikuttaa syvästi hintoihin ja toimituksiin sekä vaikuttaa köyhimpiin mutta myös rikkaimpiin maihin.

Covid19-pandemia ja Ukrainan sota pahentavat tilannetta dramaattisesti.

”Maalleni, kansalle, joka ei koskaan ole osallistunut kansainväliseen aseelliseen konfliktiin, ei ole muuta tietä kuin rauha, oikeudenmukaisuus, luottamus ja kunnioitus kansainvälistä lakia kohtaan. Tämän takia allekirjoitamme presidentti Andrés Manuel Lopez Obradorin ehdotuksen, joka ajaa kansainvälisen komission luomista helpottaakseen suvaitsevaista keskustelua Venäjän ja Ukrainan välillä, ja olemme valmiina toteuttamaan sen ehtoja.

Hylkäämme kaikki sotilaalliset provokaatiot ja tunkeutuvat taloudelliset pakotteet, joita on asetettu Venäjälle, kuin myös slaavikansaan kohdistuvan vihakampanjan, sillä nämä kampanjat, sen sijaan, että ne edistäisivät rauhaa, heittävät bensaa sodan liekkeihin. Venezuelan kansan silmissä, ja varmasti muidenkin kansojen mielestä, ei ole olemassa hyviä ja huonoja sotia.

Maailman pohjoisosan pitää hyväksyä uusien valtojen ja johtajuuksien, kuten Kiinan, Venäjän, Intian, Iranin, Turkin, kiistaton nousu. Sen pitää avautua mahdollisuudelle tulla osaksi moninapaista, monikeskeistä ja hegemonioista vapaata maailmaa.

Esitämme vaatimuksia myös, jotta lopetettaisiin laittomat taloudelliset sanktiot ja poliittiset vainot, jotka kohdistuvat Nicaraguahan, Kuuba-siskoon, Iraniin ja Venäjään.”

Yvan Gil Pinto, 23.9.2023

“Apoyamos la propuesta del Presidente colombiano Gustavo Petro de convocar una Conferencia Mundial por la Paz en Ucrania y en Palestina.”

Suomennos:

”Tuemme Kolumbian presidentti Gustavo Petron ehdotusta koota maailmanlaajuinen kokous Ukrainan ja Palestiinan puolesta.”

Yvan Gil Pinto, 25.9.2024

“Pero, en lugar de parar la masacre y juzgar a sus responsables, los poderosos insisten en expandir la guerra a Europa y a otras partes del mundo, a través de bloques militares como la OTAN. Después de la derrota de Ucrania en su aventura nazi, pretenden ahora llevar la guerra y el terrorismo a la Gran Rusia, la cual, como nos ha enseñado la historia, siempre saldrá victoriosa.”

Suomennos:

”Mutta verilöylyn lopettamiseen sijaan valtaapitävät vaativat sodan laajentamista Eurooppaan ja muualle maailmaan sotilaallisten blokkien, kuten NATOn, kautta. Ukrainan häviämisen natsiseikkailunsa jälkeen, he pyrkivät viemään sodan ja terrorismin suurelle Venäjälle, joka, kuten historia todistaa, aina voittaa.”

Yvan Gil Pinto, 26.9.2025

“Acompañamos al Presidente Putin y al noble pueblo ruso en su lucha contra el neonazismo y la agresión militarista de Occidente.”

Suomennos:

”Olemme yhdessä presidentti Putinin ja jalon Venäjän kansan kanssa taistelussaan uusnatsismia ja lännen militaristista aggressiota vastaan.”

José Gabriel Carrizo, 22.9.2022

“De cada decisión que ahora tomemos depende el futuro.

Equivocar el rumbo y después intentar corregir, ya no es viable.

El camino de los conflictos y la guerra conduce a más calamidades y desastres. Es la senda equivocada.”

Suomennos:

”Tulevaisuus riippuu jokaisesta nyt tehtävästä päätöksestä.

Väärän suunnan valitseminen ja sen korjauspyrkimykset myöhemmin ei ole enää kestävä vaihtoehto.

Konfliktien ja sotien tie vie johtaa enempiin kurjuuksiin ja katastrofeihin. Se on väärä tie.”

Laurentino Cortizo Cohen, 19.9.2023

“La República de Panamá, como miembro fundador de esta organización, reitera su firme compromiso con la búsqueda de soluciones basadas en el diálogo y el respeto mutuo, que contribuyan

al mantenimiento de la paz y seguridad internacionales, esenciales para el desarrollo y bienestar de la humanidad.”

Suomennos:

”Panama, yhtenä tämän järjestön perustajajäsenenä, toistaa olevansa vakaasti sitoutunut etsimään vuoropuheluun ja molemminpuoliseen kunnioitukseen perustuvia ratkaisuja, jotka tukevat rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitoa, ensisijaisia ihmiskunnan kehitykselle ja hyvinvoinnille.”

José Raúl Mulino Quintero, 24.9.2025

“Tenemos la firme convicción de que hoy, más que nunca, debemos fortalecer el valor del multilateralismo para responder a los retos y crisis globales, como herramienta de mitigar las asimetrías entre las naciones.”

Suomennos:

”Olemme vahvasti vakuuttuneita siitä, että tänään, enemmän kuin koskaan aiemmin, meidän on vahvistettava multilateralismin arvoa vastataksemme globaaleihin haasteisiin ja kriiseihin välineenä vähentää kansakuntien välisiä asymmetrioita.”